

Skyddad natur 2016-12-31

Protected nature 2016

I korta drag

Kraftig ökning av skyddade havsområden

Under 2016 ökade arealerna av skyddade havsområden kraftigt, framförallt till följd av nya och utökade Natura 2000-områden utanför kusten vid Skåne, Kalmar och Gotlands län. Stora delar av de nya arealerna finns i Sveriges ekonomiska zon, d.v.s. utanför gränsen för Sveriges territorium. Utökningarna var en del av den satsning på Natura 2000-nätverket som Naturvårdsverket föreslog under 2015.

13 procent av landytan är skyddad

Vid utgången av 2016 var en dryg tiondel av Sveriges landyta skyddad som nationalpark, naturreservat, naturvårdsområde eller biotopskyddsområde. Inklusive Natura 2000-områden var cirka 13 procent av landytan skyddad.

Tabell A. Sammanfattning av skyddad natur 2016-12-31

Typ av skyddat område	Antal	Total areal, hektar	Landareal, hektar	Sötvattnen, hektar	Andel skyddad landareal (%)
Nationalparker	29	739 450	631 315	62 149	1,5
Naturreservat	4 507	4 638 018	3 804 891	302 855	9,3
Naturvårdsområden	88	108 364	72 634	9 397	0,2
Biotopskyddsområden i skog	7 743	27 447	27 386	59	0,1
Övrigt biotopskyddsområde	107	277	252	3	0,0
Totalt 2016	12 474	5 512 174	4 535 165	374 397	11,1
Totalt 2015	12 077	5 472 564	4 500 533	371 077	11,0
Natura 2000	4 532	7 768 947	4 741 707	1 086 605	11,6
Natura 2000 rensat från överlapp med ovanstående skyddsformer		2 981 090	698 109	686 984	1,7

Kommentarer till tabellen:

Uppgifterna avser skyddade områden som var gällande (d.v.s. hade vunnit laga kraft) 2016-12-31. Arealuppgifter är rensade från ytor som överlappar varandra.

Skyddade områden avser hela ytan oberoende om strikt skydd gäller eller ej.

Olle Höjer, Naturvårdsverket
Tel 010-698 15 00
olle.hojer@naturvardsverket.se

Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden

Karin Hedeklint, SCB
Tel 010- 479 45 14
karin.hedeklint@scb.se

Statistiken har producerats av SCB, som ansvarar för officiell statistik inom området.

ISSN 1654-3947 Serie MI – Miljö. Utgivet den 24 maj 2017.

URN:NBN:SE:SCB-2017-MI41SM1701_pdf

Tidigare publicering: Se avsnittet Fakta om statistiken.

Utgivare av Statistiska meddelanden är Stefan Lundgren, SCB.

Nästan 12 500 skyddade områden

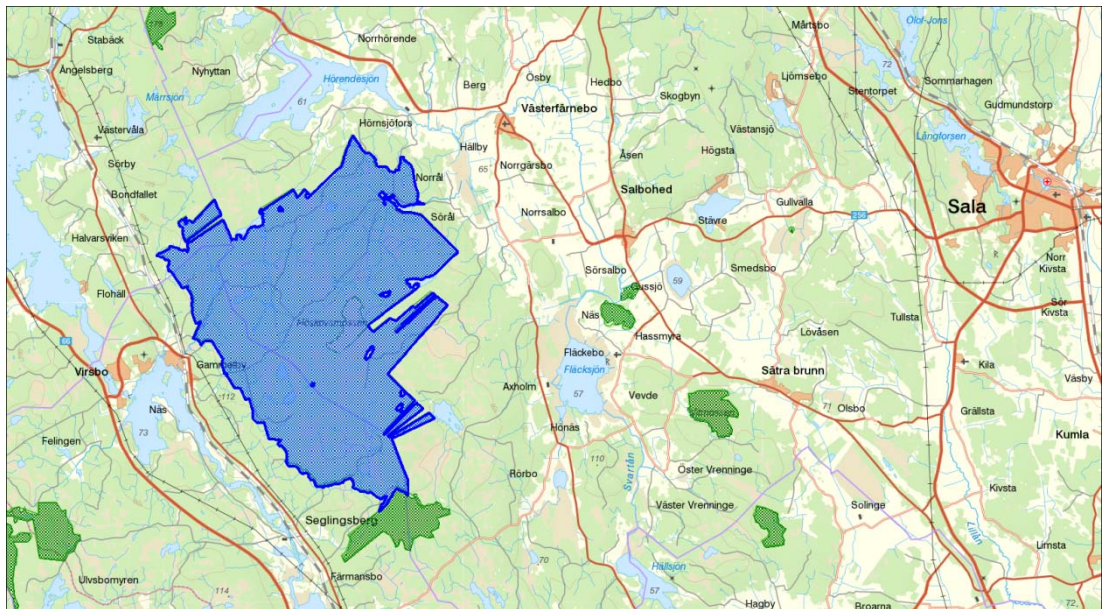
Den skyddade arealen fördelar sig på närmare 12 500 olika områden. Drygt 60 procent av dem är biotopskyddsområden i skog. Arealmässigt är det dock naturreservat som dominerar. De är både många till antalet och flera av dem är stora till ytan. Sveriges största naturreservat är Vindelfjällen i Västerbottens län. Det har en yta på mer än 550 000 hektar, vilket är mer än Vänerns yta.

Ökning av skyddad landareal

Under 2016 har den största ökningen av skyddad landareal skett i Norrbottens län, i Arvidsjaurs kommun. Där har det både bildats nya naturreservat och gjorts utökningar av redan gällande reservat. Sammanlagt ökade den skyddade ytan i kommunen med nästan 6 000 hektar landyta.

Det enskilt största nya naturreservatet var Hälleskogsbrännan i Västmanlands län. Området omfattar 6 400 hektar. Beslut om bildande av reservatet fattades under 2015, men området blev gällande först under 2016. Syftet med skyddet är att tillgodose behov av område för friluftsliv och att det ska utgöra ett besöksobjekt. Reservatet utgör en del av det område som drabbades av skogsbrand sommaren 2014.

Karta A. Hälleskogsbrännan, det största nya naturreservatet 2016

Källa: Naturvårdsregistret, bakgrundskarta © Lantmäteriet

Årets tema: Friluftsliv

Årets tema i SCB:s statistik över skyddad natur är *Friluftsliv*. Ett sätt att främja friluftslivet är att förbättra människors tillgång till natur- och kulturområden, genom skydd av natur.

Flera av Sveriges 29 nationalparker utgör betydande besöksmål för friluftslivet. Antalet besökare varierar kraftigt, från cirka 500 till 500 000 personer per år och område. Flest besökare under 2016 hade Stenshuvud i Skåne län och Kosterhavet i Västra Götalands län.

Kungleden anlades för över 100 år sedan på initiativ av Svenska Turistföreningen, STF. Leden är idag över 40 mil lång. Mer än hälften av Kungleden går igenom områden som är skyddade som nationalparker eller naturreservat. Sammanlagt passerar leden fyra nationalparker och åtta naturreservat. De nationalparker som leden passerar är Abisko, Sarek, Stora Sjöfallet och Pieljekaise. Etappen Ammarnäs-Hemavan har den största andelen totalt skyddad mark, då leden passerar naturreservatet Vindelfjällen.

Innehåll

Statistiken med kommentarer	5
Friluftsliv och skyddad natur	5
Sveriges friluftsmål	5
Antal besökare i nationalparker	5
Skyddad natur längs Kungsleden	7
Utövande av friluftsliv	9
Skyddad natur – historik	10
Skyddad natur 1998-2016	11
Storleksfördelning	12
Skyddad natur per kommun	13
Nationalparker	13
Naturreservat	14
Naturvårdsområden	16
Beslut om naturreservat och naturvårdsområden	16
Biotopskyddsområden i skog och på övrig mark	16
Natura 2000	17
Natura 2000 utan överlapp med andra skyddstyper	19
Naturtyper	19
Produktiv skog	21
Skyddade områden i marin miljö	22
Djur- och växtskyddsområden	24
Skyddade älvar	25
Vattenskyddsområden	26
Fridlysta djur- och växtarter	26
Naturminnen	27
Kulturresevat	28
Tillgänglighet till skyddad natur	29
Tätortsnära natur	29
Nationalstadsparken	30
Kostnader och förvaltning	31
Naturvårdsverkets kostnader	31
Skogsstyrelsens kostnader	31
Förvaltare av skyddade områden	32
Brott och förseelse mot områdesskydd	32
Internationell utblick	33
Skyddad natur inom Europa	34
Tabeller	35
1. Skyddad natur per kommun	35

2a. De tio största naturreservaten utifrån total areal	40
2b. De tio största naturreservaten utifrån skogsareal	40
2c. De tio största naturreservaten utifrån skyddad areal produktiv skog	40
2d. De tio största naturreservaten utifrån areal våtmark	40
2e. De tio största naturreservaten utifrån areal sjöar och vattendrag	41
2f. De tio största naturreservaten utifrån areal ängs- och betesmark	41
2g. De tio största naturreservaten utifrån havsareal	41

Kartor **42**

1. Skyddad totalareal per kommun, andel i procent	42
2. Skyddad landareal per kommun, procent	43
3. Skyddad skog per skogsareal inom kommun, andel av total skogsyta	44
4. Skyddad skog per skogsareal inom region, andel av total skogsyta	45
5. Marint skydd per län, andel av total havsyta	46
6. Marint skydd per havsområde, andel av total havsyta	47
7. Vattenskyddsområden per kommun	48
8. Befolkningens medelavstånd till skyddad natur, per kommun	49

Fakta om statistiken **50**

Detta omfattar statistiken **50**

Definitioner och förklaringar 50

Så görs statistiken **51**

Register över skyddade områden (NVR) 51

Naturtypskartering 52

Bearbetningar 53

Statistikens tillförlitlighet **54**

Naturvårdsregistret 54

Tidsserier 55

Internationella jämförelser 55

Förändringar jämfört med föregående meddelande **56**

Natura 2000 56

Bra att veta **56**

Kartverktyget Skyddad Natur 56

Natura 2000 57

Tidsserier 57

Annan statistik **57**

In English **58**

Summary **58**

List of tables **59**

List of terms **59**

Statistiken med kommentarer

Friluftsliv och skyddad natur

Sveriges friluftsmål

Rik tillgång till natur är viktigt för människors möjlighet till friluftsliv. Det är en utgångspunkt för de 10 friluftsmål som riksdagen fattade beslut om 2013. Målen stödjer människors möjligheter att vistas ute i naturen och utöva friluftsliv där allemansrätten är en grund för friluftslivet. 2015 fick Naturvårdsverket i uppdrag att följa upp insatserna för friluftsmålen. Tabellen nedan visar resultatet av det.

Tabell B. Utvecklingsriktning för friluftsmålen

Mål	Riktning på utveckling
1 Tillgänglig natur för alla	Positiv
2 Skyddade områden som resurs för friluftslivet	Positiv
3 Starkt engagemang och samverkan	Neutral
4 Allemansrätten	Neutral
5 Tillgång till natur för friluftsliv	Neutral
6 Attraktiv tätortsnära natur	Neutral
7 Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling	Neutral
8 Ett rikt friluftsliv i skolan	Oklar
9 Friluftsliv för god folkhälsa	Oklar
10 God kunskap om friluftslivet	Negativ

Källa: Naturvårdsverket 2015. *Friluftsliv för alla*.

Tillsammans med Naturvårdsverket ansvarar Skogsstyrelsen för delmålet *Tillgång till natur för friluftsliv*. Målet innebär att det ska finnas tillgång till natur för friluftslivet. Det betyder att de som verkar inom områdena samhällsplanering och markanvändning vet var områden för friluftsliv finns och vilka värden de har, samt att de tar hänsyn till friluftslivets behov av natur- och kulturlandskap.

För att förtydliga målet finns fyra preciseringar som regelbundet följs upp:

1. Ökning av antalet områden av intresse för friluftsliv. De ska vara kända och kartlagda med värdebeskrivningar.
2. Ökning och uppdatering av andelen översiktsplaner som behandlar och visar tillgången till natur- och kulturlandskap med olika upplevelsevärden.
3. Säkerställande av friluftslivets behov av tillgång till attraktiva natur- och kulturlandskap, via hållbart brukande, fysisk planering och bevarande.
4. Etablering av modeller för att lösa eventuella målkonflikter.

Antal besökare i nationalparker

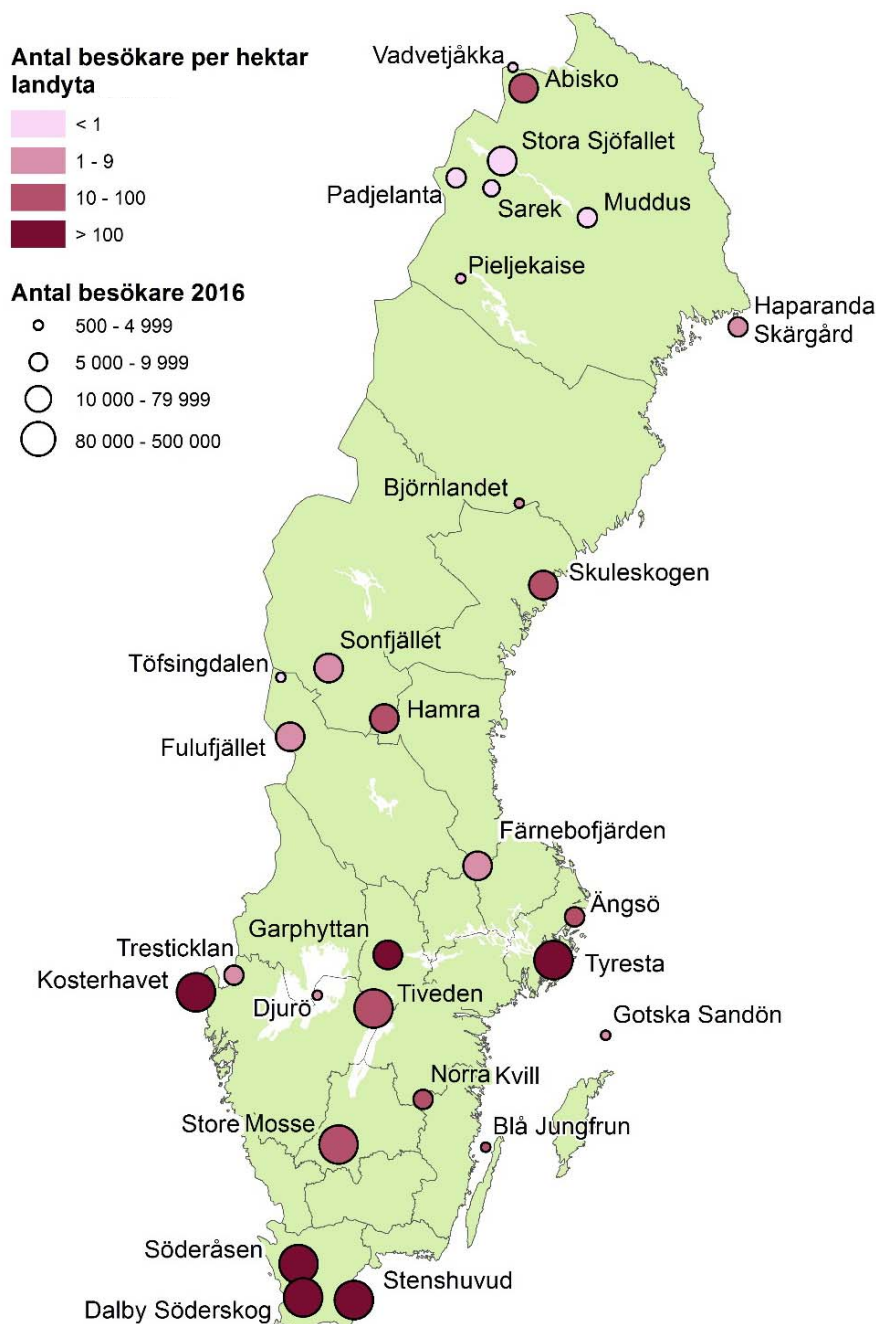
Flera av Sveriges 29 nationalparker utgör betydande besöksmål för friluftslivet. Statistik över antalet besökare i nationalparker ger en viss bild av hur de uppfyller sitt syfte som besöksmål. Antalet besökare varierar kraftigt, från cirka 500 till 500 000 personer per år och område. Flest besökare under 2016 hade Stenshuvud i Skåne län och Kosterhavet i Västra Götalands län.

Statistik över antal besökare beräknas av länsstyrelserna och sammanställs av Naturvårdsverket. De metoder som används varierar mellan olika länsstyrelser och nationalparker. Statistiken kan bygga på mätningar med besöksräknare, antal besökare i naturrum, antal personer på båtöverfarter och på antal bilar, eller en kombination av dessa olika sätt.

De olika metoderna beror på nationalparkernas skilda förutsättningar att få till bra besöksstatistik. Besökare i ett område med få ingångar är lättare att räkna, till skillnad mot ett område med många ingångar. Ett område som också är mer svårräknat är den marina nationalparken Kosterhavet. Där kompletteras besöksräkningen med uppskattningar av besökare i egen båt och besökare till boende i området.

Skillnaderna i mätteknik leder till en viss osäkerhet i siffrorna. Det som redovisas är därför endast ungefärliga besöksantal.

Karta B. Nationalparker i Sverige, antal besökare 2016, per hektar landyta

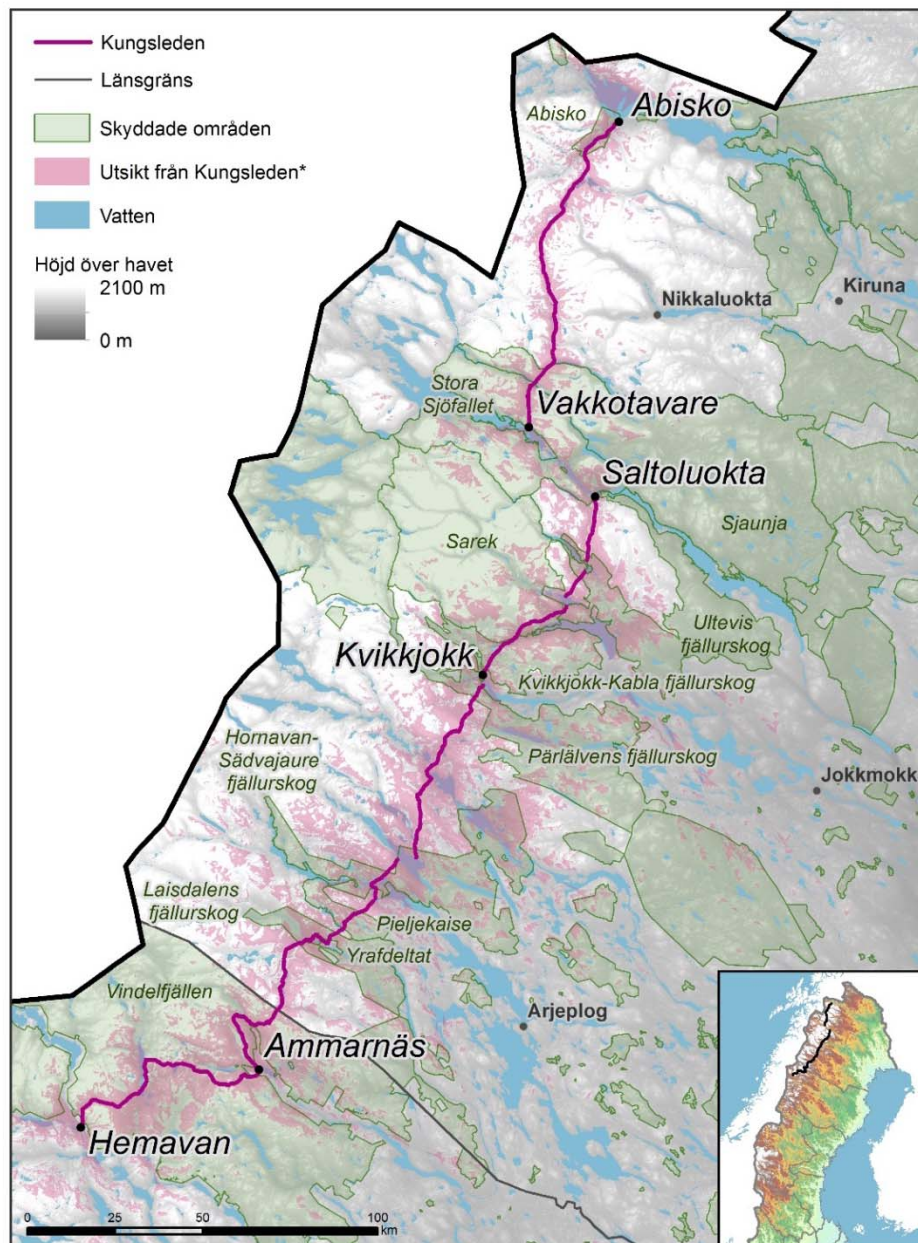

Källa: Nationalparker och besöksstatistik © Naturvårdsverket; Kartdata © Lantmäteriet

Skyddad natur längs Kungsleden

Kungsleden anlades för över 100 år sedan på initiativ av Svenska Turistföreningen, STF. Leden är idag över 40 mil lång. Den har succesivt förlängts söderut, från den ursprungliga sträckningen mellan Abisko och Kvikkjökk. Etappen till Ammarnäs tillkom på 1950-talet och etappen till Hemavan på 1970-talet.

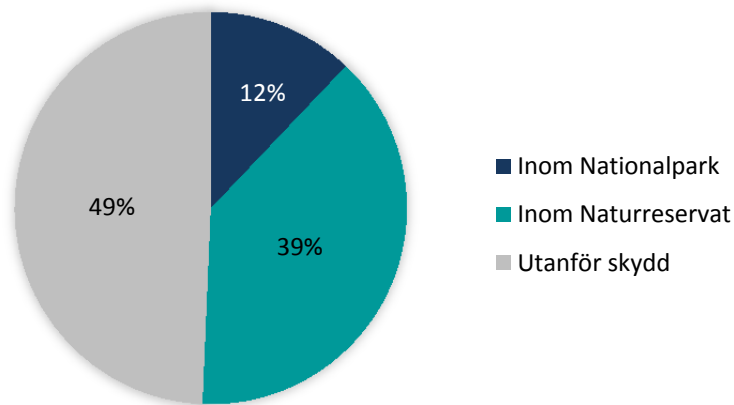
Karta C. Kungsleden i etapper – Skydd, höjd över havet och naturtyper

Källa: Bearbetningar © Metria AB; DEM, kartdata och ledsystem © Lantmäteriet; Skyddade områden © Naturvårdsverket

Kungsledens geografiska utsträckning har tagits fram genom att välja ut de leder i Lantmäteriets geodatabas som överensstämmer med Svenska Turistföreningens kartor över Kungsleden.

Det rosa området på kartan visar vilka områden som går att se (vid god sikt) från Kungsleden. Detta är ett modellerat resultat baserat på bl.a. höjd över havet (25 meters upplösning). Analysen har gjorts från punkter utspridda med 1 kilometers avstånd längs leden. Punkterna har delats upp i olika höj dintervall eftersom avståndet till horisonten ökar med höjd över havet. På motsvarande sätt har omkringliggande ytor delats upp för att ta hänsyn till att en bergstopp kan ses från ett längre avstånd än låglandet.

Diagram 1. Skyddad mark längs Kungsleden. Andel i procent

Mer än hälften av Kungsleden går igenom områden som är skyddade som nationalparker eller naturresevat. Sammanlagt passerar den fyra nationalparker och åtta naturresevat. De nationalparker som leden passerar är Abisko, Sarek, Stora Sjöfallet och Pieljekaise. Längst sträcka nationalpark längs med leden har den nordligaste etappen, mellan Abisko och Vakkotavare. Etappen Ammarnäs-Hemavan har den största andelen totalt skyddad mark, då leden passerar naturresevatet Vindelfjällen.

Den vanligaste naturtypen längs med Kungsleden är öppen mark, d.v.s. kalmare i fjällen (berg i dagen, blockmark och hedar) och fjällmark med vegetation (ris- och gräshedar, samt buskmarker). Till en mindre del består den öppna marken av områden täckta med snö eller glaciärer, samt gles fjällbjörkskog och tät buskmark i fjällen. De näst vanligaste naturtyperna längs med leden är fjällbjörkskog och övrig skog.

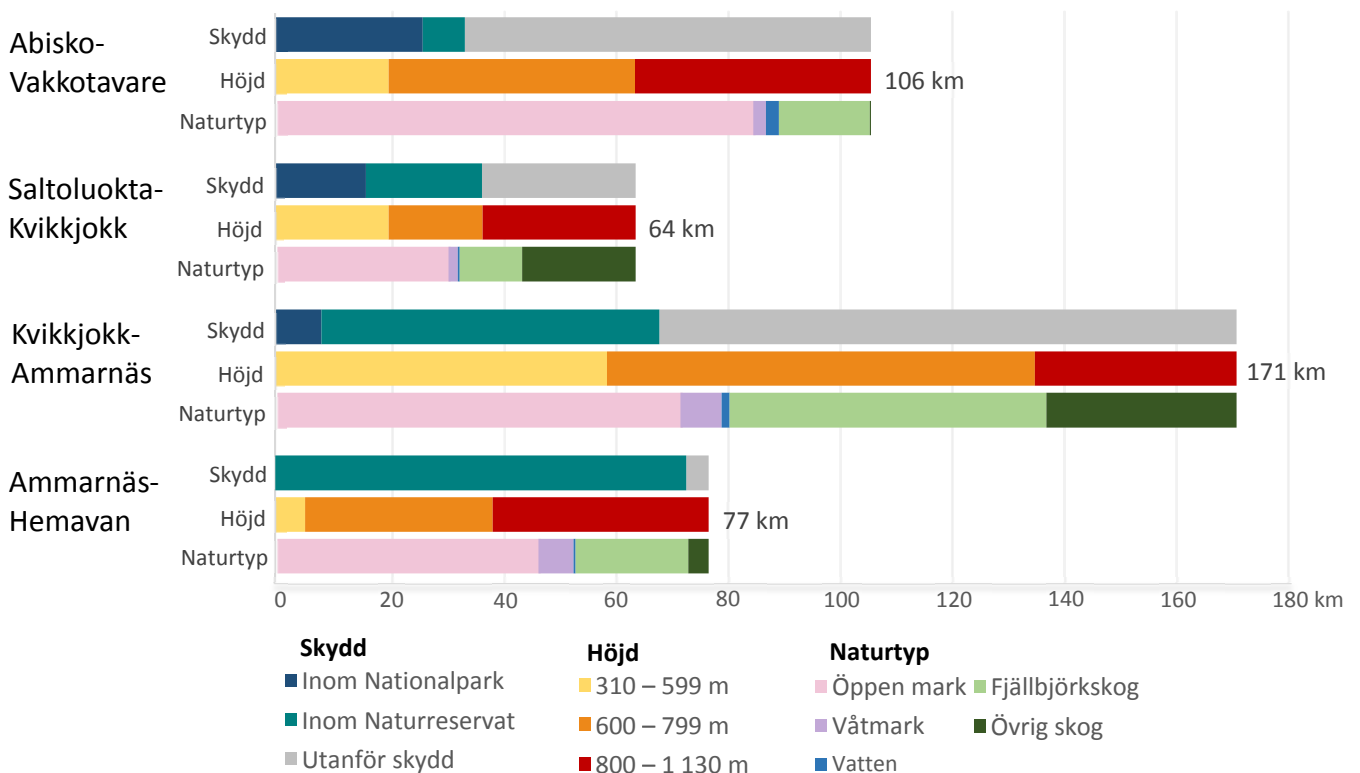
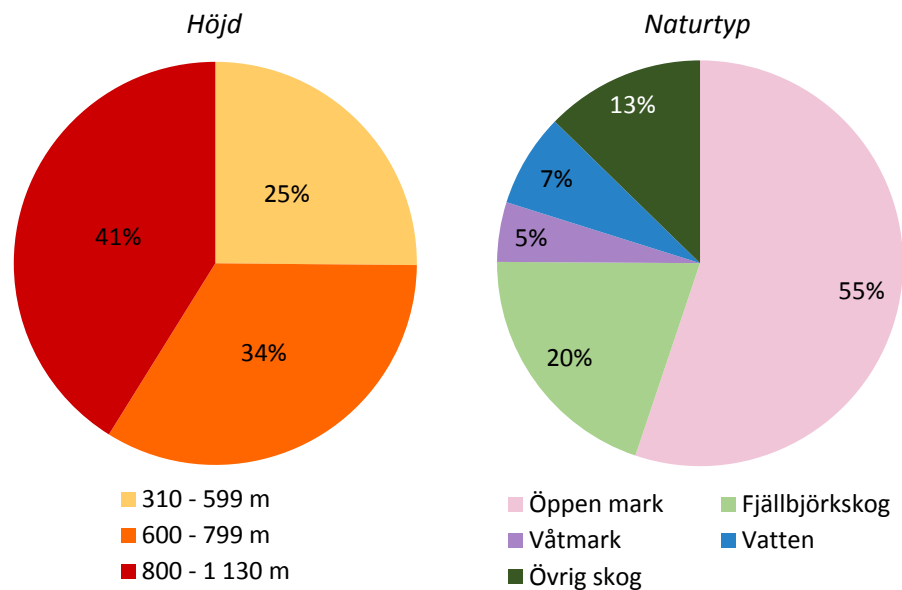
Diagram 2. Skyddstyper, höjd och naturtyper längs Kungsleden. Per etapp 2016

Diagram 3 nedan visar hur arealen inom Kungsledens utsiktsområde (se Karta C) fördelas per naturtyp och höjdintervall. Utsikten från Kungsleden består till största delen öppen mark, följt av fjällbjörkskog och övrig skog.

Diagram 3. Utsikt från Kungsleden, höjd över havet och naturtyper, 2016

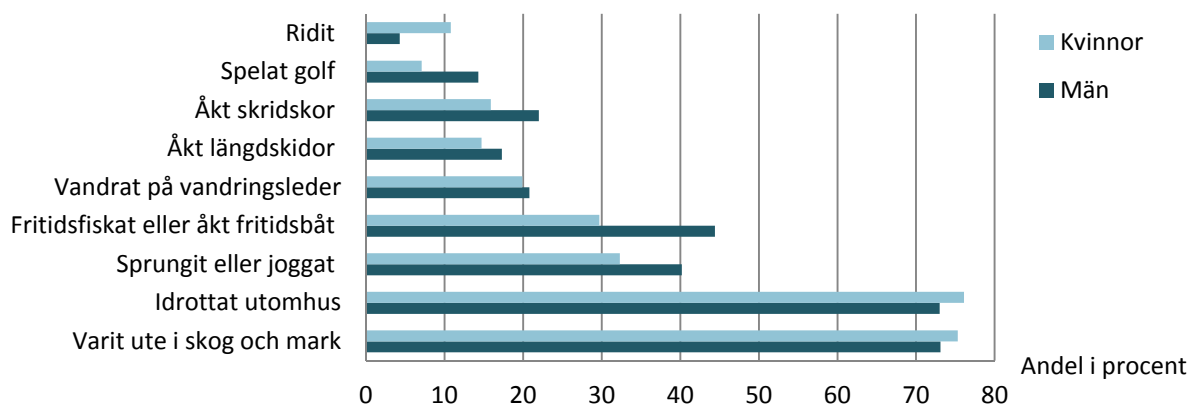

Utövande av friluftsliv

Undersökningen ULF/SILC syftar till att beskriva svenska folkets levnadsförhållanden. Uppgifterna samlas in genom telefonintervjuer med ett urval av Sveriges befolkning, 16 år och äldre. En del av undersökningen beskriver i vilken omfattning befolkningen ägnar sin fritid åt ett urval av olika friluftaktiviteter.¹

2014 – 2015 var 74 procent av befolkningen, 16 år och äldre, ute i skog och mark minst en gång under tvåårsperioden. En lika stor andel hade idrottat utomhus någon gång under perioden. De vanligaste formerna av friluftsliv var att springa/jogga eller att fritidsfiska/åka fritidsbåt. Var femte person hade någon gång vandrat längs med en vandringsled. Undersökningen kunde se skillnader i vilken typ av friluftsliv som utövades, beroende på en rad olika faktorer, bland annat kön, ålder, inkomstnivåer och region.

Diagram 4. Friluftsliv- och motionsaktiviteter 2014 – 2015. Andelar i procent

En felmarginal på $\pm 0,7 - 1,6$ procent tillkommer på varje värde.

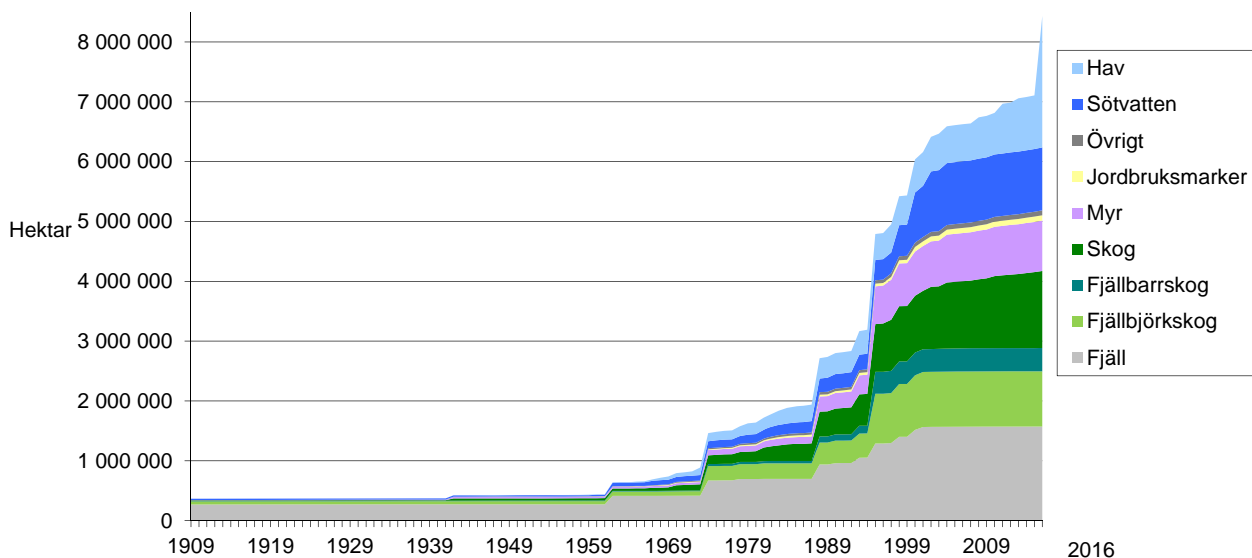
¹ Källa: SCB, Levnadsförhållanden – Rapport 128. Fritid 2014–2015.

Skyddad natur – historik

I mer än 100 år har det funnits skyddad natur i Sverige. 1909 antog riksdagen en lag om nationalparker och bildade de nio första parkerna. Den skyddade naturen har sedan dess dominerats av marker i fjällen. Skyddet av skogar, våtmarker, sötvatten och havsmiljöer har ökat i och med genomförandet av riksdagens miljö kvalitetsmål.

Diagram 5. Skyddad natur per naturtyp 1909-2016

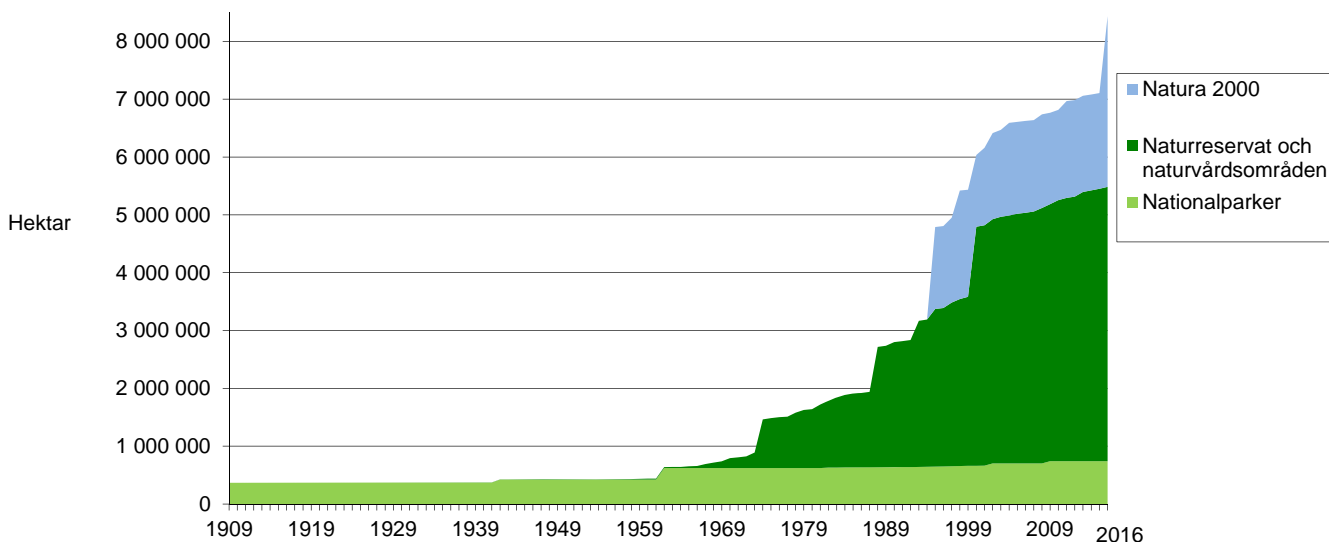
Akkumulerad totalareal i hektar, av nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och Natura 2000 (habitatdirektivet)

1997 omfattade skyddsformerna nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och Natura 2000-områden cirka 4,9 miljoner hektar mark. Vid utgången av 2016 hade skyddet ökat till mer än 8,4 miljoner hektar. Mellan 1999 och 2000 ökade de skyddade arealerna med nästan 600 000 hektar, beroende på kompletteringar av Natura 2000-områden och på att flera stora domänreservat i Norrbottens län ombildades till naturreservat. Genomförandet av miljö kvalitetsmålen har inneburit ett fortsatt genomförande av områdesskydd sedan 1999.

Under 2016 ökade arealen skyddat hav kraftigt, till följd av nya och utökade Natura 2000-områden utanför kusten vid Skåne, Kalmar och Gotlands län. Stora delar av de nya arealerna finns i Sveriges ekonomiska zon, d.v.s. utanför gränsen för Sveriges territorium.

Diagram 6. Skyddad natur per skyddstyp 1912-2016, ackumulerad totalareal i hektar

De första naturreservaten bildades 1912, men skyddstypen bestod endast av mindre arealer fram till 1960-talet. I slutet av 1980-talet ökade arealerna kraftigt, framförallt på grund av underlag och kunskap från den landsomfattande urskogsinventeringen 1978 till 1982, vilken var det första egentliga planeringsunderlaget för skydd av värdefulla skogar. Som ett resultat av inventeringen beslutade länsstyrelserna i bland annat Västerbottens och Norrbottens län att skydda flera till ytan mycket stora fjällurskogar.

Skyddad natur 1998-2016

Diagram 7 visar skyddad natur som tillkommit från 1998 och framåt, utifrån ursprungligt gällandedatum. Utökningar av områden som bildades innan 1998 ingår inte. För områden bildade 1998 eller senare visas utökningar på ursprungligt gällandedatum för området, även om utvidgning har gjorts senare. Exempelvis hamnar den stora ökningen av Natura 2000-området Bästeträsk på ursprungligt gällandedatum 1998, trots att utvidgningen gjordes under 2015.

Under perioden 1998-2015 har de nya skyddade arealerna bestått av drygt 60 procent vatten, relativt jämnt fördelat mellan sötvatten och hav. En dryg femtedel av de nya områdena har utgjorts av skogsmark. Under 2016 ökade den skyddade havsarealen med mer än 1 miljon hektar. Det gör att under perioden 1998-2016 utgör vattnet 75 procent av den nya skyddade arealen.

Under 2016 ökade arealen skyddad skog med nästan 20 000 hektar. Skydd av fjäll och skog i fjällen ökade med knappt 600 hektar.

Diagram 7. Nyttillkommen skyddad areal per naturtyp 1998-2016

Areal i hektar inom gällande nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och Natura 2000

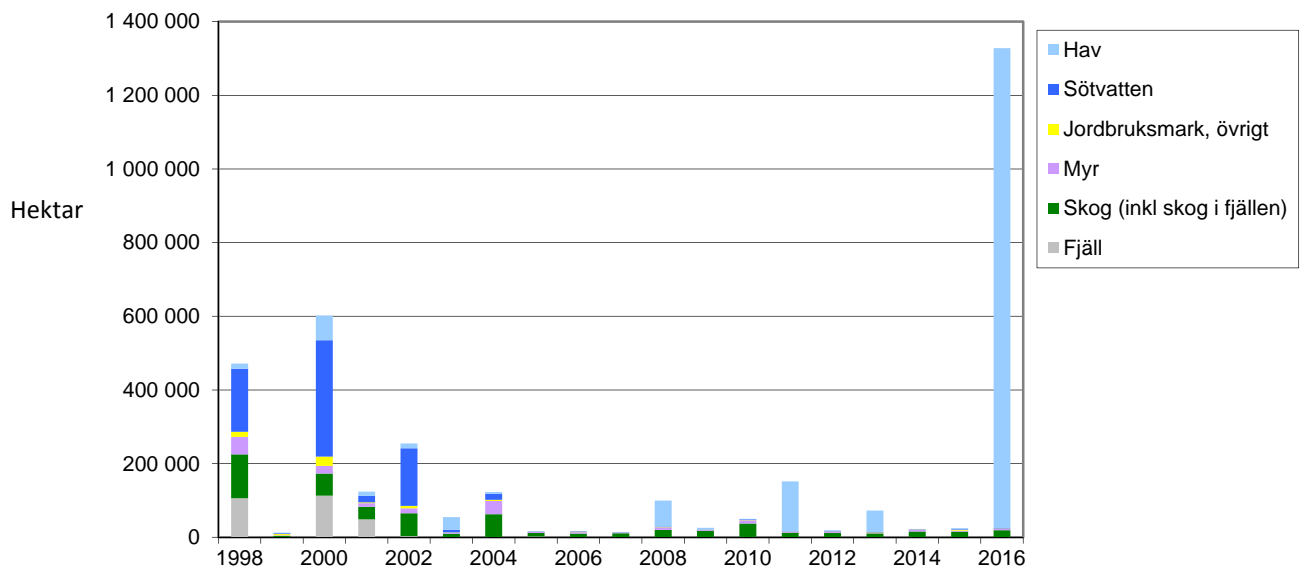

Diagram 5, 6 och 7 redovisar nettoarealen skyddad mark per år utifrån gällandedatum. De flesta Natura 2000-områden är skyddade som nationalpark eller naturreservat. Det gör att den faktiska Natura 2000-arealen inte redovisas i sin helhet här. I de fall områdesskydden överlappar varandra redovisas ytan i första hand som nationalpark, i andra hand som naturreservat, i tredje hand som naturvårdsområde och i fjärde hand som Natura 2000.

Storleksfördelning

En dryg tiondel av Sveriges landyta är skyddad som nationalpark, naturreservat, naturvårdsområde eller biotopskyddsområde. Den skyddade arealen fördelar sig på nästan 12 500 olika områden. Drygt 60 procent av dem är biotopskyddsområden i skog. Ytmässigt utgör de dock endast 1 procent av den skyddade marken, eftersom de flesta av dem har en yta på mindre än 10 hektar.

Naturreservaten dominerar den skyddade arealen. De är både många till antalet och flera av dem är stora till ytan. Sveriges största naturreservat är Vindelfjällen i Västerbottens län. Det har en yta på mer än 550 000 hektar, vilket är mer än Vänerns yta.

Även landets nationalparker upptar stora ytor. Trots att det endast finns 29 nationalparker står de för 13 procent av den skyddade arealen. Det är framförallt i landets fjällområden som de stora arealerna skyddad mark återfinns. Två nationalparker, båda i Norrbottens län, har en yta på mer nästan 200 000 hektar. Det är Padjelanta och Sarek. Den minsta nationalparken är Dalby Söderskog i Skåne län, som har en yta på 37 hektar.

Diagram 8. Antal områden och areal per skyddstyp, 2016-12-31

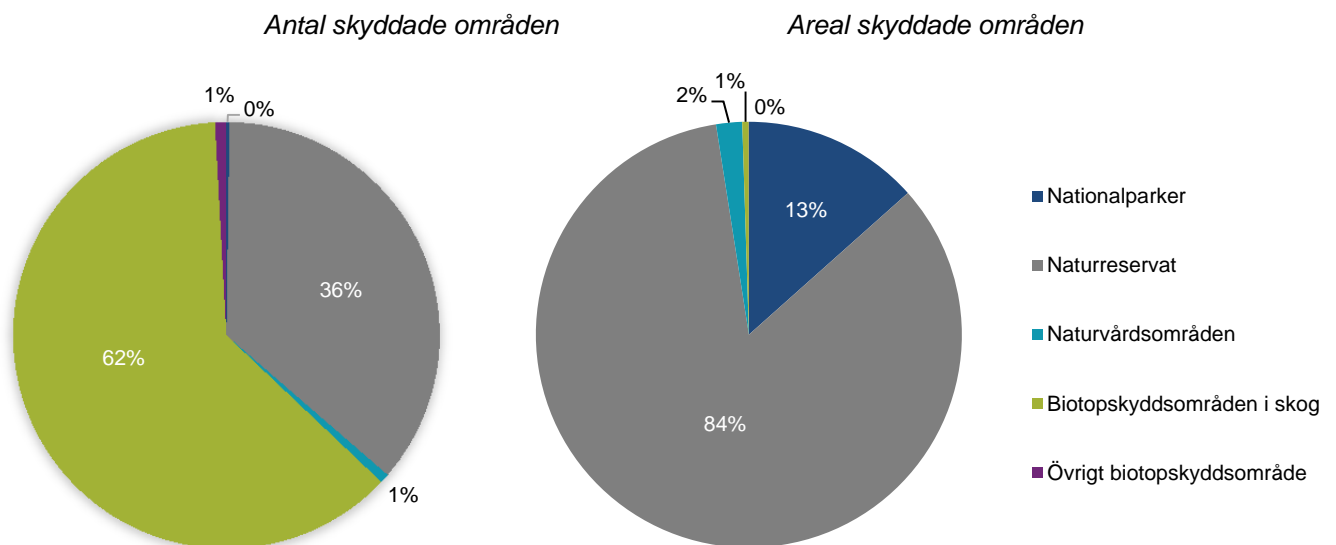
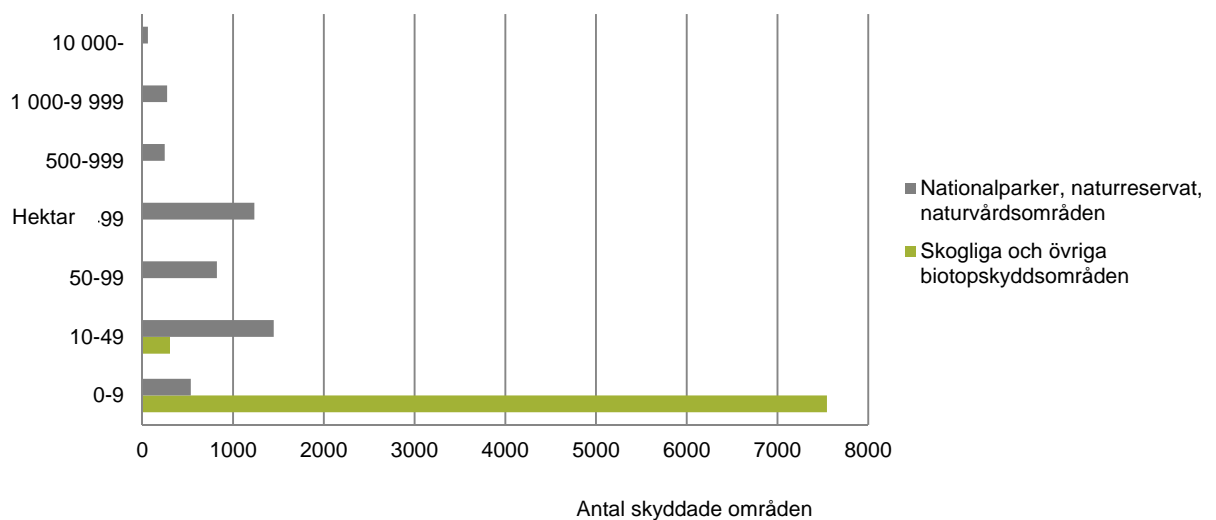

Diagram 9. Antal skyddade områden per storleksklass, 2016-12-31

Skyddad natur per kommun

I alla landets kommuner finns någon form av nationellt skyddad natur, i form av nationalpark, naturreservat, naturvårdsområde eller biotopskydd. Störst andel skydd i förhållande till kommunens hela landyta, år 2016, hade Salems kommun, med 59 procent. Även i kommunerna Sorsele och Vaxholm var mer än hälften av landytan skyddad. I 60 kommuner var mindre än 1 procent av landytan skyddad.

Bland de 10 kommuner som hade störst andel skyddad landareal finns 6 stycken i Stockholms län. De övriga fyra finns i norra Sverige, från Norrbottens län till Dalarnas län.

Tabell C. Tio-i-topp, andel skyddad landareal per kommun 2016-12-31

Kommun	Skyddad landareal, hektar	Kommunens totala landareal, hektar	Andel skyddad landareal
Salem	3 175	5 411	59
Sorsele	391 745	736 704	53
Vaxholm	2 927	5 784	51
Jokkmokk	851 627	1 760 076	48
Tyresö	3 037	6 923	44
Gällivare	628 811	1 569 078	40
Huddinge	4 937	13 103	38
Sollentuna	1 709	5 262	32
Järfälla	1 534	5 379	29
Älvdalen	195 131	687 191	28

Beräkningen avser skyddad landareal i nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och biotopskyddsområden (skogliga och övriga), som andel av kommunens hela landareal.

För statistik om alla kommuner, se Tabell 1, Karta 1 och 2, samt Excelfil på SCB:s webbplats www.scb.se/MI0603.

Under 2016 skedde den största ökningen skyddad natur i Norrbottens län, framförallt i Arvidsjaurs kommun där den skyddade landarealen ökade med nästan 6 000 hektar, till följd av flera nya naturreservat samt utökningar av befintligt skydd².

Den näst största ökningen skedde i Västmanlands län, där det nya naturreservatet Hälleskogsbrännan ökade länets skyddade landareal med mer än 6 000 hektar i kommunerna Sala, Surahammar och Fagersta. I och med bildandet av reservatet ökade Sala kommun sin andel skyddad landareal med nästan 6 procentenheter.

Nationalparker

Beslut om att inrätta nationalpark fattas av riksdag och regering. Naturvårdsverket ansvarar för beslutsunderlag och planering av nationalparkerna, genom bland annat Nationalparksplan för Sverige. Ett större sammanhängande område av viss landskapstyp kan med stöd av 7 kap. 2 § miljöbalken inrättas som nationalpark. Området bör befinna sig i "naturligt tillstånd eller i väsentligt oförändrat skick". En förutsättning är att staten äger marken.

Sverige har 29 nationalparker med en sammanlagd yta på 740 000 hektar, varav 630 000 hektar landyta. Fjällområdet i Norrbottens län står för 82 procent av nationalparksarealen. Där ingår områdena Abisko, Pieljekaise, Sarek, Stora Sjöfallet, Vadvetjåkka och Padjelanta, tillsammans med fjällnära Muddus i samma län.

² Avser endast skyddstyperna nationalpark, naturreservat, naturvårdsområde och biotopskydd.

De första 9 nationalparkerna inrättades år 1909. Under 2007-2008 tog Naturvårdsverket fram en reviderad plan för genomförandet av nya områden, vilken föreslog 13 nya nationalparker och sju utvidgningar av befintliga områden. Den senast tillkomna nationalparken är Kosterhavets nationalpark, som invigdes 2009. Det är landets enda marina nationalpark.

Under 2011 utökades Hamra nationalpark från 28 hektar till nästan 1 400 hektar. Under 2017 utökas både Björnlandets och Tivedens nationalparker.

Tabell D. Nationalparker 2016-12-31

Namn	Län	Kommun	Areal totalt (ha)	Areal land (ha)	Inrättat, år
Ängsö	Stockholms län	Norrtälje	195	81	1909
Tyresta	Stockholms län	Haninge Tyresö	1 962	1 874	1993
Färnebofjärden	Uppsala län Västmanlands län Dalarnas län Gävleborgs län	Heby Sala Avesta Sandviken	10 464	6 296	1998
Store Mosse	Jönköpings län	Gnosjö Vaggeryd Värnamo	7 675	7 410	1982
Blå Jungfrun	Kalmar län	Oskarshamn	190	66	1926
Norra Kvill	Kalmar län	Vimmerby	110	107	1927
Gotiska Sandön	Gotlands län	Gotland	4 464	3 661	1909
Dalby Söderskog	Skåne län	Lund	37	37	1918
Stenshovud	Skåne län	Simrishamn	399	302	1986
Söderåsen	Skåne län	Svalöv Klippan	1 620	1 614	2001
Tiveden	Västra Götalands län Örebro län	Karlsborg Laxå	1 351	1 213	1983
Djurö	Västra Götalands län	Mariestad	2 323	315	1991
Tresticklan	Västra Götalands län	Dals-Ed	2 906	2 713	1996
Kosterhavets nationalpark	Västra Götalands län	Tanum Strömstad	38 823	860	2009
Garphyttan	Örebro län	Lekeberg	111	111	1909
Töfsingdalen	Dalarnas län	Älvdalen	1 590	1 579	1930
Fulufjället	Dalarnas län	Älvdalen	38 440	37 574	2002
Hamra	Gävleborgs län	Ljusdal	1 381	1 321	1909
Skuleskogen	Västernorrlands län	Kramfors Örnsköldsvik	3 057	2 741	1984
Sånfjället	Jämtlands län	Härjedalen	10 378	10 358	1909
Björnlandet	Västerbottens län	Åsele	1 143	1 110	1991
Abisko	Norrbottnens län	Kiruna	7 721	6 795	1909
Pieljekaise	Norrbottnens län	Arjeplog	15 485	14 090	1909
Sarek	Norrbottnens län	Jokkmokk	198 465	193 251	1909
Stora Sjöfallet	Norrbottnens län	Jokkmokk Gällivare	127 993	115 959	1909
Vadvetjåkka	Norrbottnens län	Kiruna	2 704	2 641	1920
Muddus	Norrbottnens län	Jokkmokk Gällivare	51 137	49 261	1942
Padjelanta	Norrbottnens län	Jokkmokk	199 898	167 160	1962
Haparanda Skärgård	Norrbottnens län	Haparanda	7 430	817	1995
Summa 2016			739 450	631 315	
Summa 2014			739 450	631 325	

Naturresevat

Naturresevat bildas av länsstyrelser eller kommuner med stöd av 7 kap. 4-6 § miljöbalken. I Sverige och i många andra länder är bildande av naturresevat ett av de vanligaste sätten att skydda värdefull natur på ett långsiktigt sätt.

Naturresevat kan enligt 7 kap. 4 § miljöbalken bildas i syfte att:

- Bevara biologisk mångfald
- Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer
- Tillgodose behov av områden för friluftslivet
- Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer
- Skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter

Vid utgången av 2016 hade Sverige 4 507 gällande naturreservat. Det är 167 fler än året innan. Reservatens sammanlagda yta var mer än 4,6 miljoner hektar, vilket motsvarar nästan 9 procent av Sveriges hela totalareal. Störst andel naturreservat i förhållande till hela länets yta hade Norrbottens län, med 17 procent.

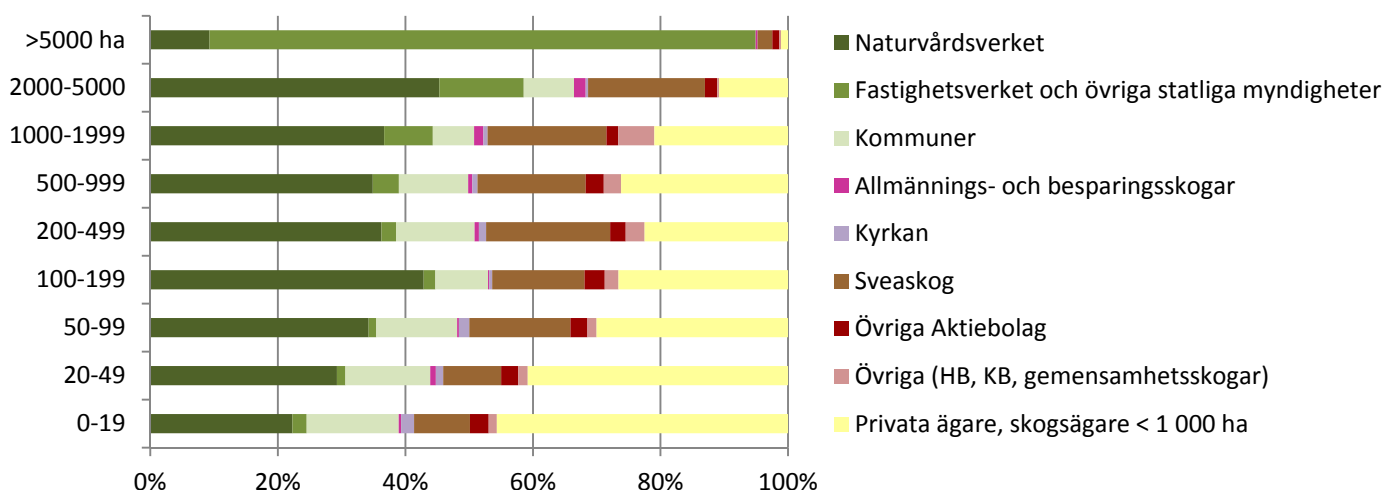
Under 2016 ökade den totala arealen naturreservat i flera län över hela landet. I 12 av 21 län ökade arealen naturreservat med minst 1 000 hektar per län. Den största ökningen gjordes i Norrbottens län, följt av Västmanlands län.

Tabell E. Naturreservat, per län 2016-12-31

Län	Antal	Areal totalt (ha)	Landareal (ha)	Andel av total länsareal, %
Stockholms län	313	132 796	54 580	8,0
Uppsala län	154	95 307	28 399	8,0
Södermanlands län	151	47 361	15 618	5,4
Östergötlands län	239	52 398	21 649	3,6
Jönköpings län	139	18 715	16 585	1,6
Kronobergs län	121	25 964	18 503	2,8
Kalmar län	197	50 825	26 291	2,5
Gotlands län	129	72 975	13 119	4,8
Blekinge län	108	19 725	9 555	2,8
Skåne län	295	89 125	29 989	5,2
Hallands län	169	25 168	15 090	2,9
V. Götalands län	477	144 739	77 137	4,2
Värmlands län	177	99 348	47 169	4,6
Örebro län	246	41 937	36 029	4,4
Västmanlands län	102	30 737	20 016	5,4
Dalarnas län	288	257 093	248 125	8,5
Gävleborgs län	181	36 815	23 671	1,5
Västernorrlands län	194	37 179	28 943	1,3
Jämtlands län	149	528 689	497 837	9,8
Västerbottens län	297	877 536	768 082	13,1
Norrbottens län	381	1 953 588	1 808 504	17,4
Summa 2016	4 507	4 638 018	3 804 891	8,8
Summa 2015	4 340	4 599 280	3 771 090	8,7

Marken i ett naturreservat kan ingå i såväl ett privat som allmänt ägande. Staten dominerar som ägare av mark i större reservat, medan det privata ägandet är som störst i små områden.

Diagram 10. Markägare i naturreservat 2016, andel per landareal

Källa: Markägarkartan 2015 och naturreservat med gällandedatum t.o.m. 2016-12-31

Naturvårdsområden

Naturvårdsområde som skyddsform infördes i naturvårdslagen 1974, men upphörde i och med införandet av miljöbalken 1999. Områdena förekommer främst i marina miljöer och skogsområden avsedda för friluftsliv. De områden som inrättats ska vid tillämpningen av miljöbalken anses som naturreservat. Lagstiftningen gav dock denna skyddsform en stor begränsning, då föreskrifterna inte får vara så ingripande att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom området. Därför finns det skäl att särskilja naturvårdsområdena i statistikredovisningen även fortsättningsvis, bland annat vid redovisning av skyddad skog.

År 2016 fanns det 88 naturvårdsområden i Sverige, med en totalyta på drygt 108 000 hektar. Nästan 70 procent av ytan bestod av landområden. Både areal och antal naturvårdsområden minskar till följd av att naturvårdsområden successivt ombildas till naturreservat.

Beslut om naturreservat och naturvårdsområden

De flesta naturreservat och naturvårdsområden har inrättats efter beslut av länsstyrelser. Mindre än en tiondel har bildats efter kommunala beslut.

Tabell F. Beslut om inrättande av naturreservat och naturvårdsområden, per län 2016-12-31

Län	Naturreservat		Naturvårdsområden	
	Beslut av länsstyrelse	Beslut av kommun	Beslut av länsstyrelse	Beslut av kommun
Stockholms län	227	86	1	2
Uppsala län	147	7	-	-
Södermanlands län	138	13	4	-
Östergötlands län	223	16	-	-
Jönköpings län	129	10	3	-
Kronobergs län	114	7	-	-
Kalmar län	188	9	11	-
Gotlands län	127	2	2	-
Blekinge län	106	2	-	-
Skåne län	255	40	9	-
Hallands län	167	2	3	-
Västra Götalands län	426	51	24	2
Värmlands län	170	7	1	-
Örebro län	208	38	-	-
Västmanlands län	97	5	1	-
Dalarnas län	234	54	5	-
Gävleborgs län	172	9	9	2
Västernorrlands län	178	16	3	-
Jämtlands län	149	-	-	-
Västerbottens län	296	1	5	-
Norrbottnens län	374	7	1	-
Summa 2016	4 125	382	82	6
Summa 2015	3 978	362	85	6

Biotopskyddsområden i skog och på övrig mark

Med stöd av 7 kap. 11 § miljöbalken kan speciella eller värdefulla biotoper skyddas. Skyddet omfattar mindre mark- eller vattenområden som utgör livsmiljö för hotade djur- eller växtarter eller som av annan orsak är särskilt skyddsvärda. Inom områdena får inte verksamhet bedrivas som kan skada naturmiljön. Ofta används denna skyddsform för att bevara nyckelbiotoper.

Biotopskyddsområden i skogsmark hanteras av Skogsstyrelsen och skyddas av paragraf enligt 6 § i förordningen (1998:1252) om områdesskydd. På skogsmark kan 18 olika biotopslag skyddas, bl.a. brandfält, äldre naturskogsartade skogar och ras- eller bergbranter i skog. Även kommuner kan bilda biotopskyddsområden i skogsmark.

Biotopskyddsområden på övrig mark är oftast belägna på jordbruksmark. De hanteras av länsstyrelserna och kommunerna, enligt dessa paragrafer:

- 5 § gäller för biotoper på övrig mark som generellt är skyddade från den 1 januari 1994. Skyddet gäller för alléer, pilevallar, stenmurar, odlingsrösen, åkerholmar, småvatten, våtmarker och källor i jordbruksmark.
- 7 § gäller för biotoper som avgränsas av länsstyrelsen eller kommunen. Det rör sig om rik- och kalkkärr i jordbruksmark, naturliga ängar och naturbetesmarker, naturliga bäckfåror samt ras- eller bergbranter som inte ligger i skogen.

Vid utgången av 2016 uppgick antalet biotopskyddsområden i skogsmark till fler än 7 700, med en sammanlagd areal på drygt 27 000 hektar. Värmlands län hade det största antalet biotopskydd i skog, medan Dalarnas län hade den största sammanlagda ytan. Områdena bestod nästan uteslutande av landarealer.

De övriga biotopskyddsområdena var 107 till antalet, med en sammanlagd areal på 277 hektar. Skyddsformen fanns i 12 av våra 21 län.

Biotopskyddsområden är i regel små till ytan. 96 procent av dem var mindre än 10 hektar och det största området var 25 hektar.

Tabell G. Biotopskyddsområden, i skog och övriga. Per län, 2016-12-31

Län	Biotopskyddsområde, i skog			Biotopskyddsområde, övrig mark		
	Antal	Areal totalt, hektar	Landareal, hektar	Antal	Areal totalt, hektar	Landareal, hektar
Stockholm	272	1 125	1 123	7	36	36
Uppsala	261	892	891	-	-	-
Södermanland	277	922	916	-	-	-
Östergötland	406	1 237	1 234	11	18	18
Jönköping	213	603	602	3	12	12
Kronoberg	300	933	929	1	2	2
Kalmar	338	1 044	1 041	-	-	-
Gotland	262	996	996	-	-	-
Blekinge	191	581	579	16	52	52
Skåne	493	978	976	5	14	14
Halland	198	694	692	1	2	2
Västra Götaland	661	1 894	1 890	58	137	112
Värmland	746	2 209	2 202	2	2	2
Örebro	306	804	803	1	0	0
Västmanland	181	507	507	1	1	1
Dalarna	605	2 985	2 978	1	0	0
Gävleborg	374	1 471	1 469	-	-	-
Västernorrland	277	1 074	1 072	-	-	-
Jämtland	382	1 835	1 832	-	-	-
Västerbotten	496	2 200	2 196	-	-	-
Norrbottn	504	2 463	2 459	-	-	-
Summa 2016	7 743	27 447	27 386	107	277	252
Summa 2015	7 516	26 124	26 066	101	246	243

Arealer redovisas inklusive impediment

Natura 2000

Natura 2000 omfattar värdefulla naturområden med arter och/eller naturtyper som i ett europeiskt perspektiv betraktas som särskilt skyddsvärda. Sverige och övriga EU-länder ska se till att nödvändiga bevarandeåtgärder vidtas i områdena enligt art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet. Bestämmelserna i direktiven är införda i bl.a. miljöbalken och gäller alla kategorier av Natura 2000-områden. Alla Natura 2000-områden är av riksintresse enligt 4 kap. miljöbalken. Tillstånd krävs enligt 7 kap. 28a § miljöbalken för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett sådant område.

Natura 2000-områdena består dels av särskilda skyddsområden för vissa fågelarter, SPA (Special Protection Areas), dels av områden av gemenskapsintresse, SCI (Sites of Community Interest) för andra artgrupper av växter och djur samt naturtyper. Alla SPA- och SCI-områden utgör tillsammans

nätverket Natura 2000. Sedan 2011 är de flesta områden utpekade som särskilda bevarandeområden (Special Area of Conservation, SAC) med fastställda bevarandeplaner.

Sedan EU-inträdet 1995 har Sverige föreslagit 544 SPA-områden, omfattande 4 miljoner hektar, och nästan 4 000 SCI-områden, omfattande 7,7 miljoner hektar. Dessa utgör kandidater till nätverket. Många områden är föreslagna både som SPA och SCI och överlappar därför varandra. Sammantaget hör en yta på nästan 7,8 miljoner hektar till endera eller båda av dessa kategorier. Mer än 60 procent av ytan är landareal. Nästan 12 procent av Sveriges landyta täcks av Natura 2000.

Under 2016 skedde den största ökningen av Natura 2000 i den ekonomiska zonen utanför Gotlands och Kalmar län, till följd av nya och utvidgade områden där. Det är framförallt området ”Hoburgs bank och Midsjöbankarna” som står för den stora ökningen, på mer än 1 miljon hektar havsytta.

Även arealen Natura 2000 i Skåne län ökade kraftigt i och med stora utökningar av områdena ”Sydvästskaanes utsjövatten” och ”Nordvästra Skånes havsområde”, vilka tillsammans består av nästan 250 000 hektar havsytta.

Utökningarna är en del av den satsning på Natura 2000-nätverket som Naturvårdsverket föreslog under 2015. De nya arealerna utgörs av överlappande SPA- och SCI-områden.

Tabell H. Natura 2000-områden länsvis 2016-12-31

Län	SPA-områden		SCI-områden		Totalt	
	Antal	Areal totalt (ha)	Antal	Areal totalt (ha)	Areal totalt (ha)	Landareal (ha)
Stockholms län	14	11 711	233	54 858	55 761	17 720
Uppsala län	25	24 786	160	43 619	46 165	27 761
Södermanlands län	27	39 192	197	50 009	50 009	13 371
Östergötlands län	37	114 536	272	118 078	123 690	21 626
Jönköpings län	20	22 092	192	82 654	82 858	25 583
Kronobergs län	21	13 051	133	18 925	18 926	13 445
Kalmar län	31	63 113	171	93 513	93 835	50 903
Gotlands län	29	45 249	140	123 011	123 011	23 895
Blekinge län	21	8 657	173	24 280	25 857	8 743
Skåne län	20	176 681	218	271 562	277 664	32 313
Hallands län	23	30 679	124	45 032	46 334	16 606
V. Götalands län	53	80 592	397	250 759	264 791	67 715
Värmlands län	46	67 047	132	84 457	86 111	35 319
Örebro län	23	10 955	136	23 680	23 680	12 012
Västmanlands län	23	22 443	76	24 735	25 061	13 888
Dalarnas län	16	202 953	220	243 000	243 105	233 546
Gävleborgs län	42	36 281	147	46 858	49 612	28 996
Västernorrlands län	14	15 000	121	47 931	47 931	26 362
Jämtlands län	18	400 016	236	638 247	638 248	551 913
Västerbottens län	20	768 248	242	1 140 725	1 144 061	975 660
Norrbottnens län	19	776 046	261	3 025 932	3 042 605	2 544 330
Ekonomisk zon EEZ	2	1 047 059	7	1 258 258	1 258 236	-
Summa 2016	544	3 976 737	3 988	7 711 497	7 768 947	4 741 707
Summa 2015	544	3 006 507	3 986	6 621 594	6 678 565	4 768 459

Kommentarer till tabellen:

SPA: Special Protection Areas (Fågeldirektivet)

SCI: Sites of Community Importance (Habitatdirektivet)

Totalt: Överlapp mellan SPA och SCI är bortrensade

Arealer avser hela ytan av Natura 2000-områden, även om endast delar av den är utpekade habitat.

Antal: Natura 2000-områden som är belägna i flera län räknas till det län där den största andelen av området är beläget.

Ekonomisk zon EEZ: Området utanför Sveriges territoriegräns. Består endast av havsytta i den är statistiken.

Utanför Sveriges territorium och den ekonomiska zonen finns mindre kantdelar av Natura 2000. Att arealer hamnar där beror på skillnader i datakvalitet och skalnivåer. Dessa arealer ingår i statistiken på riksnivå, men inte på länsnivå.

Natura 2000 utan överlapp med andra skyddstyper

De flesta Natura 2000-områden i Sverige är även skyddade som nationalpark eller naturreservat. 61 procent av områdenas totala areal och 85 procent av deras landareal överlappas av de nationella skyddstyperna.

De Natura 2000-områden som inte ingår i annat skydd utgör 3 procent av Sveriges totala yta och 2 procent av landytan. Andelen landyta har sjunkit under 2016, till följd av att de nationella skyddsformerna har fått utökade arealer.

Störst andel skyddad yta som endast utgörs av Natura 2000 har Skåne län. I den ekonomiska zonen finns endast Natura 2000 som skyddsform.

Tabell I. Natura 2000-områden utan överlapp mot annan skyddad natur, länsvis 2016-12-31

Län	Total areal		Landareal	
	Antal hektar	Andel (%) av total länsareal	Antal hektar	Andel (%) av total länsareal land
Stockholms län	2 351	0,1	1 843	0,3
Uppsala län	13 373	1,1	7 184	0,9
Södermanlands län	24 094	2,8	2 669	0,4
Östergötlands län	80 791	5,5	5 515	0,5
Jönköpings län	61 324	5,2	5 345	0,5
Kronobergs län	2 026	0,2	1 994	0,2
Kalmar län	44 852	2,2	24 159	2,2
Gotlands län	45 941	3,0	7 273	2,3
Blekinge län	13 141	1,9	2 121	0,7
Skåne län	205 420	12,1	10 128	0,9
Hallands län	22 955	2,6	4 841	0,9
V. Götalands län	89 350	2,6	8 554	0,4
Värmlands län	15 986	0,7	12 122	0,7
Örebro län	9 645	1,0	1 288	0,2
Västmanlands län	2 739	0,5	2 171	0,4
Dalarnas län	10 846	0,4	8 297	0,3
Gävleborgs län	16 829	0,7	11 375	0,6
Västernorrlands län	21 930	0,8	5 516	0,3
Jämtlands län	123 599	2,3	66 659	1,4
Västerbottens län	324 046	4,9	227 195	4,2
Norrbottnens län	590 216	5,3	281 861	2,9
Ekonomisk zon EEZ	1 258 236	-	-	-
Summa 2016	2 981 090	3,3*	698 109	1,7
Summa 2015	1 899 244	3,6	730 647	1,8

*Andel av total länsareal är beräknat på Natura 2000 inom svenskt territorium.

Skyddade arealer i ekonomisk zon ingår inte.

Naturtyper

Tabell J. Andel skyddad natur ovanför gränsen för fjällnära skog. 2016

Naturtyp	Andel av total areal per naturtyp, procent		
	Naturreservat	Nationalparker	Naturreservat och nationalparker
Fjällblock och hedmark	16 %	24 %	40 %
Fjällhed	27 %	10 %	38 %
Fjälläng	22 %	13 %	34 %
Fjällmyr	46 %	3 %	49 %
Fjällbjörkskog	47 %	3 %	49 %
Fjälltallskog	41 %	6 %	46 %
Fjällbarrskog	43 %	2 %	46 %
Fjällgranskog	24 %	1 %	25 %
Lövblandad fjällbarrskog	60 %	1 %	62 %
Hygge	3 %	0 %	3 %
Glaciärer och permanenta snöfält	19 %	18 %	37 %
Vatten	22 %	8 %	30 %
Övrigt	7 %	1 %	7 %
Summa	35 %	7 %	42 %

Den vanligaste naturtypen i skyddade områden var öppen mark i fjällen, som 2016 uppgick till drygt 1,4 miljoner hektar i nationalparker och naturreservat, plus 308 000 hektar i övriga skyddsformer.

Den produktiva skogsmarken utgjorde 1 miljon hektar i nationalparker och naturreservat, plus 203 000 hektar i övriga skyddsformer. Inom skyddade områden var 81 procent av den produktiva skogen skyddad genom föreskrifter mot skogsbruk.

Sammantaget var 42 procent av all mark ovanför gränsen för fjällnära skog skyddad som nationalpark eller naturreservat.

Tabell K. Naturtyper inom skyddad natur 2016-12-31

Areal i hektar avrundat till närmaste hundratal

Naturtyp	Areal (ha)				Skyddad skogsmark (ha)	Areal (ha)	Skyddad skogsmark (ha)
	Naturreservat	Nationalparker	Naturreservat och nationalparker	Naturreservat och nationalparker	Övriga skyddstyper		
Tallskog	237 300	18 600	255 900	225 000	38 900	20 000	
Granskog	259 500	10 300	269 900	255 600	44 800	35 100	
Barrblandskog	173 100	9 600	182 700	165 200	21 800	14 300	
Barrsumpskog	28 900	2 000	31 000	26 500	9 800	3 900	
Lövblandad barrskog	102 100	4 700	106 800	87 200	26 800	12 700	
Triviallövskog	37 500	1 800	39 300	32 500	10 300	4 100	
Ädellövskog	25 800	1 100	27 000	21 800	7 600	5 000	
Triviallövskog med ädellövinslag	9 700	200	10 000	7 600	3 100	1 700	
Lövsumpskog	14 800	1 600	16 400	15 500	4 400	2 000	
Ungskogar inkl. hygge	62 600	1 500	64 100	35 400	35 400	3 200	
Impediment	1 094 600	76 800	1 171 400	1 160 100	106 300	75 600	
Våtmark	695 600	39 200	734 900	..	110 600	..	
Äng och betesmark	23 700	300	24 000	..	37 300	..	
Övrig öppen mark	74 800	4 800	79 700	..	34 800	..	
Öppen mark i fjällen	964 000	458 200	1 422 200	..	308 400	..	
Sjöar och vattendrag	302 200	62 600	364 800	..	698 800	..	
Hav	531 500	46 100	577 500	..	1 621 700	..	
Produktiv skogsmark varav ovanför fjällnära gränsen	951 400	51 500	1 002 900	872 200	203 000	101 900	
	401 100	31 200	432 300	432 000	39 700	33 500	
Summa 2016	4 637 900	739 400	5 377 300	2 032 400	3 121 000	177 500	
Summa 2015	4 599 200	739 400	5 338 600	2 006 900	2 038 600	178 900	

Kommentarer till tabell:

Hav är inklusive den ekonomiska zonen EEZ, d.v.s. utanför territoriegränsen. Gäller enbart Natura 2000.

Övriga skyddstyper omfattar: Skogliga biotopskyddsområden, övriga biotopskyddsområden, Natura 2000-områden (SCI och SPA), naturvårdsområden och nationalstadsparken. Beskrivning av prioritet, när överlapp mellan områden beräknas, finns i metodavsnittet längst bak i denna rapport/SM.

Impediment innefattar även icke produktiva skogar i fjällen.

I analysen saknas 209 hektar okarterade områden, varav 18 hektar naturreservat.

1400 ha hav (SCI) utanför ekonomisk zon EEZ är ej medräknade. Bratten, Sydvästskånes utsjövattnen, Nordvästra Skånes havsområde, Stora Mittelgrund och Röde bank samt Hoburgs bank och Midsjöbankarna har kantarealer som ligger utanför ekonomisk zon. Dessa är inte inräknade i attributet "havsareal" eller "totalareal".

Produktiv skog

Skog i nationalparker är skyddade i sin helhet. Inom skyddstypen naturreservat finns det äldre reservat och delar av reservat som saknar föreskrifter mot pågående markanvändning. Det innebär att skogen kan avverkas där. När dessa naturreservat bildades var resurserna otillräckliga för att sådana föreskrifter skulle kunna införas.

Drygt 13 procent av den produktiva skogen i naturreservat saknar föreskrifter mot skogsbruk. Värmlands län har högst andel skyddad produktiv skog som saknar föreskrifter mot skogsbruk, med 60 procent. Därefter kommer Stockholms län med 51 procent. I Norrbottens län är det knappt en procent av den skyddade skogen som saknar föreskrifter mot skogsbruk.

Ovanför den fjällnära gränsen är huvuddelen av den produktiva skogen skyddad genom föreskrifter mot skogsbruk.

Tabell L. Produktiv skogsmark i nationalpark och naturreservat. 2016-12-31

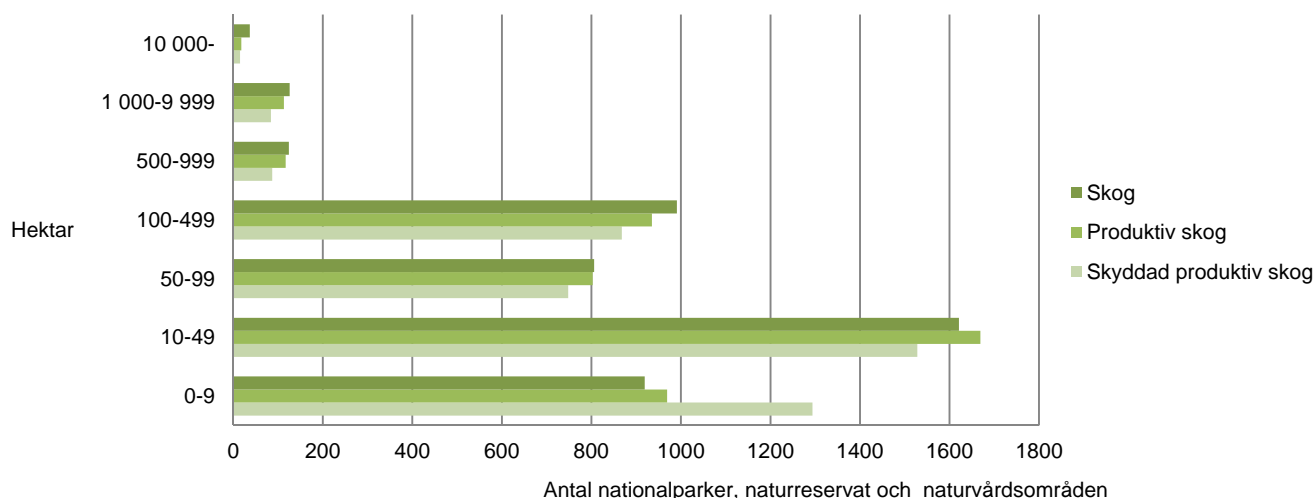
Areal i hektar avrundat till närmaste hundratal

Län	Produktiv skogsmark (ha)		Produktiv skogsmark i naturreservat och nationalparker (ha)	
	Nationalparker	Naturreservat	med föreskrifter mot skogsbruk	utan föreskrifter mot skogsbruk
Stockholms län	1 600	35 500	18 200	18 900
Uppsala län	1 900	19 900	16 000	5 800
Södermanlands län	-	10 900	6 900	4 100
Östergötlands län	-	13 300	11 600	1 700
Jönköpings län	1 100	9 800	8 900	2 000
Kronobergs län	-	12 500	11 200	1 200
Kalmar län	100	15 100	12 800	2 400
Gotlands län	3 000	7 100	8 900	1 100
Blekinge län	-	6 700	5 300	1 300
Skåne län	1 800	13 200	13 600	1 400
Hallands län	-	10 300	8 100	2 100
Västra Götalands län	2 600	46 500	30 100	18 900
Värmlands län	-	39 500	16 000	23 600
Örebro län	800	28 000	16 700	12 100
Västmanlands län	600	12 800	11 800	1 600
Dalarnas län	5 100	99 200	81 700	22 600
<i>varav ovanför fjällnära gränsen</i>	4 000	31 300	35 200	-
Gävleborgs län	2 300	18 200	18 800	1 700
Västernorrlands län	1 800	21 900	22 300	1 300
Jämtlands län	3 700	81 400	84 100	1 000
<i>varav ovanför fjällnära gränsen</i>	3 600	55 800	59 400	-
Västerbottens län	1 000	118 400	115 400	4 000
<i>varav ovanför fjällnära gränsen</i>	-	78 300	78 300	-
Norrbottens län	24 000	331 200	353 500	1 700
<i>varav ovanför fjällnära gränsen</i>	23 700	235 700	259 000	400
Summa 2016	51 500	951 400	872 200	130 600
<i>varav ovanför fjällnära gränsen</i>	31 200	401 100	432 000	400
Summa 2015	51 500	928 800	849 700	130 500

Föreskrifterna som ligger till grund för hur mycket skog som anses skyddad inom nationalpark och naturreservat har reviderats/justerats sedan föregående år.

Diagrammet nedan visar antalet skyddade områden utifrån hur stor yta skog de innehåller. Det är endast ett fåtal områden som innehåller större arealer skyddad produktiv skog.

Diagram 11. Antal skyddade områden per storleksklass 2016, areal skog

Skyddade områden i marin miljö

Marina livsmiljöer kan skyddas som nationalpark, naturreservat eller inom Natura 2000-nätverket. Endast Natura 2000-nätverket kan sträcka sig utanför territorialgränsen, in i ekonomisk zon. Där saknas möjlighet att enligt lagstiftningen bilda naturreservat. Däremot får regeringen meddela föreskrifter för att skydda och bevara den marina miljön, jfr 2 § lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon.

Tabell M. Nationalparker och naturreservat i marin miljö 2016-12-31

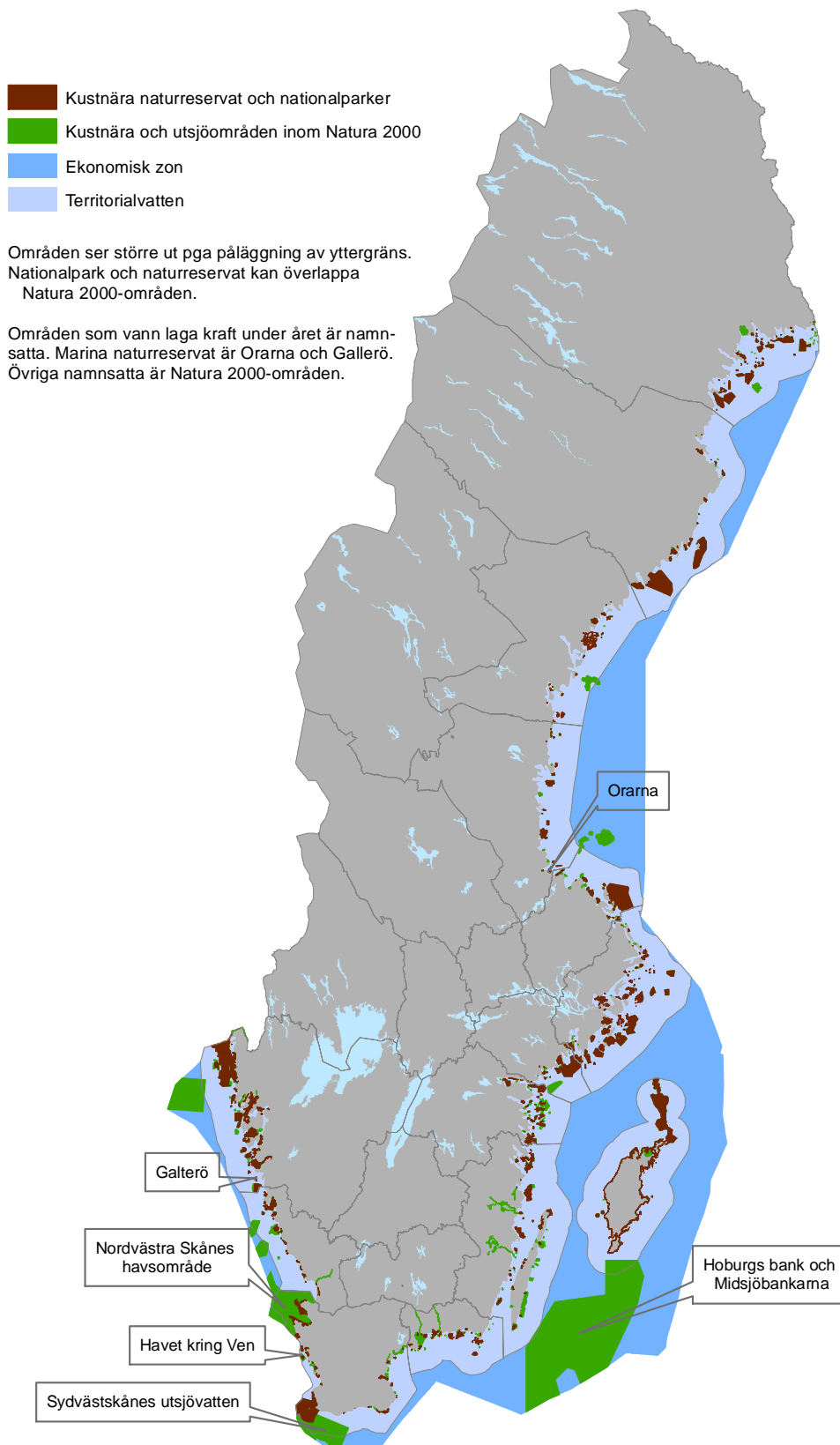
Län	Antal	Havsareal (ha)
Stockholms län	6	13 410
Uppsala län	3	56 270
Södermanlands län	1	5 220
Östergötlands län	6	16 220
Kalmar län	12	15 480
Gotlands län	1	56 030
Blekinge län	6	5 075
Skåne län	12	54 710
Hallands län	3	6 340
Västra Götalands län	12	81 370
Gävleborgs län	3	2 040
Västernorrlands län	2	910
Västerbottens län	3	71 860
Summa 2016	70	384 935
Summa 2015	57	368 695

Sverige har 69 naturreservat och 1 nationalpark belägna helt i marin miljö, med syften och föreskrifter kopplade till den marina miljön. Jämfört med 2015 års redovisning har antalet marina reservat ökat med 13 områden. Reservaten Galterö och Orarna vann laga kraft under 2016. Övriga har vid en genomgång bedömts uppfylla kriterierna för marina naturreservat men har tidigare inte redovisats.

Kalmar, Skåne och Västra Götalands län hade alla 12 marina skyddade områden var. Västra Götalands län hade den största ytan marint skydd, med en sammanlagd havsareal på mer än 81 000 hektar. Hälften av den ytan utgörs av Kosterhavets nationalpark. Det enskilt största marina reservatet är Salvorev-Kopparstenarna i Gotlands län, följt av Gräsö östra skärgård i Uppsala län. Se

även Karta 5 och 6. En fullständig förteckning över de marina reservaten finns i Excelformat på SCB:s webbplats: www.scb.se/MI0603

Karta D. Skyddad natur i anslutning till kusten och marin miljö

Djur- och växtskyddsområden

I syfte att skydda sällsynta eller störningskänsliga djur- eller växtarter kan länsstyrelsen eller kommunen med stöd av 7 kap. 12 § miljöbalken inrätta djur- och växtskyddsområden (DVO). Föreskrifterna innebär att allmänheten, och i vissa fall även markägaren, inte får vistas inom området under en viss tid av året. Föreskrifterna kan även begränsa rätten till jakt och fiske. De vanligaste motiven för djur- och växtskyddsområden är att skydda fåglars häckningsområden under häckningstid (fågelskyddsområde) eller sälars uppehållsplatser (sälskyddsområde).

Djur- och växtskyddsområden kan enbart reglera tillträde, viss jakt och fiske men innebär inte ändrad markanvändning och inget egentligt skydd för naturmiljön i sin helhet. Föreskrifter om tillträdesförbud kan även meddelas inom ramen för ett förordnande om nationalpark, eller som föreskrifter inom naturreservat, kulturresevat, naturvårdsområde eller naturminne. De områden som berörs av tillträdesförbud på detta sätt redovisas inte i tabellen nedan.

Vid utgången av 2016 fanns det drygt 1 500 djur- och växtskyddsområden, med en totalyta på nästan 103 000 hektar. Under 2016 har den totala arealen minskat med nästan 500 hektar, till följd av minskade arealer i framför allt Västra Götalands län.

Tabell N. Djur- och växtskyddsområden, per län 2016-12-31

Län	Antal	Areal totalt (ha)	därav landareal (ha)	Andel av total länsareal, i procent
Stockholms län	42	1 040	280	0,06
Uppsala län	67	3 538	423	0,30
Södermanlands län	348	6 312	845	0,73
Östergötlands län	124	5 198	742	0,36
Jönköpings län	27	658	389	0,06
Kronobergs län	15	142	46	0,02
Kalmar län	144	7 451	1 344	0,36
Gotlands län	33	1 375	1 010	0,09
Blekinge län	145	1 508	492	0,22
Skåne län	89	9 063	1 448	0,53
Hallands län	24	649	189	0,07
V. Götalands län	277	7 178	4 091	0,21
Värmlands län	74	959	288	0,04
Örebro län	2	306	158	0,03
Västmanlands län	8	54	11	0,01
Dalarnas län	7	37	26	0,00
Gävleborgs län	18	1 799	32	0,07
Västernorrlands län	26	325	252	0,01
Jämtlands län	18	949	665	0,02
Västerbottens län	2	2 269	2 169	0,03
Norrbotens län	49	52 005	46 580	0,46
Summa 2016	1 539	102 817	61 480	0,19
Summa 2015	1 581	103 299	61 859	0,20

Områdena "Myskoxar, Tännäs" i Jämtlands och Härjedalens län samt "Myskoxarna" i Dalarnas län är ej redovisade här. Förbudet avser skyddszon runt djuren.

Skyddade älvar

Enligt miljöbalken 4 kap 6 § kan älvar skyddas mot vattenkraftsutbyggnad. De älvar som benämns som nationalälvar har samma skydd. För en del älvar avser skyddet hela avrinningsområdet och för andra enbart en älvsträcka. Torneälvens avrinningsområde inkluderar även areal i Finland.

Tabell O. Älvar skyddade mot vattenkraftsutbyggnad

SMHI-nr	Älv	Delområde	Areal (km ²)
Nationalälvar			
1	Torneälven		40 154
4	Kalixälven		18 128
13	Piteälven		11 285
28 I	Umeälven	Vindelälven	12 629
Summa skyddade nationalälvar			82 195
Övriga vattenområden			
7	Råneälven		4 207
9 I	Luleälven	Stora Luleälven uppströms Akkajaure	2 841
		Lilla Luleälven uppströms Skalka	1 777
		Lilla Luleälven uppströms Tjaktajaure	869
		Pärlälven	2 296
17	Åbyälven		1 344
18	Byskeälven		3 662
20 I	Skellefteälven	Källflödena uppströms Sädvajaure	660
		Källflödena uppströms Riebnis	524
		Malån	1 917
26	Sävarån		1 161
28 I	Umeälven	Tärnaån	1 090
		Girjesån	579
		Juktån uppströms Fjosoken	671
30	Öreälven		3 029
32	Lögdeälven		1 608
36	Moälven		2 307
38 I	Ångermanälven	Lejarälven	593
		Storån uppströms Klumpvattnet	441
		Långselån-Rörströmsälven	2 728
		Saxån	233
		Ransarån uppströms Ransarn	420
		Vojmån uppströms Vojmsjön	1 058
40 I	Indalsälven	Åreälven	2 853
		Ammerån	3 098
		Storån-Dammån	441
		Hårkan	3 990
42 I	Ljungan	Ljungan uppströms Storsjön	501
		Gimån uppströms Holmsjön	2 854
48 I	Ljusnan	Voxnan uppströms Vallhaga	2 411
53 I	Dalälven	Västerdalälven uppströms Hummelforsen	4 419
		Österdalälven uppströms Trängslet	4 522
74	Emån		4 472
84	Bräkneån		462
86	Mörrumsån		3 369
100	Fylleån		394
112 I	Enningdalsälven	Enningdalsälven uppströms riksgränsen till Norge	692
115 I	Vefsna	Vapstälven	601
Summa skyddade övriga vattenområden			71 094
Summa skyddade nationalälvar och övriga vattenområden			153 289
Älvsträckor			
28 I	Umeälven	Tärnaforsen mellan Stor-Laisan och Gäuta	..
38 I	Ångermanälven	Faxälven mellan Edsele och Helgumsjön	..
40 I	Indalsälven	Långan nedströms Landösjön	..
42 I	Ljungan	Sträckan mellan Havern och Holmsjön	..
		Sträckan nedströms Viforsen	..
48 I	Ljusnan	Sträckan mellan Hede och Svegsjön	..
		Sträckan mellan Laforsen och Arbråsjöarna	..
53 I	Dalälven	Västerdalälven nedströms Skiffsforsen	..
		Dalälven nedströms Näs bruk	..
108 I	Göta älv	Klarälven mellan Höljes och Edebäck	..

SMHI-nr anger huvudavrinningsområde

Vattenskyddsområden

Ett område som utnyttjas eller kan komma att utnyttjas för vattentäkt kan av länsstyrelse eller kommun inrättas som vattenskyddsområde med stöd av 7 kap. 21 § miljöbalken.

Den 31 december 2016 fanns det 1 631 vattenskyddsområden i landet, med en sammanlagd yta på nästan 800 000 hektar. Under 2016 ökade arealen med 34 000 hektar, varav 8 000 hektar vatten. Ökningarna gjordes framförallt i Gävleborgs och Jämtlands län, där flera nya områden bildades.

Vattenskyddsområdena utgjorde 1,5 procent av Sveriges yta. Störst andel vattenskydd av länets totala yta hade Östergötlands län, där nästan 7 procent av länets yta var skyddad som vattenskyddsområde. I kommunerna Salem, Ekerö, Hjo och Vadstena var mer än hälften av kommunytan skyddad som vattenskyddsområden. Se även Karta 7.

Tabell P. Vattenskyddsområden, per län 2016-12-31

Län	Antal	Areal totalt, (ha)	Därav vattenareal, (ha)	Andel vattenskyddsområden av total länsareal (%)
Stockholms län	93	60 076	14 963	3,6
Uppsala län	35	28 250	545	2,4
Södermanlands län	49	5 995	668	0,7
Östergötlands län	48	100 336	75 480	6,9
Jönköpings län	90	68 806	53 735	5,9
Kronobergs län	62	20 779	8 240	2,2
Kalmar län	85	29 157	2 106	1,4
Gotlands län	20	20 144	1 354	1,3
Blekinge län	23	10 281	533	1,5
Skåne län	162	33 260	1 953	2,0
Hallands län	56	16 197	1 239	1,9
V. Götalands län	180	211 350	72 258	6,2
Värmlands län	41	33 124	13 693	1,5
Örebro län	46	28 677	15 606	3,0
Västmanlands län	26	6 398	610	1,1
Dalarnas län	110	9 215	629	0,3
Gävleborgs län	59	32 247	4 366	1,3
Västernorrlands län	105	11 611	2 037	0,4
Jämtlands län	61	16 480	4 516	0,3
Västerbottens län	158	31 582	2 146	0,5
Norrbottnens län	126	18 887	7 099	0,2
Summa 2016	1 631	792 853	283 774	1,5
Summa 2015	1 624	758 820	275 695	1,4

Fridlysta djur- och växtarter

Regeringen får med stöd av 8 kap. Miljöbalken besluta om fridlysning av djur- och växtarter i hela landet eller i ett län. Regler om fridlysning finns i artskyddsförordningen (2007:845). Där framgår också vilka generella undantag som gäller för vissa arter. Alla vilda fåglar samt de djur- och växtarter som i Bilaga 1 till förordningen betecknas med N eller n är fridlysta i hela landet, för att uppfylla kraven i EU:s art- och habitatdirektiv samt fågeldirektiv. I Bilaga 2 till förordningen anges övriga arter som är fridlysta i hela landet eller i ett län.

Förutom att alla vilda fåglar och vissa däggdjursarter är fridlysta enligt artskyddsförordningen, är alla vilda fåglar och däggdjur även fredade enligt jaktlagen (SFS 1987:259) och jaktförordningen (SFS 1987:905). Undantag finns för vissa möjligheter till skyddsjakt, och för att det under vissa tider på året råder jakttid för en del arter. Fiskar samt vattenlevande kräftdjur och blötdjur, till exempel musslor och snäckor, kan skyddas enligt artskyddsförordningen eller enligt förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen.

Det finns cirka 583 djur- och växtarter som är fridlysta i hela landet. Cirka 250 av dessa utgörs av i Sverige häckande fågelarter. Samtliga vilda arter av fåglar,

grodor, ödlor, ormar och orkidéer är fridlysta i hela landet. Dessutom är ett antal andra arter av kärlväxter, mossor, lavar, svampar, ryggradslösa djur (bland annat insekter) och däggdjur fridlysta.

Tabell Q. Djur- och växtarter fridlysta i hela landet 2016-12-31

Artgrupper	Arter	Antal
I. Djurarter	Däggdjur	27
	Fåglar (endast i Sverige häckande)	250
	Fiskar	1
	Kräldjur	7
	Groddjur	13
	Ryggradslösa djur	31
II. Växtarter	Orkidéer	44
	Övriga Kärlväxter	186
	Mossor	11
	Lavar	8
	Svampar	5

Källa: Naturvårdsverket

Naturminnen

Naturminnen är ofta punktobjekt som jätteekar, trädgrupper, flyttblock och jättegrytor. De kan även vara mycket små områden, vanligtvis mindre än 1 hektar, som växtplatser för ovanliga växter. Av det skälet redovisas inte arealuppgifter för denna skyddsform.

Beslut om naturminnen fattas av länsstyrelse eller kommun, med stöd av 7 kap. 10 § miljöbalken. Merparten av naturminnena är inrättade genom äldre beslut och med stöd av tidigare naturvårdslagstiftning.

Antalet naturminnen var 1 356 till antalet år 2016. Antalet är oförändrat jämfört med föregående år. Med sina 212 objekt hade Kalmar län flest naturminnen.

Tabell R. Naturminnen per län 2016-12-31

Län	Antal
Stockholms län	138
Uppsala län	36
Södermanlands län	26
Östergötlands län	98
Jönköpings län	65
Kronobergs län	82
Kalmar län	212
Gotlands län	27
Blekinge län	73
Skåne län	50
Hallands län	38
Västra Götalands län	158
Värmlands län	26
Örebro län	64
Västmanlands län	37
Dalarnas län	148
Gävleborgs län	8
Västernorrlands län	17
Jämtlands län	20
Västerbottens län	15
Norrbottnens län	18
Summa 2016	1 356
Summa 2015	1 356

Kulturresevat

Kulturresevat får med stöd av 7 kap 9 § miljöbalken inrättas av länsstyrelse eller kommun i syfte att bevara värdefulla kulturpräglade landskap. Skyddsformen infördes 1 januari 1999 i och med att miljöbalken trädde i kraft. I valet mellan natur- eller kulturresevat har syftet med skyddet en avgörande betydelse. Kulturresevaten består t.ex. av miljötyperna gårdsmiljö, bymiljö, fåbod, sågverkssamhälle och herrgårdsmiljö. Mer information finns på Riksantikvarieämbetets hemsida, www.raa.se.

Det finns 44 kulturresevat i Sverige. Västra Götalands län har flest områden, med 5 stycken, medan Kalmar och Södermanlands län helt saknar skyddet.

Det arealmässigt största kulturresevatet är Lillhärjeåbygget fjällgård i Jämtlands län, som utgör nästan 40 procent av kulturresevatens sammanlagda area. Det minsta resevatet är Marieberg sågverkssamhälle i Västernorrlands län, med en yta på 3 hektar.

En förteckning med över samtliga kulturresevat finns på www.scb.se/MI0603.

Tabell S. Kulturresevat per län, 2016-12-31

Län	Antal	Total areal (hektar)
Stockholms län	4	609
Uppsala län	2	72
Södermanlands län	-	-
Östergötlands län	2	138
Jönköpings län	2	95
Kronobergs län	1	46
Kalmar län	-	-
Gotlands län	1	33
Blekinge län	1	102
Skåne län	1	70
Hallands län	3	181
Västra Götalands län	5	254
Värmlands län	2	444
Örebro län	3	354
Västmanlands län	2	477
Dalarnas län	3	132
Gävleborgs län	3	458
Västernorrlands län	3	34
Jämtlands län	1	2 888
Västerbottens län	3	989
Norrbottnens län	2	111
Summa 2016	44	7 485
Summa 2015	43	7 465

Area för kulturresevat Dalarö skeppsvraksområden, i Stockholms län, saknas.

Tillgänglighet till skyddad natur

Vid utgången av 2016 hade befolkningen i genomsnitt 2,8 kilometer till sin närmsta nationalpark, naturreservat eller naturvårdsområde. Boende på Gotland och i Örebro län hade kortast avstånd, medan boende i Värmlands län hade längst. Boende i tätort hade i genomsnitt 1,6 kilometer närmare till skyddad natur jämfört med boende utanför tätorter. Medelavståndet till skyddad natur i Malmö tätort var mer än dubbelt så långt som i Stockholms tätort.

Per kommun varierar medelavståndet med upp till 13 kilometer. I Nacka hade befolkningen kortast avstånd, med genomsnittet 0,6 kilometer till skyddad natur, medan boende i Ockelbo kommun hade längst avstånd, med nästan 14 kilometer. Se även karta 8.

Tabell T. Befolkningens avstånd till nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden, 2016-12-31

Län	Andel av befolkning inom zoner runt skyddad natur, procent					Medelavstånd till skyddad natur, meter i jämna 100-tal
	Inom 300 m	Inom 1 km	Inom 3 km	Inom 5 km	Inom 10 km	
Stockholms län	8	32	81	99	100	1 900
Uppsala län	5	18	59	87	100	2 900
Södermanlands län	6	35	74	90	100	2 200
Östergötlands län	4	20	74	89	99	2 500
Jönköpings län	6	20	61	80	100	3 100
Kronobergs län	6	27	59	71	96	3 500
Kalmar län	4	17	60	73	95	3 700
Gotlands län	16	40	81	95	100	1 800
Blekinge län	6	28	82	93	99	2 100
Skåne län	5	22	60	86	100	2 800
Hallands län	4	15	59	89	100	2 900
V:a Götalands län	6	25	69	88	99	2 600
Värmlands län	0	3	27	53	89	5 300
Örebro län	10	39	85	95	100	1 800
Västmanlands län	1	7	45	83	100	3 500
Dalarnas län	5	23	66	79	98	3 100
Gävleborgs län	3	13	44	68	92	4 300
Västernorrlands län	3	16	54	73	94	3 800
Jämtlands län	2	14	48	60	87	5 200
Västerbottens län	1	7	31	63	95	4 700
Norrbottens län	2	10	35	50	90	5 200
Riket 2016	5	23	65	85	98	2 800
Riket 2015	5	22	64	85	98	2 900
Befolkning i tätort	6	25	69	88	99	2 600
Befolkning utanför tätort	4	13	43	68	95	4 200
Stockholms tätort	8	32	80	100	100	1 900
Göteborgs tätort	3	17	70	91	100	2 500
Malmö tätort	1	4	23	75	100	4 000

Tätortsnära natur

Den tätortsnära naturen har stor betydelse för den biologiska mångfalden, det vardagliga friluftslivet och för att skapa kunskap, förståelse och engagemang för en god miljö. Nästan 30 procent av Sveriges nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden har bildats med syftet att tillgodose områden för friluftslivet. Av dem har fler än 400 områden det preciserade syftet att skydda tätortsnära natur.

Tillgängligheten till skyddade områden kan även mätas utifrån hur stor del av tätorten och dess omland som består av skyddade områden. Tabell U visar tätorter där minst 10 procent av landytan i tätorten med omland var skyddad som nationalpark, naturreservat eller naturvårdsområde. I toppen finner vi Billdal i Hallands län. Därefter följer Ekerö och Stockholm. Flera av de tätorter som har en stor andel skyddad natur finns i någon av landet storstadsregioner. Nästan hälften finns i Stockholms län, 5 stycken i Västra Götalands län och 2 i Skåne län.

Tabell U. Tätorter med fler än 10 000 invånare, där minst 10 procent av landytan i och omkring tätorten är skyddad 2016-12-31

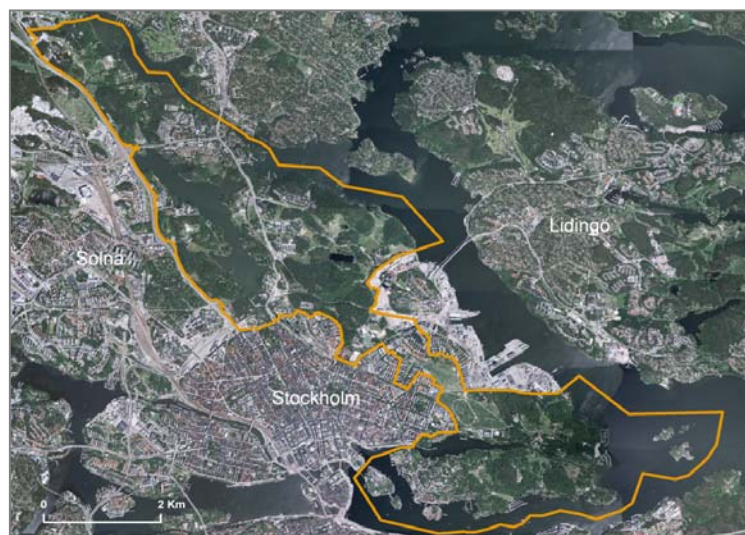
Tätort, preliminär beteckning	Län	Andel (i procent) skyddad landareal i tätort med 3 km omland
Billdal	Hallands län	34
Ekerö	Stockholms län	20
Stockholm	Stockholms län	20
Tumba	Stockholms län	19
Lidingö	Stockholms län	18
Nynäshamn	Stockholms län	18
Luleå	Norrbottens län	17
Uppsala	Uppsala län	16
Upplands Väsby och Sollentuna	Stockholms län	15
Gislaved	Jönköpings län	15
Höllviken och Ljunghusen	Skåne län	15
Södertälje	Stockholms län	14
Mölnlycke	Västra Götalands län	14
Gunnared och Hammarkullen	Västra Götalands län	13
Skövde	Västra Götalands län	12
Kungälv	Västra Götalands län	12
Onsala	Hallands län	12
Bunkeflostrand	Skåne län	12
Jordbro	Stockholms län	11
Gävle	Gävleborgs län	10

Nationalstadsparken

Genom en ändring av naturresurslagen (NRL) år 1995 skapades en möjlighet att inrätta nationalstadsparker. Inom en nationalstadspark får ny bebyggelse och nya anläggningar uppföras och andra åtgärder vidtas endast om det kan ske utan intrång i parklandskap eller naturmiljö och utan att det historiska landskapets natur- och kulturvärden i övrigt skadas. Dessa regler innebär att det kan vara möjligt att uppföra ett begränsat antal nya byggnader inom befintliga bostadsområden och områden med byggnader för högre utbildning, vetenskaplig forskning, museiverksamhet, idrott och rekreation. Det är också möjligt att bygga om och anpassa byggnader efter sådana verksamheters behov. Åtgärderna ska dock utföras så att karaktären av byggnader i park bevaras. Begreppet Nationalstadspark regleras numera i 4 kap 7 § miljöbalken.

Den 1 januari 1995 inrättades den första och hittills enda nationalstadsparken, kallad Kungliga nationalstadsparken. Den omfattar området Ulriksdal-Haga-Brunsviken-Djurgården i framförallt kommunerna Stockholm, Solna och Lidingö.

Karta E. Kungliga nationalstadsparken

Källa: Avgränsning © Länsstyrelsen, övrig geodata © Lantmäteriet

Den 31 december 2016 bodde drygt 23 000 personer inom nationalstadsparken. Ett mått på parkens tillgänglighet är hur många som bor i dess närhet. Boende i parkens närhet ökar stadigt för varje år, framförallt p.g.a. de nybyggnadsprojekt som pågår i närområdet. 2016 bodde mer än 86 000 personer inom 500 meter från parkens gränser och nästan 190 000 inom 1 000 meter.

Tabell V. Kungliga nationalstadsparken, areal och befolkning 2016-12-31

Kommun	Areal (hektar)			Befolkning		
	totalt	land	vatten	inom parken	inom 500 meter från parken	inom 1 km från parken
Stockholm	1 740	1 237	503	14 561	65 571	134 391
Solna	725	558	167	8 475	9 511	24 023
Lidingö	148	11	137	4	260	7 857
Nacka	1	-	1	-	4 948	11 021
Danderyd	1	-	1	-	3 877	9 237
Sollentuna	-	-	-	-	1 961	2 802
Summa 2016	2 614	1 806	808	23 040	86 128	189 331
Summa 2015	2 614	1 809	806	23 154	82 148	183 386

Källa: Länsstyrelsen i Stockholms län och SCB

Kostnader och förvaltning

Naturvårdsverkets kostnader

Statens kostnader för naturskyddet består dels av utgifter för förvaltning av befintliga nationalparker och naturreservat, dels av kostnader för markinlösen då nya skyddade områden bildas. Kostnaderna kan bestå av köp, ersättning till markägaren för intrång, bidrag till kommuners förvärv eller intrångsersättning för mark för naturvårdsändamål.

Under 2016 avsatte Naturvårdsverket 1,2 miljarder kronor för naturskydd. Av det var knappt 199 miljoner kronor kostnader för markköp, 927 miljoner ersättning för intrång och 36 miljoner var bidrag. En av intrångsersättningarna under 2016 avsåg en överenskommelse med Sveaskog avseende skydd för närmare 29 000 ha produktiv skogsmark.

Tabell W. Fördelning på köp, intrång och bidrag år 2016

	Antal avtal eller beslut	Kostnad, tkr	Landareal, ha	Varav produktiv skogsmark, ha
Köp	174	198 600	8 000	4 770
Intrång	451	926 600	63 836	41 617
Bidrag	12	36 000	1 294	1 076
Naturvårdsavtal	29	5 800	464	293
Summa 2016	666	1 167 000	73 594	47 756
Summa 2015	628	804 300	25 265	17 148

Källa: Naturvårdsverket

Naturvårdsverket har regeringens uppdrag att skydda natur genom att erbjuda ersättningsmark till markägare, där så är möjligt. Mer ersättningsmark efterfrågas av markägare och kan minska målkonflikter i skog och mark. Naturvårdsverket har därför föreslagit regeringen att använda mer ersättningsmarker för skydd av natur. De har redovisat genomförandet av skyddet med ersättningsmarker 2013-2015 i broschyren *Ersättningsmarker för skydd av natur - en bra affär*.³

Skogsstyrelsens kostnader

Utöver Naturvårdsverkets kostnader lämnar Skogsstyrelsen ersättning för biotopskyddsområden och naturvårdsavtal i skog. Under 2016 utbetalades drygt

³ Broschyren finns tillgänglig på www.naturvardsverket.se

193 miljoner kronor i ersättning för nya biotopskyddsområden. De omfattande drygt 1 460 hektar produktiv skogsmark, fördelade på 257 områden. Under perioden 1994 till 2016 har Skogsstyrelsen ersatt biotopskyddsområden med sammanlagt 1,9 miljarder kronor.

Skogsstyrelsens kostnader för ersättning av 2016 års nya naturvårdsavtal var 36 miljoner kronor, fördelade på 173 avtal, omfattande drygt 1 160 hektar produktiv skog. Skogsstyrelsens sammanlagda kostnader för naturvårdsavtal sedan 1993 är 446 miljoner kronor.⁴

Förvaltare av skyddade områden

Nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden förvaltas till nästan 80 procent av länsstyrelser. De kommunala förvaltarna står för 12 procent. Gruppen 'övriga' utgörs bland annat av stiftelser och andra statliga myndigheter.

Tabell X. Förvaltare av nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden 2016-12-31

Län	Länsstyrelsen	Kommunen	Övriga (stiftelser m fl.)	Totalt
Stockholms län	136	104	78	318
Uppsala län	122	9	24	155
Södermanlands län	127	19	9	155
Östergötlands län	211	28	-	239
Jönköpings län	125	18	-	143
Kronobergs län	110	10	1	121
Kalmar län	194	16	-	210
Gotlands län	129	-	3	132
Blekinge län	96	11	1	108
Skåne län	243	55	9	307
Hallands län	142	12	18	172
Västra Götalands län	156	98	253	507
Värmlands län	170	8	-	178
Örebro län	195	45	8	248
Västmanlands län	85	16	3	104
Dalarnas län	229	51	16	296
Gävleborgs län	168	26	-	194
Västernorrlands län	171	26	1	198
Jämtlands län	142	2	6	150
Västerbottens län	291	6	6	303
Norrbottens län	382	8	-	390
Riket 2016	3 624	568	436	4 628
Riket 2015	3 485	552	423	4 460

Summan av siffrorna per län stämmer inte med siffran för hela riket, eftersom några objekt ligger i flera län.

Brott och förseelse mot områdesskydd

Brott mot områdesskydd begår den som med uppsåt eller av oaktsamhet skadar naturmiljön i ett biotopskyddsområde, uppför byggnad i ett strandskyddsområde eller orsakar skada eller risk för skada i nationalpark, naturreservat, kulturresevat, djur- och växtskyddsområde, vattenskyddsområde eller ett område som omfattas av interimistiskt förbud (Miljöbalken 29 kap § 2).

Under 2016 ledde 8 brottsmisstankar till åtal. Antalet strafföreläggande var 39 och antalet företagsböter 22 stycken. Inga åtalsunderlåtelse förekom.

⁴ Biotopskyddsområden och naturvårdsavtal på skogsmark 2016. JO1402 SM 1701. Skogsstyrelsen.

Tabell Y. Antal brottsmisstankar avseende brottskod 8015 "Brott mot områdesskydd, förseelse mot områdesskydd" 2008-2016

År	Strafföreläggande	Åtalsunderlåtelse	Åtal	Företagsbot
2008	21	1	18	-
2009	40	3	33	3
2010	35	3	26	7
2011	36	-	31	5
2012	36	1	29	23
2013	21	-	32	21
2014	50	-	8	14
2015	31	1	17	17
2016	39	-	8	22
Summa	309	9	202	112

Källa: Åklagarmyndigheten

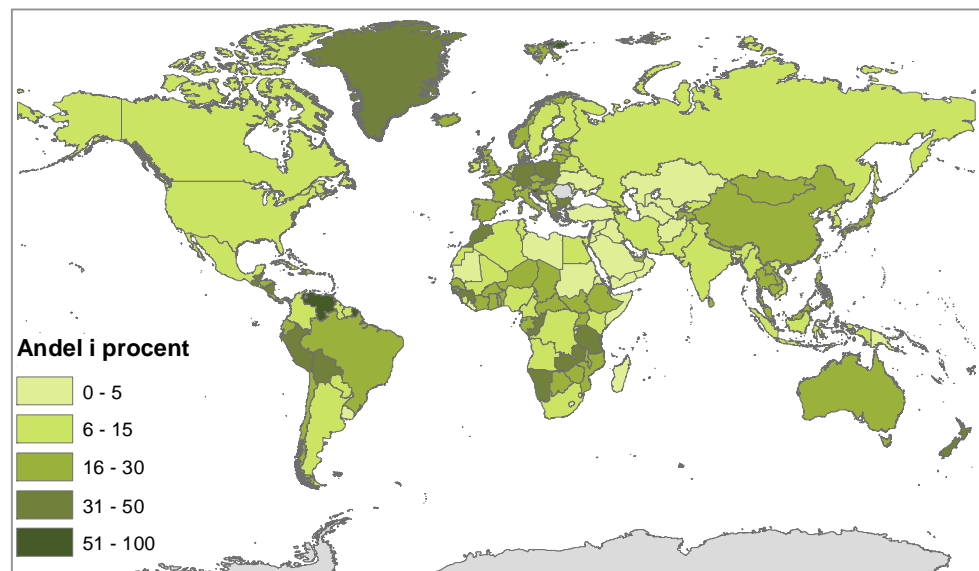
Internationell utblick

Det kan vara svårt att jämföra statistik över skyddad natur mellan olika länder. Lagstiftningen kan skilja sig mellan stater, den institutionella strukturen är olika och det finns en variation i uttolkning av begrepp och anvisningar. Andelen skydd i procent ger därför inte en fullständig bild av skyddets faktiska kvalitet och omfattning.

I Sverige omfattar Natura 2000-nätverket i stor utsträckning strikt skyddade områden. Det beror på att en betydande del av dessa områden omfattar känsliga naturskogar och odikade våtmarker som behöver ett strikt skydd för att bevaras. I länder där de skyddade områdena domineras av kulturlandskap har ett mindre strikt skydd bedömts vara tillräckligt för att bevara områdenas värden.

I december 2016 var 15 procent av världens land- och inlandsvatten och 13 procent av de nationella marina arealer skyddade. Enligt FN:s data var 14,8 procent av Sveriges landarealer plus inlandsvatten skyddade.

Karta F. Skyddad natur i världen 2016. Andel landyta inklusive sötvatten

Kommentarer till karta:

Värden för bland annat Antarktis saknas. Dessa är gråfärgade.

Källa: UNEP-WCMC (2016) Global statistics from the World Database on Protected Areas (WDPA), April 2016.

Skyddad natur inom Europa

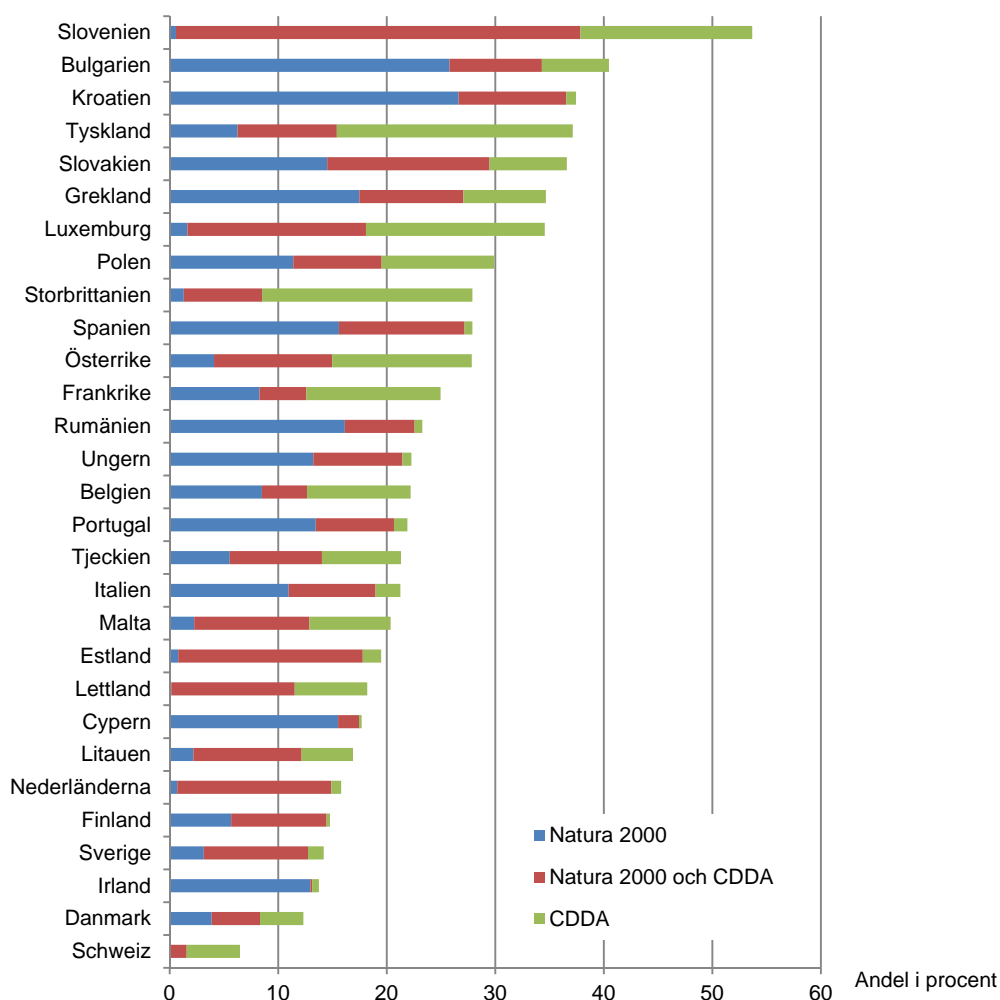
Konventionen för biologisk mångfald, som medlemsstaterna i EU har antagit, beslutade 2010 om en plan för globalt mål för skydd av natur. Målet innebär bland annat att 17 procent av landytan (inklusive sötvatten) ska ha ett ekologiskt representativt skydd till 2020.

Europeiska miljöbyrån (EEA) sammanställer årligen hur stor areal av medlemsländerna som omfattas av skyddade områden med syfte att bevara naturmiljön. Naturvårdsverket rapporterar nationellt skyddade områden till EEAs databas CDDA (Common Database of Designated Areas) och Sveriges Natura 2000 områden till EEAs databas över nätverket.

Diagrammet visar hur stor andel av ländernas landyta (inklusive inlandsvattnen) som omfattas av skydd i nationellt skyddade områden och i Natura 2000-nätverket, samt i vilken omfattning dessa skydd överlappar varandra.

Sammanställningen visar att Natura 2000-nätverket tillsammans med nationellt skyddade områden omfattar cirka 21 procent av landytan (inklusive sötvatten) inom Europa. De flesta länder har nått målet om 17 procent skyddad landyta. Drygt 14 procent av Sveriges landyta är skyddad enligt den här sammanställningen.

Diagram 12. Skyddad natur i Europa. Andel landyta inklusive sötvatten 2014

*CDDA (Common Database of Designated Areas). Europeiska miljöbyrån EEA:s databas över nationellt skyddade områden.

Källa: <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/nationally-designated-protected-areas/nationally-designated-protected-areas-assessment-3>

Tabeller

Teckenförklaring

Explanation of symbols

0	Mindre än 0,5	Less than 0.5
0,0	Mindre än 0,05	Less than 0.05
–	Noll eller mindre än 0,005	Zero or less than 0.005

1. Skyddad natur per kommun 2016-12-31

1. Protected nature by municipality

Kod Län/ Kommun	Namn Län/Kommun	Antal skyddade områden	Total- areal, hektar	Landareal, hektar						Andel (%) skyddad areal av total areal i kommun/län	
				Totalt	National- parker	Natur- reservat	Natur- vårds- områden	Skogliga biotop- skydds- områden	Övriga biotop- skydds- områden	Total- areal	Land- areal
00	Riket	12 474	5 512 174	4 535 165	631 315	3 804 891	72 634	27 386	252	10,4	11,1
01	Stockholms län	597	137 074	58 173	1 955	54 580	485	1 123	36	8,3	8,9
0114	Upplands Väsby	4	337	279	-	275	-	3	-	4,0	3,7
0115	Vallentuna	16	829	777	-	743	-	34	-	2,2	2,2
0117	Österåker	26	2 273	819	-	777	-	42	-	4,1	2,6
0120	Värmdö	50	31 547	6 490	-	6 478	-	4	7	10,6	14,5
0123	Järfälla	4	2 059	1 534	-	1 354	180	-	-	32,7	28,5
0125	Ekerö	15	4 018	2 526	-	2 509	-	17	-	10,4	11,6
0126	Huddinge	13	5 440	4 937	-	4 922	-	-	15	38,7	37,7
0127	Botkyrka	20	2 037	1 875	-	1 860	-	15	-	9,2	9,7
0128	Salem	6	3 786	3 175	-	3 165	-	9	-	53,3	58,7
0136	Haninge	29	35 028	9 153	1 160	7 977	-	16	-	16,2	20,0
0138	Tyresö	8	3 521	3 037	715	2 322	-	-	-	35,0	43,9
0139	Upplands-Bro	14	2 046	726	-	711	-	12	3	6,3	3,1
0140	Nykvarn	12	173	119	-	94	-	25	-	1,0	0,8
0160	Täby	2	274	273	-	273	-	-	-	3,8	4,5
0162	Danderyd	2	157	51	-	51	-	-	-	4,8	1,9
0163	Sollentuna	4	1 784	1 709	-	1 709	-	-	-	30,8	32,5
0180	Stockholm	8	1 894	1 576	-	1 576	-	-	-	8,8	8,4
0181	Södertälje	61	6 123	3 765	-	3 616	1	143	12	8,8	7,2
0182	Nacka	14	2 323	1 934	-	1 801	133	-	-	18,0	20,3
0183	Sundbyberg	1	127	127	-	127	-	-	-	14,4	14,6
0184	Solna	2	198	197	-	197	-	-	-	9,2	10,2
0186	Lidingö	2	450	369	-	369	-	-	-	8,8	12,0
0187	Vaxholm	2	4 369	2 927	-	2 927	-	-	-	40,8	50,6
0188	Norrköping	257	16 362	6 026	81	5 192	-	755	-	2,8	3,0
0191	Sigtuna	16	779	695	-	682	-	13	-	2,2	2,1
0192	Nynäshamn	23	9 143	3 079	-	2 871	172	36	-	7,0	8,6
03	Uppsala län	416	100 510	32 042	2 766	28 399	-	891	-	8,4	3,9
0305	Håbo	16	2 725	2 174	-	2 146	-	28	-	14,6	15,1
0319	Älvkarleby	6	2 349	615	-	607	-	8	-	3,8	2,9
0330	Knivsta	6	1 180	699	-	687	-	12	-	4,0	2,5
0331	Heby	81	9 291	5 876	2 766	2 989	-	123	-	7,6	5,0
0360	Tierp	98	10 000	6 593	-	6 324	-	273	-	3,9	4,3
0380	Uppsala	84	6 763	6 681	-	6 547	-	139	-	3,0	3,1
0381	Enköping	37	4 504	2 398	-	2 348	-	54	-	3,4	2,0
0382	Östhammar	99	63 699	7 006	-	6 750	-	255	-	18,3	4,8
04	Södermanlands län	432	51 148	18 887	-	15 618	2 375	916	-	5,9	3,1
0428	Vingåker	13	191	190	-	155	-	35	-	0,4	0,5
0461	Gnesta	54	946	797	-	696	-	101	-	1,8	1,7
0480	Nyköping	134	20 110	7 457	-	7 151	-	317	-	9,7	5,2
0481	Oxelösund	2	247	135	-	135	-	-	-	0,3	3,8
0482	Flen	47	933	664	-	479	88	105	-	1,1	0,9
0483	Katrineholm	63	713	698	-	561	-	137	-	0,6	0,7
0484	Eskilstuna	47	6 163	3 832	-	3 147	591	95	-	4,9	3,5
0486	Strängnäs	61	2 476	1 116	-	946	61	109	-	2,5	1,5
0488	Trosa	17	19 368	3 999	-	2 347	1 636	16	-	29,1	19,1

Värden för enskilda skyddstyper är inte summerbara till totalvärden, p.g.a överlappande arealer.

Antal skyddade områden per kommun kan inte summeras till läns- eller riksnivå, p.g.a. att områden som överlappar läns- eller kommungränser räknas en gång i varje kommun eller län.

1. Skyddad natur per kommun 2016-12-31, fortsättning

Kod Län/ Kommun	Namn Län/Kommun	Antal skyddade områden	Total- areal, hektar	Landareal, hektar						Andel (%) skyddad areal av total areal i kommun/län	
				Totalt	National- parker	Natur- reservat	Natur- vårds- områden	Skogliga biotop- skydds- områden	Övriga biotop- skydds- områden	Total- areal	Land- areal
05	Östergötlands län	656	53 639	22 888	-	21 649	-	1 234	18	3,7	2,2
0509	Ödeshög	35	1 914	1 041	-	1 002	-	36	4	2,9	2,4
0512	Ydre	47	1 182	1 038	-	967	-	71	-	1,5	1,5
0513	Kinda	121	1 145	1 108	-	830	-	276	3	0,9	1,0
0560	Boxholm	26	201	196	-	133	-	59	3	0,3	0,4
0561	Åtvidaberg	70	2 048	1 749	-	1 572	-	182	-	2,6	2,5
0562	Finspång	36	764	725	-	658	-	67	-	0,6	0,7
0563	Valdemarsvik	62	14 458	4 492	-	4 341	-	155	-	7,1	6,1
0580	Linköping	78	2 920	2 277	-	2 143	-	131	2	1,9	1,6
0581	Norrköping	71	16 111	4 351	-	4 250	-	101	-	7,9	2,9
0582	Söderköping	35	5 551	1 285	-	1 234	-	51	-	4,2	1,9
0583	Motala	50	2 477	1 945	-	1 868	-	81	1	2,0	2,0
0584	Vadstena	7	3 330	1 683	-	1 678	-	5	-	8,1	8,8
0586	Mjölby	25	1 537	997	-	973	-	19	5	2,8	1,8
06	Jönköpings län	359	29 513	27 047	7 410	16 585	2 443	602	12	2,5	2,6
0604	Aneby	10	178	144	-	124	-	20	-	0,3	0,3
0617	Gnosjö	32	5 917	5 634	4 475	1 096	-	63	-	13,1	13,4
0642	Mullsjö	9	352	348	-	336	-	13	-	1,7	1,7
0643	Habo	17	3 082	2 986	-	823	2 157	9	-	6,7	9,1
0662	Gislaved	41	4 213	3 498	-	3 310	122	66	-	3,5	3,1
0665	Vaggeryd	29	1 158	1 109	542	490	-	68	9	1,3	1,3
0680	Jönköping	81	6 737	6 631	-	6 532	-	99	0	3,5	4,5
0682	Nässjö	13	639	619	-	440	165	15	-	0,6	0,7
0683	Värnamo	38	3 639	3 370	2 393	912	-	64	-	2,6	2,8
0684	Sävsjö	10	291	288	-	272	-	16	-	0,4	0,4
0685	Vetlanda	57	1 156	1 135	-	1 010	-	123	2	0,7	0,8
0686	Eksjö	22	1 321	639	-	615	-	24	-	1,5	0,8
0687	Tranås	13	830	645	-	625	-	20	-	1,9	1,6
07	Kronobergs län	422	26 889	19 425	-	18 503	0,0	929	2	2,9	2,3
0760	Uppvidinge	54	4 436	4 187	-	4 073	-	112	2	3,6	3,6
0761	Lessebo	23	1 694	1 556	-	1 506	-	50	-	3,7	3,8
0763	Tingsryd	97	2 951	1 181	-	958	-	223	-	2,4	1,1
0764	Alvesta	40	2 235	1 643	-	1 517	-	127	-	2,1	1,7
0765	Älmhult	45	1 936	1 513	-	1 420	-	94	-	2,0	1,7
0767	Markaryd	25	290	284	-	215	-	69	-	0,5	0,6
0780	Växjö	71	5 937	3 129	-	3 001	-	134	-	3,1	1,9
0781	Ljungby	73	7 412	5 932	-	5 813	0,0	120	-	3,7	3,4
08	Kalmar län	548	58 792	34 123	173	26 291	6 625	1 041	-	2,9	3,1
0821	Högsby	26	3 010	2 058	-	2 001	-	56	-	3,8	2,7
0834	Torsås	12	409	225	-	189	-	36	-	0,7	0,5
0840	Mörbylånga	79	13 009	12 521	-	5 814	6 625	82	-	4,3	18,8
0860	Hultsfred	27	598	551	-	519	-	32	-	0,5	0,5
0861	Mönsterås	20	4 491	1 779	-	1 720	-	59	-	4,8	3,0
0862	Emmaboda	16	57	57	-	37	-	20	-	0,1	0,1
0880	Kalmar	40	2 521	720	-	644	-	77	-	2,0	0,8
0881	Nybro	51	2 205	2 038	-	1 921	-	118	-	1,8	1,7
0882	Oskarshamn	60	13 803	4 043	66	3 876	-	106	-	6,1	3,9
0883	Västervik	108	11 220	4 101	-	3 856	-	249	-	3,1	2,2
0884	Vimmerby	35	241	239	107	29	-	102	-	0,2	0,2
0885	Borgholm	80	7 228	5 791	-	5 686	-	104	-	2,0	8,5
09	Gotlands län	394	87 616	26 788	3 661	13 119	9 103	996	-	5,7	8,5
0980	Gotland	394	87 616	26 788	3 661	13 119	9 103	996	-	5,7	8,5
10	Blekinge län	315	20 333	10 161	-	9 555	-	579	52	2,9	3,5
1060	Olofström	46	1 430	1 245	-	1 145	-	99	0	3,5	3,2
1080	Karlskrona	83	4 908	1 692	-	1 501	-	164	26	1,5	1,6
1081	Ronneby	122	7 238	3 011	-	2 771	-	242	21	5,8	3,6
1082	Karlshamn	50	5 109	2 941	-	2 875	-	64	5	6,1	6,0
1083	Sölvesborg	17	1 648	1 271	-	1 262	-	9	-	1,5	6,9
12	Skåne län	805	97 892	38 478	1 953	29 989	5 559	976	14	5,7	3,5
1214	Svalöv	13	1 554	1 550	934	606	-	10	0	4,0	4,0
1230	Staffanstorps	1	6	3	-	3	-	-	-	0,1	0,0
1231	Burlöv	1	16	11	-	11	-	-	-	0,8	0,6
1233	Vellinge	11	44 271	1 549	-	1 549	-	-	-	62,8	10,9
1256	Östra Göinge	40	172	171	-	103	-	68	-	0,4	0,4
1257	Örkelljunga	5	12	12	-	-	-	12	-	0,0	0,0
1260	Bjuv	6	222	221	-	148	67	5	-	1,9	1,9
1261	Kävlinge	5	1 085	558	-	558	-	-	-	3,7	3,7
1262	Lomma	7	489	172	-	172	-	-	-	5,4	3,1
1263	Svedala	13	151	145	-	124	1	20	-	0,7	0,7
1264	Skurup	7	206	198	-	184	14	-	-	0,4	1,0
1265	Sjöbo	49	1 510	1 503	-	1 426	-	76	1	3,0	3,1
1266	Hörby	41	1 374	783	-	743	-	39	-	3,2	1,9
1267	Höör	52	920	699	-	627	-	73	-	2,9	2,4
1270	Tomelilla	22	3 187	3 163	-	3 136	-	27	-	8,0	8,0

1. Skyddad natur per kommun 2016-12-31, fortsättning

Kod Län/ Kommun	Namn Län/Kommun	Antal skyddade områden	Total- areal, hektar	Landareal, hektar						Andel (%) skyddad areal av total areal i kommun/län	
				Totalt	National- parker	Natur- reservat	Natur- vårds- områden	Skogliga biotop- skydds- områden	Övriga biotop- skydds- områden	Total- areal	Land- areal
1272	Bromölla	5	126	125	-	115	8	2	-	0,6	0,8
1273	Osby	21	803	796	-	760	-	36	-	1,3	1,4
1275	Perstorp	4	175	172	-	170	-	2	-	1,1	1,1
1276	Klippan	25	1 532	1 517	681	765	44	27	-	4,0	4,1
1277	Åstorp	6	35	35	-	29	-	5	-	0,4	0,4
1278	Båstad	36	8 485	2 207	-	2 170	-	37	-	9,6	10,2
1280	Malmö	3	1 474	433	-	433	-	-	-	4,4	2,8
1281	Lund	42	7 998	7 846	37	3 782	4 007	15	7	18,2	18,4
1282	Landskrona	8	1 138	912	-	304	607	0	-	3,8	6,5
1283	Helsingborg	23	4 714	1 396	-	1 370	10	17	-	11,1	4,1
1284	Höganäs	13	3 231	1 720	-	1 720	-	-	-	4,8	12,0
1285	Eslöv	7	149	144	-	141	-	3	-	0,4	0,3
1286	Ystad	16	3 205	2 849	-	2 055	790	4	-	2,7	8,1
1287	Trelleborg	4	69	45	-	36	9	-	-	0,1	0,1
1290	Kristianstad	166	6 985	5 282	-	5 034	-	244	5	3,8	4,2
1291	Simrishamn	32	1 485	1 248	302	919	-	27	-	1,2	3,2
1292	Ängelholm	13	367	295	-	287	-	8	-	0,8	0,7
1293	Hässleholm	130	748	719	-	507	-	221	-	0,6	0,6
13	Hallands län	371	29 693	16 667	-	15 090	902	692	2	3,4	3,1
1315	Hylte	42	1 144	444	-	359	41	63	-	1,1	0,5
1380	Halmstad	93	5 483	4 983	-	4 888	-	94	2	3,2	4,9
1381	Laholm	63	3 115	2 968	-	2 886	-	82	-	3,2	3,4
1382	Falkenberg	102	2 875	1 924	-	1 671	-	253	-	1,6	1,7
1383	Varberg	50	6 299	2 277	-	1 961	203	114	-	3,7	2,6
1384	Kungsbacka	30	10 776	4 071	-	3 325	659	86	-	7,3	6,7
14	Västra Götalands län	1 226	235 577	101 698	4 265	77 137	18 366	1 890	112	6,9	4,3
1401	Härryda	22	1 036	876	-	835	-	41	-	3,6	3,3
1402	Partille	6	739	718	-	718	-	5	-	12,7	12,6
1407	Öckerö	3	2 199	329	-	329	-	-	-	4,3	12,8
1415	Stenungsund	15	3 866	1 786	-	1 530	246	18	-	12,8	7,1
1419	Tjörn	8	8 073	2 675	-	2 419	256	-	-	9,5	16,0
1421	Orust	14	7 254	3 467	-	3 270	175	22	-	8,2	9,0
1427	Sotenäs	20	2 737	1 629	-	1 422	184	23	-	4,0	11,8
1430	Munkedal	33	4 356	3 356	-	2 232	1 079	46	-	6,5	5,3
1435	Tanum	41	46 803	4 889	181	2 504	2 147	57	-	19,9	5,3
1438	Dals-Ed	38	5 304	4 886	2 713	2 101	-	72	-	6,4	6,7
1439	Färgelanda	27	1 627	1 504	-	1 442	-	62	-	2,6	2,6
1440	Ale	37	1 573	1 431	-	1 367	-	67	-	4,7	4,5
1441	Lerum	22	383	361	-	328	-	33	-	1,2	1,4
1442	Vårgårda	21	896	857	-	750	38	70	-	2,0	2,0
1443	Bollebygd	7	18	17	-	-	-	17	-	0,1	0,1
1444	Grästorps	9	2 948	2 401	-	2 393	-	7	-	10,5	9,1
1445	Essunga	2	4	4	-	-	-	4	-	0,0	0,0
1446	Karlsborg	37	2 131	1 522	377	1 016	82	34	12	2,7	3,7
1447	Gullspång	30	1 642	987	-	920	-	57	9	3,0	3,1
1452	Tranemo	17	1 340	1 339	-	1 303	-	36	-	1,7	1,8
1460	Bengtsfors	37	1 607	1 558	-	1 518	-	43	-	1,5	1,8
1461	Mellerud	45	1 139	1 002	-	913	-	88	-	1,2	1,9
1462	Lilla Edet	35	1 156	1 024	-	939	-	85	-	3,4	3,2
1463	Mark	39	570	549	-	444	-	106	-	0,6	0,6
1465	Svenljunga	25	3 299	1 959	-	1 916	-	44	-	3,3	2,1
1466	Herrljunga	10	255	255	-	233	-	21	-	0,5	0,5
1470	Vara	11	702	662	-	652	-	11	-	1,0	1,0
1471	Götene	40	7 947	7 513	-	1 961	5 545	43	-	12,8	18,6
1472	Tibro	11	61	61	-	43	-	19	-	0,3	0,3
1473	Töreboda	11	1 290	1 218	-	1 200	-	2	16	2,2	2,3
1480	Göteborg	15	13 182	5 186	-	5 177	9	-	-	12,9	11,6
1481	Mölnådal	8	1 982	1 870	-	1 866	-	3	-	13,0	12,8
1482	Kungälv	27	11 338	4 879	-	4 747	104	28	-	16,6	13,5
1484	Lysekil	20	11 983	2 881	-	848	2 020	14	-	17,2	13,8
1485	Uddevalla	31	8 704	4 611	-	2 699	1 891	21	3	11,9	7,2
1486	Strömstad	22	25 926	2 328	680	1 437	193	18	-	27,2	5,0
1487	Vänersborg	29	7 188	5 750	-	5 709	-	41	-	8,0	8,9
1488	Trollhättan	17	435	385	-	278	84	23	-	1,0	0,9
1489	Alingsås	30	1 494	751	-	690	3	58	5	2,7	1,6
1490	Borås	45	1 600	1 434	-	1 327	-	107	-	1,7	1,6
1491	Ulricehamn	34	2 517	2 495	-	2 448	-	43	3	2,3	2,4
1492	Åmål	30	4 751	2 195	-	2 137	-	58	-	5,3	4,6
1493	Mariestad	44	8 711	2 502	315	2 116	-	31	39	5,8	4,2
1494	Lidköping	22	7 436	1 913	-	271	1 629	20	-	5,4	2,7
1495	Skara	26	4 052	2 320	-	2 302	-	18	-	9,0	5,4
1496	Skövde	69	3 135	2 806	-	2 708	-	98	-	4,6	4,2
1497	Hjo	25	84	84	-	21	-	63	-	0,1	0,3
1498	Tidaholm	28	3 338	3 132	-	408	2 681	44	-	6,4	6,0
1499	Falköping	92	4 766	3 341	-	3 248	-	69	25	4,5	3,2

1. Skyddad natur per kommun 2016-12-31, fortsättning

Kod Län/ Kommun	Namn Län/Kommun	Antal skyddade områden	Total- areal, hektar	Landareal, hektar						Andel (%) skyddad areal av total areal i kommun/län	
				Totalt	National- parker	Natur- reservat	Natur- vårds- områden	Skogliga biotop- skydds- områden	Övriga biotop- skydds- områden	Total- areal	Land- areal
17	Värmlands län	926	110 837	57 400	-	47 169	8 724	2 202	2	5,1	3,3
1715	Kil	26	669	253	-	205	-	48	-	1,6	0,7
1730	Eda	113	1 270	1 241	-	934	-	311	-	1,4	1,5
1737	Torsby	182	9 980	9 918	-	9 533	-	391	-	2,3	2,4
1760	Storfors	20	278	227	-	170	-	57	-	0,6	0,6
1761	Hammarö	2	2 708	350	-	348	-	1	-	5,8	5,9
1762	Munkfors	5	18	16	-	3	-	13	-	0,1	0,1
1763	Forshaga	29	403	345	-	258	-	87	-	1,0	1,0
1764	Grums	10	527	109	-	75	-	34	-	1,1	0,3
1765	Årjäng	161	9 107	8 117	-	7 846	-	335	-	5,5	5,8
1766	Sunne	30	128	128	-	61	-	66	1	0,1	0,1
1780	Karlstad	85	11 264	3 627	-	1 821	1 617	205	1	7,4	3,1
1781	Kristinehamn	44	13 138	2 452	-	2 342	-	111	-	9,5	3,2
1782	Filipstad	29	8 486	7 228	-	1 616	5 809	80	-	5,0	4,7
1783	Hagfors	36	3 471	3 195	-	2 125	1 298	86	-	1,7	1,8
1784	Arvika	55	23 458	17 470	-	17 360	-	127	-	12,0	10,6
1785	Säffle	119	25 934	2 722	-	2 471	-	251	-	10,4	2,2
18	Örebro län	555	43 797	37 759	947	36 029	-	803	0	4,5	4,4
1814	Lekeberg	44	1 614	1 569	111	1 414	-	44	-	3,4	3,4
1860	Laxå	20	3 004	2 775	836	1 914	-	24	-	4,1	4,6
1861	Hallsberg	39	965	572	-	509	-	63	-	1,4	0,9
1862	Degerfors	16	1 238	1 203	-	1 194	-	9	-	2,9	3,1
1863	Hällersfors	48	6 353	5 926	-	5 876	-	53	-	5,5	6,0
1864	Ljusnarsberg	32	4 613	4 214	-	4 159	-	57	-	7,3	7,3
1880	Örebro	97	3 771	2 888	0,0	2 754	-	135	-	2,3	2,1
1881	Kumla	6	184	174	-	172	-	2	-	0,9	0,9
1882	Askersund	77	3 745	1 910	-	1 820	-	94	-	3,7	2,3
1883	Karlskoga	64	2 059	1 865	-	1 781	-	90	0	4,0	4,0
1884	Nora	77	1 663	1 573	-	1 430	-	147	-	2,4	2,5
1885	Lindesberg	57	14 589	13 090	-	13 006	-	85	-	9,9	9,5
19	Västmanlands län	286	40 674	29 495	855	20 016	8 124	507	1	7,2	5,8
1904	Skinnskatteberg	19	9 794	9 399	-	1 861	7 531	9	-	13,6	14,3
1907	Surahammar	22	3 945	3 823	-	3 757	-	65	1	10,7	11,1
1960	Kungsör	16	428	380	-	370	-	10	-	1,9	1,9
1961	Hallstahammar	10	1 931	1 096	-	1 089	-	7	-	10,7	6,5
1962	Norberg	22	413	409	-	374	-	35	-	0,9	1,0
1980	Västerås	47	15 995	6 409	-	6 339	-	70	-	14,1	6,7
1981	Sala	92	6 199	6 103	855	5 045	-	203	-	5,1	5,2
1982	Fagersta	15	1 129	1 089	-	481	593	21	-	3,6	4,0
1983	Köping	28	436	392	-	334	-	58	-	0,7	0,6
1984	Arboga	26	404	395	-	366	-	29	-	1,0	1,2
20	Dalarnas län	902	300 705	290 508	39 251	248 125	237	2 978	0	9,9	10,4
2021	Vansbro	43	2 266	2 191	-	2 069	-	122	-	1,4	1,4
2023	Malung-Sälen	124	17 658	17 515	-	16 975	-	540	-	4,1	4,3
2026	Gagnef	70	1 751	1 727	-	1 558	-	189	-	2,2	2,3
2029	Leksand	101	1 789	1 702	-	1 352	-	349	-	1,3	1,4
2031	Rättvik	71	2 246	2 216	-	2 054	0,0	190	0	1,1	1,2
2034	Orsa	38	9 518	9 385	-	9 250	-	135	-	5,3	5,4
2039	Ålvdalen	155	201 407	195 131	39 153	155 470	14	525	-	28,2	28,4
2061	Smedjebacken	26	26 819	24 986	-	24 914	-	72	-	25,4	26,4
2062	Mora	110	27 195	26 772	-	26 279	49	448	-	8,7	9,5
2080	Falun	43	1 771	1 507	-	1 366	7	134	-	0,8	0,7
2081	Borlänge	49	2 308	2 100	-	1 962	-	138	-	3,6	3,6
2082	Säter	11	773	748	-	725	-	23	-	1,2	1,3
2083	Hedemora	29	1 031	933	-	844	49	40	-	1,1	1,1
2084	Avesta	24	1 322	940	98	819	-	22	-	2,0	1,5
2085	Ludvika	29	2 850	2 654	-	2 488	118	48	-	1,7	1,8
21	Gävleborgs län	568	48 707	31 153	3 897	23 671	2 126	1 469	-	1,9	1,7
2101	Ockelbo	18	213	205	-	134	-	72	-	0,2	0,2
2104	Hofors	9	414	385	-	371	-	15	-	0,9	0,9
2121	Ovanåker	19	711	480	-	235	203	42	-	0,4	0,3
2132	Nordanstig	42	2 683	1 907	-	1 833	17	56	-	1,1	1,4
2161	Ljusdal	103	10 868	9 634	1 321	7 564	549	205	-	1,9	1,8
2180	Gävle	95	12 221	6 833	0,0	5 642	946	248	-	3,8	4,2
2181	Sandviken	43	6 592	3 557	2 577	872	-	108	-	5,1	3,1
2182	Söderhamn	58	4 319	1 697	-	1 478	-	220	-	1,9	1,6
2183	Bollnäs	73	1 195	1 139	-	839	106	198	-	0,6	0,6
2184	Hudiksvall	120	9 492	5 315	-	4 704	304	307	-	2,1	2,1

1. Skyddad natur per kommun 2016-12-31, fortsättning

Kod Län/ Kommun	Namn Län/Kommun	Antal skyddade områden	Total- areal, hektar	Landareal, hektar					Andel (%) skyddad areal av total areal i kommun/län	
				Totalt	National- parker	Natur- reservat	Natur- vårds- områden	Skogliga biotop- skydds- områden	Övriga biotop- skydds- områden	Total- areal
22	Västernorrlands län	475	49 519	39 558	2 741	28 943	6 924	1 072	1,8	1,8
2260	Ånge	69	10 667	9 455	-	9 320	-	135	3,2	3,1
2262	Timrå	20	1 561	1 262	-	1 211	-	51	1,3	1,6
2280	Härnösand	32	895	806	-	717	-	89	0,5	0,8
2281	Sundsvall	88	7 742	4 836	-	4 411	214	211	1,7	1,5
2282	Kramfors	68	10 985	9 600	215	2 782	6 480	143	3,8	5,7
2283	Sollefteå	97	4 831	4 315	-	4 099	-	222	0,8	0,8
2284	Örnsköldsvik	104	12 838	9 286	2 526	6 404	230	221	1,5	1,5
23	Jämtlands län	532	540 886	510 011	10 358	497 837	0	1 832	10,1	10,4
2303	Ragunda	51	1 576	916	-	731	-	185	0,6	0,4
2305	Bräcke	82	3 048	2 880	-	2 574	-	306	0,8	0,8
2309	Krokom	67	139 057	133 062	-	132 873	-	195	20,4	21,6
2313	Strömsund	86	91 604	84 428	-	84 174	-	254	7,8	8,1
2321	Åre	46	193 762	187 043	-	186 911	-	143	23,5	26,0
2326	Berg	59	28 787	28 300	-	28 094	-	205	4,7	5,0
2361	Härjedalen	73	79 623	70 721	10 358	60 122	0	241	6,7	6,3
2380	Östersund	76	3 428	2 662	-	2 359	-	303	1,4	1,2
24	Västerbottens län	799	880 912	771 411	1 110	768 082	48	2 196	13,2	14,1
2401	Nordmaling	66	21 024	3 109	-	2 902	-	208	8,5	2,5
2403	Bjurholm	44	1 809	1 766	-	1 653	-	121	1,3	1,4
2404	Vindeln	116	4 028	3 527	-	3 231	22	280	1,4	1,3
2409	Robertsfors	33	1 840	1 515	-	1 398	-	117	0,8	1,2
2417	Norsjö	30	1 023	926	-	833	-	93	0,5	0,5
2418	Malå	35	1 465	1 431	-	1 313	-	117	0,8	0,9
2421	Storuman	51	158 131	152 667	-	152 429	-	238	19,2	20,9
2422	Sorsele	29	410 703	391 745	-	391 662	-	84	51,6	53,2
2425	Dorotea	18	49 855	48 710	-	48 677	-	33	17,0	17,6
2460	Vännäs	24	694	661	-	604	-	59	1,3	1,2
2462	Vilhelmina	34	140 511	135 054	-	134 959	-	95	16,1	16,8
2463	Åsele	70	11 013	10 726	1 110	9 499	-	117	2,4	2,5
2480	Umeå	78	65 381	7 657	-	7 502	15	145	12,5	3,3
2481	Lycksele	105	5 889	5 637	-	5 365	-	277	1,0	1,0
2482	Skellefteå	85	7 548	6 280	-	6 057	11	212	0,8	0,9
25	Norrbottnens län	894	2 567 460	2 361 497	549 974	1 808 504	593	2 459	22,9	24,3
2505	Arvidsjaur	86	39 607	38 350	-	38 211	-	142	6,5	6,8
2506	Arjeplog	52	272 284	249 825	14 090	235 596	-	139	18,8	19,9
2510	Jokkmokk	89	913 826	851 627	427 371	424 070	-	190	47,3	48,4
2513	Överkalix	80	6 943	6 759	-	6 546	-	219	2,4	2,4
2514	Kalix	64	15 644	3 211	-	3 064	-	153	4,2	1,8
2518	Övertorneå	59	7 494	7 282	-	7 148	-	133	3,0	3,1
2521	Pajala	102	33 767	33 293	-	32 936	-	356	4,2	4,2
2523	Gällivare	65	669 393	628 811	98 260	530 321	-	229	39,8	40,1
2560	Älvsbyn	41	2 723	2 623	-	2 564	-	59	1,5	1,5
2580	Luleå	78	22 756	7 002	-	6 193	593	221	4,6	3,3
2581	Piteå	56	26 045	4 258	-	4 114	-	145	5,6	1,4
2582	Boden	98	10 484	10 132	-	9 828	-	313	2,4	2,5
2583	Haparanda	27	9 017	1 299	817	394	-	88	4,8	1,4
2584	Kiruna	30	537 479	517 025	9 436	507 518	-	71	26,2	27,0

2a. De tio största naturreservaten utifrån total areal

2a The ten largest nature reserves by total area

Namn	Total areal (ha)	Län
Vindelfjällen	554 732	Västerbotten
Torneträsk-Soppero fjällurskog	336 885	Norrbottn
Sjaunja	285 022	Norrbottn
Udtja	146 492	Norrbottn
Vålådalen utvidgning	121 087	Jämtland
Ultevis fjällurskog	117 203	Norrbottn
Pärlälvens fjällurskog	115 747	Norrbottn
Hotagen	113 351	Jämtland
Lina fjällurskog	98 048	Norrbottn
Pessinki fjällurskog	97 226	Norrbottn

2b. De tio största naturreservaten utifrån skogsareal*

2b. The ten largest nature reserves by area of forest land

Namn	Skogsklädd mark (ha)	Län
Vindelfjällen	192 011	Västerbotten
Torneträsk-Soppero fjällurskog	158 665	Norrbottn
Sjaunja	105 745	Norrbottn
Ultevis fjällurskog	80 770	Norrbottn
Udtja	78 146	Norrbottn
Pärlälvens fjällurskog	71 601	Norrbottn
Lina fjällurskog	61 939	Norrbottn
Laisdalens fjällurskog	59 620	Norrbottn
Hornavan-Sädvajaure fjällurskog	58 081	Norrbottn
Pessinki fjällurskog	53 828	Norrbottn

* Exklusive buskmarker och gles skog.

2c. De tio största naturreservaten utifrån skyddad areal produktiv skog

2c. The ten largest nature reserves by area of productive forest land

Namn	Skyddad produktiv skog (ha)	Län
Vindelfjällen	35 860	Västerbottens län
Udtja	31 978	Norrbottns län
Sjaunja	28 838	Norrbottns län
Pärlälvens fjällurskog	22 753	Norrbottns län
Ultevis fjällurskog	22 031	Norrbottns län
Hotagen	20 204	Jämtlands län
Marsfjället	19 841	Västerbottens län
Laisdalens fjällurskog	18 595	Norrbottns län
Torneträsk-Soppero fjällurskog	17 085	Norrbottns län
Lina fjällurskog	15 319	Norrbottns län

2d. De tio största naturreservaten utifrån areal våtmark

2d. The ten largest nature reserves by area of wetland

Namn	Våtmark (ha)	Län
Torneträsk-Soppero fjällurskog	74 734	Norrbottn
Sjaunja	55 213	Norrbottn
Vindelfjällen	51 538	Västerbotten
Udtja	51 201	Norrbottn
Kaitum fjällurskog	29 615	Norrbottn
Pessinki fjällurskog	28 787	Norrbottn
Hotagen	27 053	Jämtland
Ultevis fjällurskog	20 100	Norrbottn
Blaikfjället	18 398	Västerbotten
Lina fjällurskog	17 952	Norrbottn

2e. De tio största naturreservaten utifrån areal sjöar och vattendrag
 2e. The ten largest nature reserves by area of lakes and water courses

Namn	Sjöar och vattendrag (ha)	Län
Vindelfjällen	22 705	Västerbotten
Sjaunja	21 453	Norrbottn
Lurö skärgård	14 766	Värmland
Värmlandsskärgården	13 883	Värmland
Torneträsk-Soppero fjällurskog	13 171	Norrbottn
Hornavan-Sädvajaure fjällurskog	10 063	Norrbottn
Rogen	8 517	Jämtland
Millesviks skärgård	8 291	Värmland
Pärlälvens fjällurskog	7 531	Norrbottn
Tjeggelvas	7 254	Norrbottn

2f. De tio största naturreservaten utifrån areal ängs- och betesmark
 2f. The ten largest nature reserves by area of meadow and grazing land

Namn	Areal ängs- och betesmark (ha)	Län
Klingavälsåns dalgång	810	Skåne
Ottenby	773	Kalmar
Möckleby-Gårdstorp	719	Kalmar
Karlevi Södra	621	Kalmar
Ängsö	600	Västmanland
Hornborgasjön	591	Västra Götaland
Hall-Hangvar	511	Gotland
Täkern	500	Östergötland
Foteviksområdet	476	Skåne
Kungsbackafjorden	375	Halland

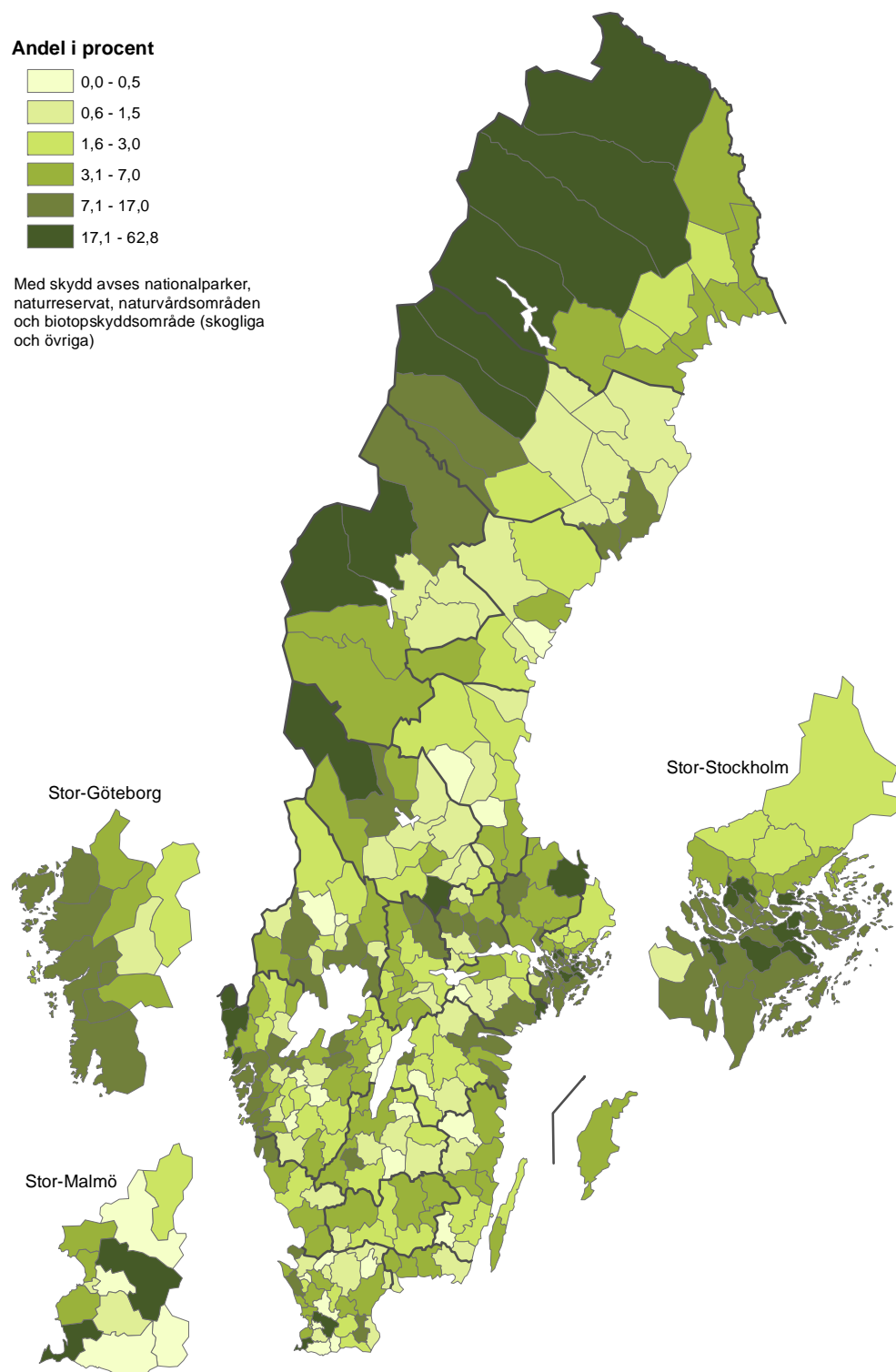
2g. De tio största naturreservaten utifrån havsareal
 2g. The ten largest nature reserves by area of sea

Namn	Areal hav (ha)	Län
Salvorev-Kopparstenarna	56 030	Gotland
Gräsö östra skärgård	53 398	Uppsala
Örefjärden-Snöanskärgården	46 813	Västerbotten
Falsterbohalvöns havsområde	41 248	Skåne
Holmöarna	20 583	Västerbotten
Väderöarna	18 093	Västra Götaland
Stor-Räbben	9 418	Norrbottn
Kalix yttre skärgård	9 215	Norrbottn
Bråviken	8 817	Östergötland
Bondöfjärden	8 708	Norrbottn

Kartor

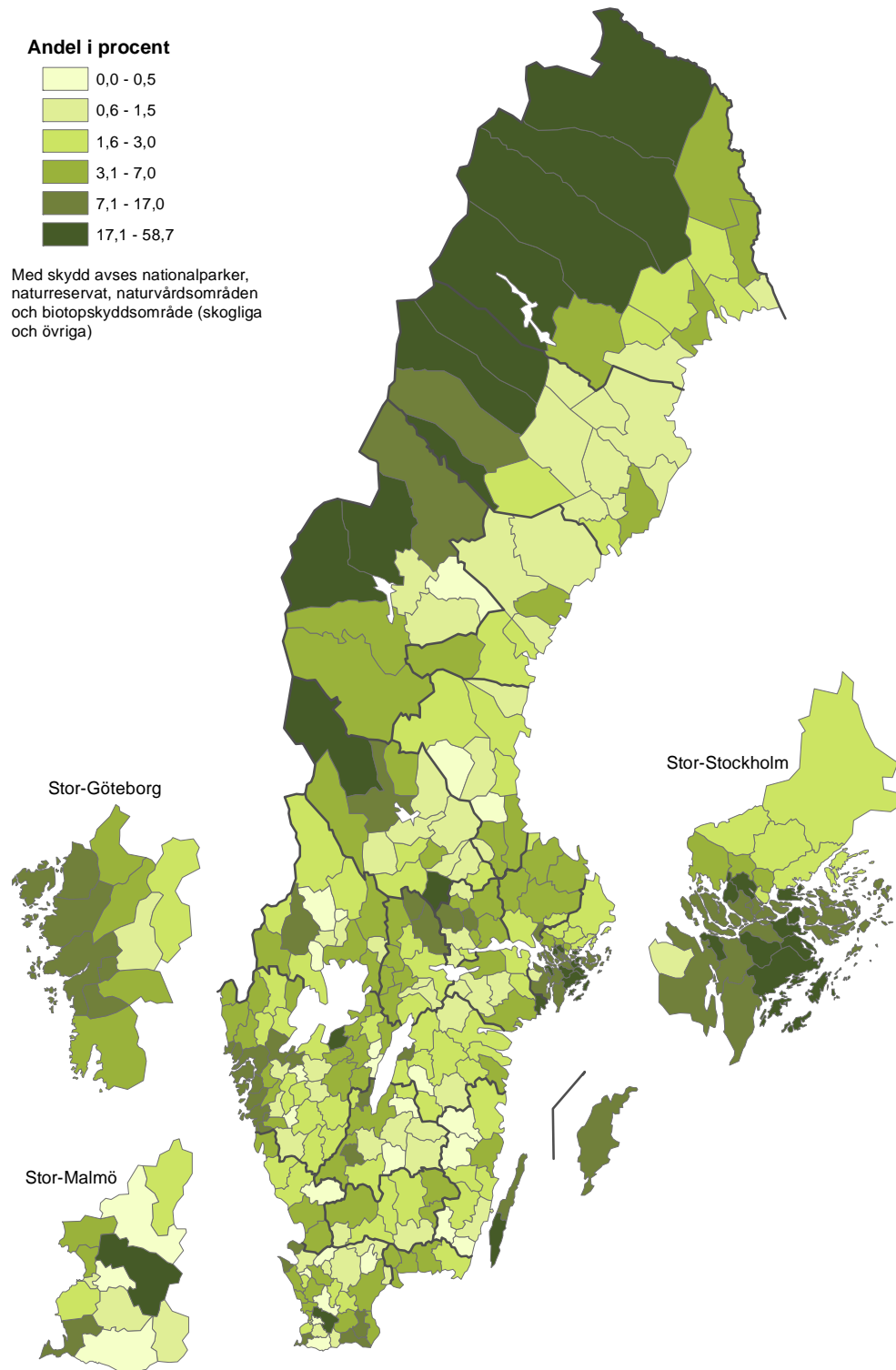
1. Skyddad totalareal per kommun, andel i procent, 2016-12-31

1. Protected area by municipality, percent of total area

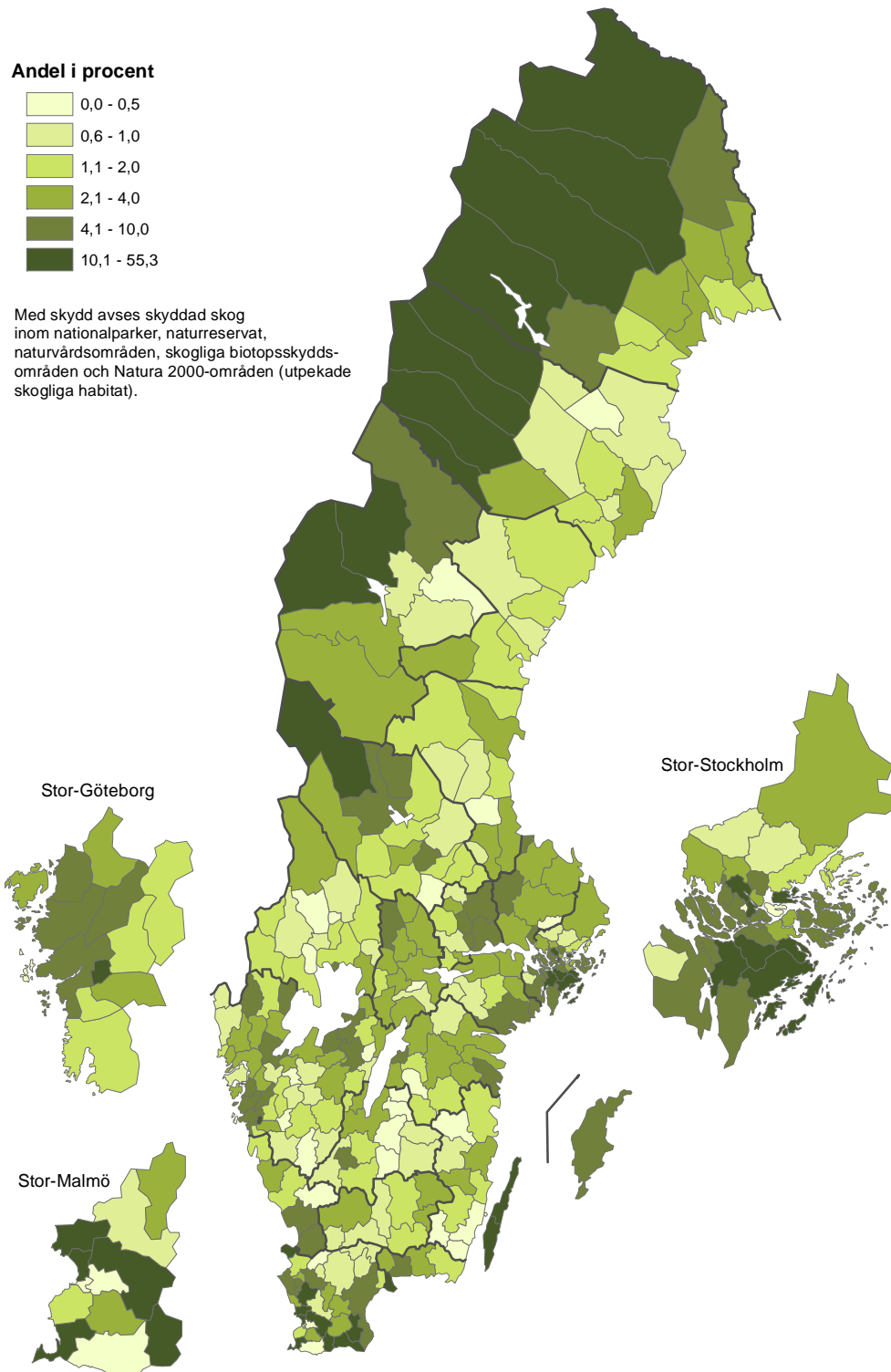
2. Skyddad landareal per kommun, procent, 2016-12-31

2. Protected land area by municipality, percent

3. Skyddad skog per skogsareal inom kommun, andel av total skogsyta, 2016-12-31

3. Protected forest land (within designated areas) by municipality, percent of forest land

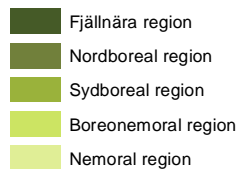

4. Skyddad skog per skogsareal inom region, andel av total skogsyta, 2016-12-31

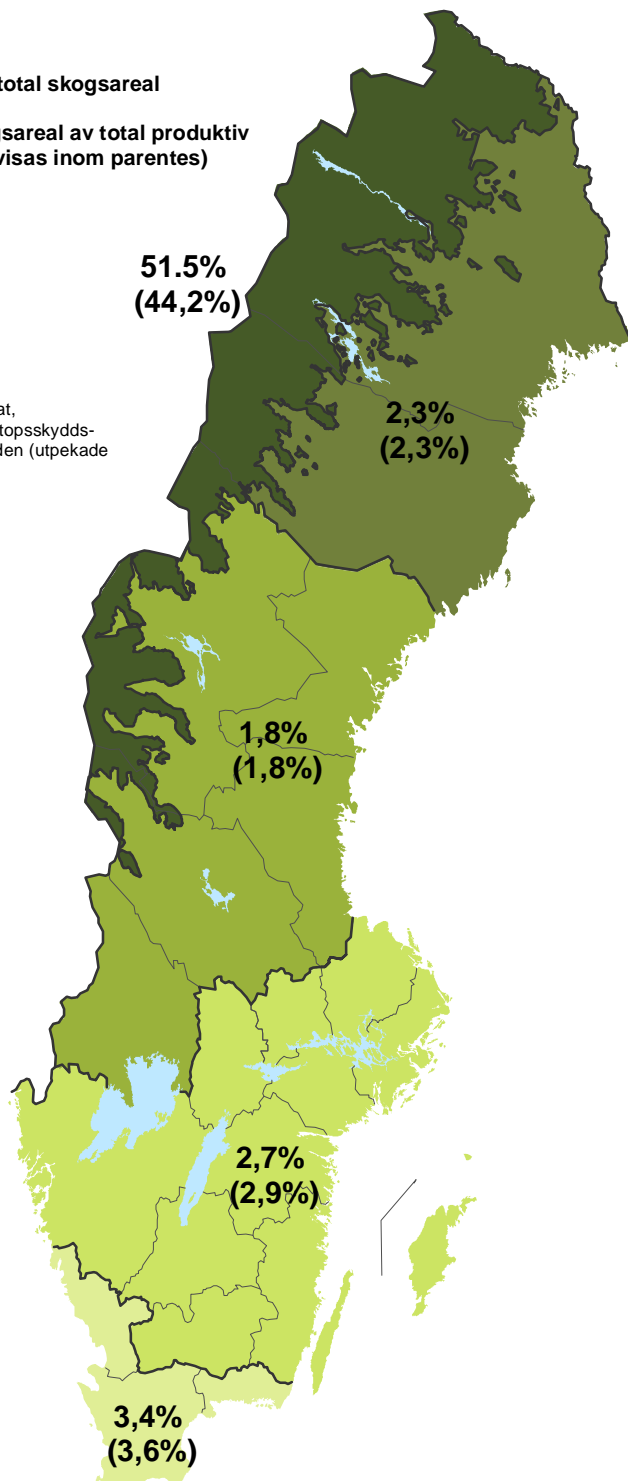
4. Protected forest land (within designated areas) by region, percent of forest land

Andel i procent:

- Skyddad skogsareal av total skogsareal per region
- Skyddad produktiv skogsareal av total produktiv skogsareal per region (visas inom parentes)

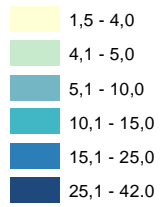
Med skydd avses skyddad skog inom nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden, skogliga biotopsskyddsområden och Natura 2000-områden (utpekade skogliga habitat).

5. Marint skydd per län, andel av total havsytta, 2016-12-31

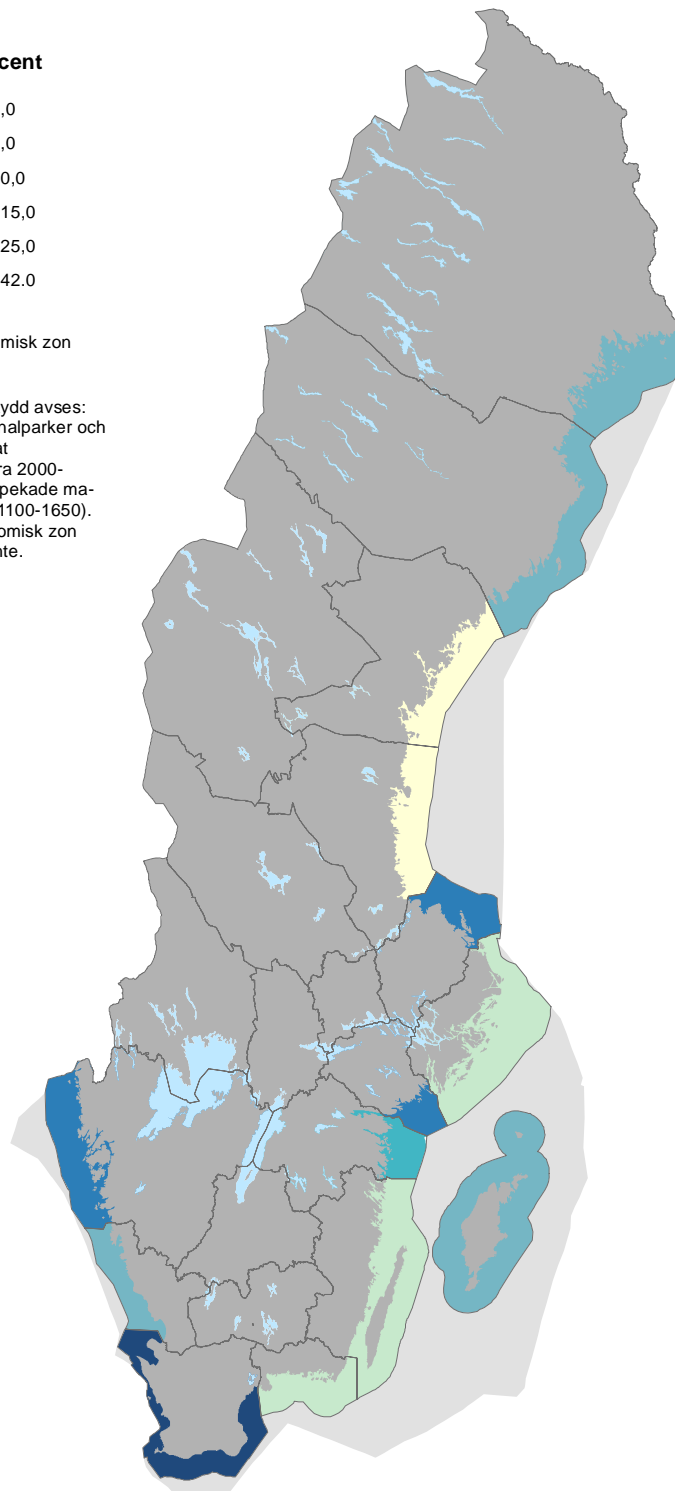
5. Protected areas near the coast and marine surroundings

Andel i procent

 Ekonomisk zon

Med marint skydd avses:
- Marina nationalparker och naturreservat
- Marina Natura 2000-områden (utpekade marina habitat 1100-1650).
Areal i ekonomisk zon inkluderas inte.

6. Marint skydd per havsområde, andel av total havsyta, 2016-12-31

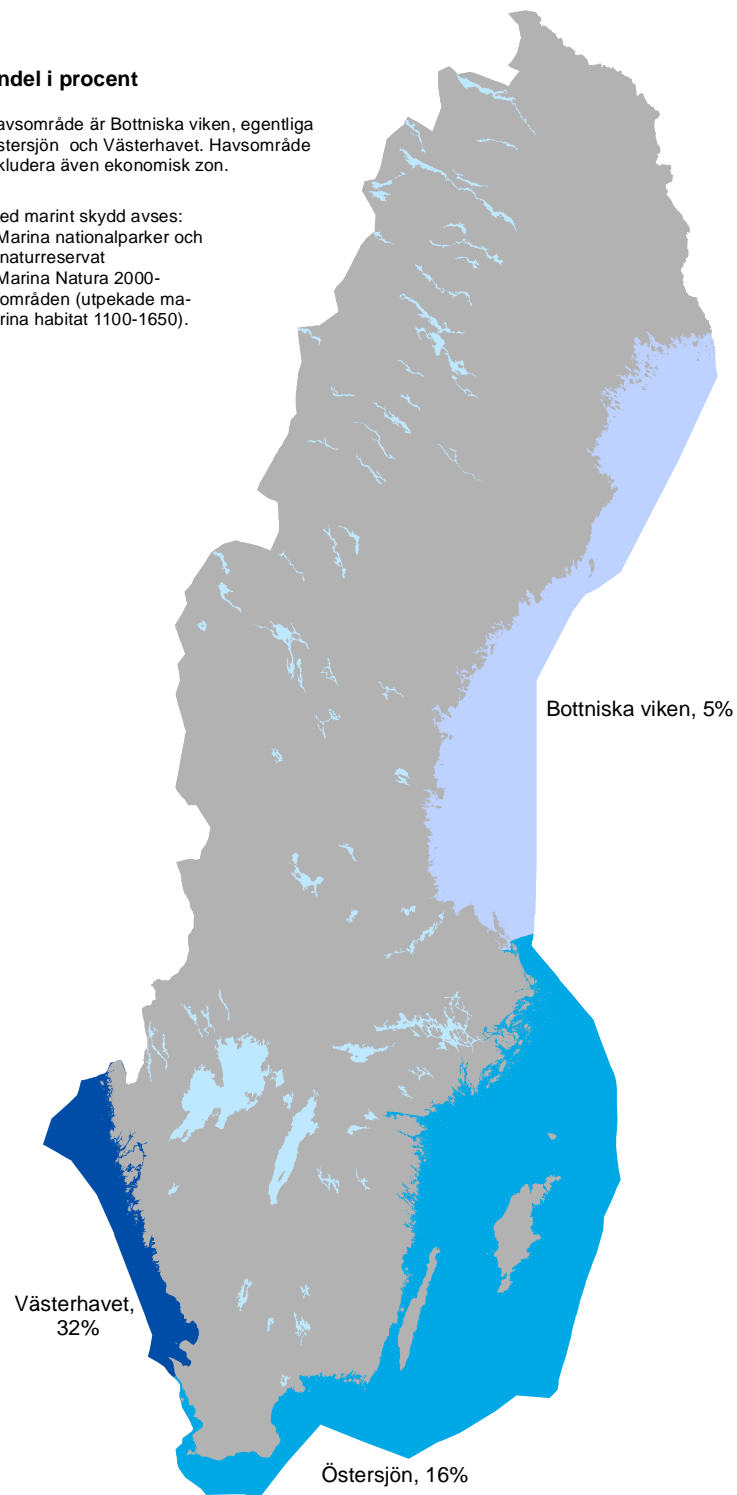
6. Protected areas near the coast and marine surroundings

Andel i procent

Havsområde är Bottniska viken, egentliga Östersjön och Västerhavet. Havsområde inkluderar även ekonomisk zon.

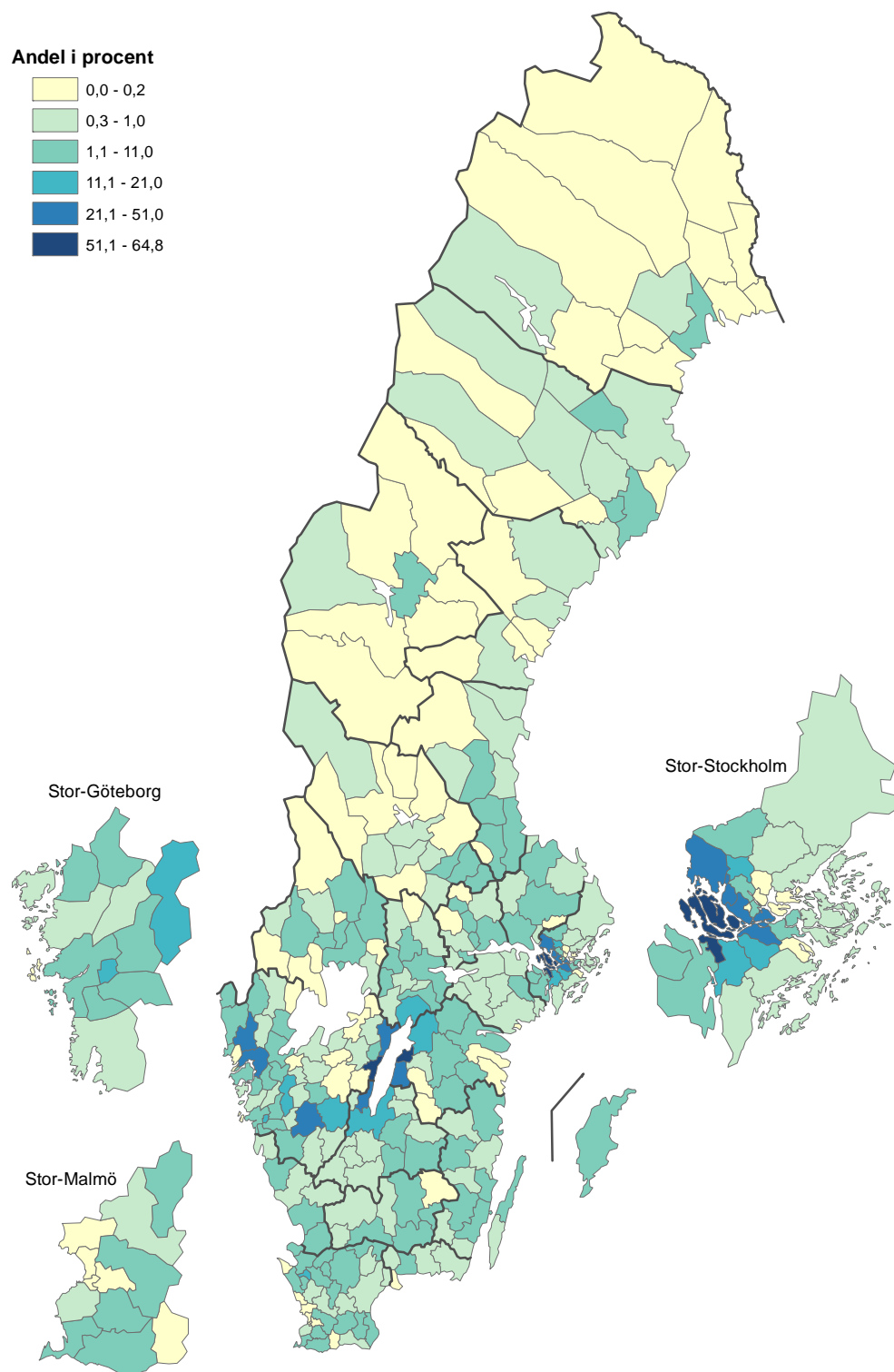
Med marint skydd avses:

- Marina nationalparker och naturreservat
- Marina Natura 2000-områden (utpekade marina habitat 1100-1650).

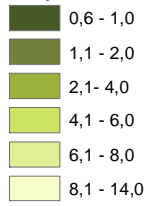
7. Vattenskyddsområden per kommun, 2016-12-31

7. Water protection areas by municipality

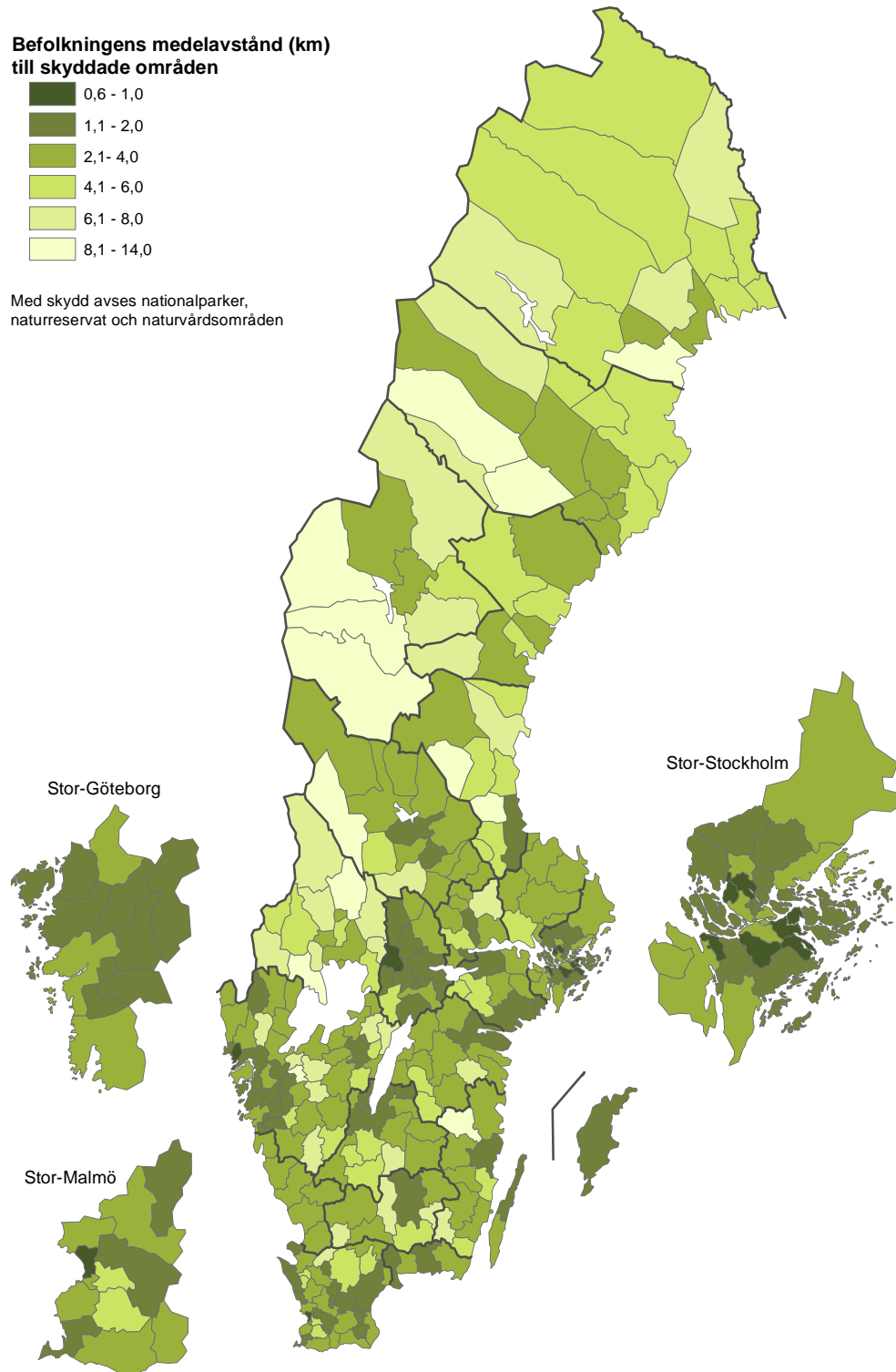

8. Befolkningens medelavstånd till skyddad natur, per kommun, 2016-12-31

8. Mean distance to protected areas, by municipality

**Befolkningens medelavstånd (km)
till skyddade områden**

Med skydd avses nationalparker,
naturreservat och naturvårdsområden

Fakta om statistiken

Detta omfattar statistiken

Syftet med det statistiska meddelandet "Skyddad natur" är att ge en översikt av skyddade områden i Sverige. Ett skyddat område är ett geografiskt definierat område som är långsiktigt utpekad, reglerat och förvaltad för att uppnå specifika syften och bevarandemål. I Sverige används skyddade områden som samlingsnamn för skyddsformer inom miljöbalken och jordabalken. Skyddade områden med stöd av miljöbalken inrättas i enlighet med förordningen om områdesskydd och nationalparksförordningen. Det är en egen form av markanvändning och i juridiska och statistiska sammanhang skiljer man därför skyddade områden med specifika syften och reglerad markanvändning från andra markslag.

Statistiken innehåller även uppgifter om skyddade älvar, nationalstadsparken, natura 2000 och fridlysta arter. Meddelandet har utarbetats i samarbete mellan SCB och Naturvårdsverket.

Publicering av "Skyddad natur" sker årligen i form av ett Statistiskt Meddelande (SM) i serien Sveriges officiella statistik. SM publiceras i sin helhet på SCB:s hemsida (www.scb.se). Dessutom återfinns statistiken i Sveriges statistiska databaser, som också nås via SCB:s hemsida. Merparten av data är hämtade från Naturvårdsverkets centrala register över skyddade områden, Naturvårdsregistret (NVR) i databasen VIC-Natur Natur och databasen över Sveriges Natura 2000-områden. Databaserna finns publikt tillgängliga via Kartverket Skyddad Natur som nås via Naturvårdsverkets webbplats. www.naturvardsverket.se/kartverket-skyddad-natur

Definitioner och förklaringar

Naturtyper

Följande beskrivning avser de i tabell J, K och L redovisade naturtyperna.

Skogstyper

- Tallskog: I huvudsak homogen tallskog (>70% tall)
- Granskog: I huvudsak homogen granskog (>70% gran)
- Barrblandskog: Blandskog av tall och gran (inget träslag når 70 %)
- Barrsumpskog: Barr- och lövblandad barrskog som sammanfaller med myr i kartdata
- Lövblandad barrskog: Barrskog med lövträd (>30% lövträd)
- Triviallövskog: I huvudsak homogen lövskog (>70% triviallöv)
- Ädellövskog: I huvudsak homogen ädellövskog (>70% löv, >50 % ädellöv)
- Triviallövskog med ädellövinslag_ Lövskog med 20-50% ädellöv
- Lösumpskog: Lövskog som sammanfaller med myr i kartdata
- Hygge: Avverkade och yngre skogar upp till ca 50 års ålder
- Impediment: Ej produktiv skog

Övriga naturtyper

- Våtmark: Våtmark, övrig våtmark, hävdad våtmark, torvtäkt
- Äng och betesmark
- Övrig öppen mark: Odlad mark, substratmark, exploaterad mark, anläggningar
- Öppen mark i fjällen: Öppna marker samt buskmarker i fjällregionen (glaciärer och snöfält, block- och hållmarker, gräs- och rishedar, örtängar, buskmarker)
- Sjöar och vattendrag
- Hav

Naturtyper ovanför gränsen för fjällnära skog (Tabell J)

- Fjällblock och hållmark
- Fjällhed: Gråshed (inkl. moderat snölega), skarp, torr, frisk och våtrished
- Fjälläng: Lågörtäng, högörtäng, buskmark
- Fjällmyr: Blöt myr, övrig myr
- Fjällbjörkskog: Hedbjörkskog, ängsbjörkskog
- Fjälltallskog
- Fjällbarrskog
- Fjällgranskog
- Lövblandad fjällbarrskog
- Ungskogar inklusive hyggen
- Glaciärer och permanenta snöfält
- Vatten
- Övrigt: Kulturmark och låglandsgräsmarker, exploaterad mark (inkl. bebyggelse), övrig mark (sandmark etc.)

Regioner – för skogsmark och havsområden

Den regionindelning som redovisas på Karta 4 är SUS-regioner. Det är en indelning i fem naturgeografiska regioner anpassade till länsgränserna. Indelningen gjordes i 'Skogsvårdsorganisationens Utvärdering av Skogspolitiken' (SUS) 2001.

De havsområden som redovisas på Karta 6 är enligt den indelning som Svenskt Vattenarkiv (SMHI) anger. Se även: www.havet.nu/?d=41.

Så görs statistiken

Följande koordinatsatta register har använts vid produktion av statistiken:

- Naturvårdsregistret (NVR) i databasen VIC-Natur, uttag i mars 2017
- Sveriges Natura 2000-områden, uttag i mars 2017
- Kontinuerlig naturtypskartering av skyddade områden (KNAS)
- Gränser för kommuner och län, baserade på Lantmäteriets fastighetskarta, uttag i januari 2017
- Vattenkarta, hämtad från Lantmäteriets fastighetskarta, uttag i januari 2017
- Fastighetsregister samkört med registret över totalbefolkningen 2016-12-31
- Register över havsvatten, baserat på bl.a. Fastighetskartan, 2015
- SCB:s tätorter 2015

Uppgifter hämtas även från andra källor avseende fridlysta växter och djur, skyddade älvar, kulturresevat, kostnader, brottsmisstankar, internationella data och tema friluftsliv.

Register över skyddade områden (NVR)

Uppgifter om skyddad natur i Sverige är till stora delar hämtade från Naturvårdsverkets centrala register över skyddade områden, Naturvårdsregistret (NVR) i databasen VIC-Natur. Det registeruttag som ligger till grund för här redovisad sammanställning gjordes i mars 2017 och omfattar områden som beslutats och vunnit laga kraft senast den 31 december 2016.

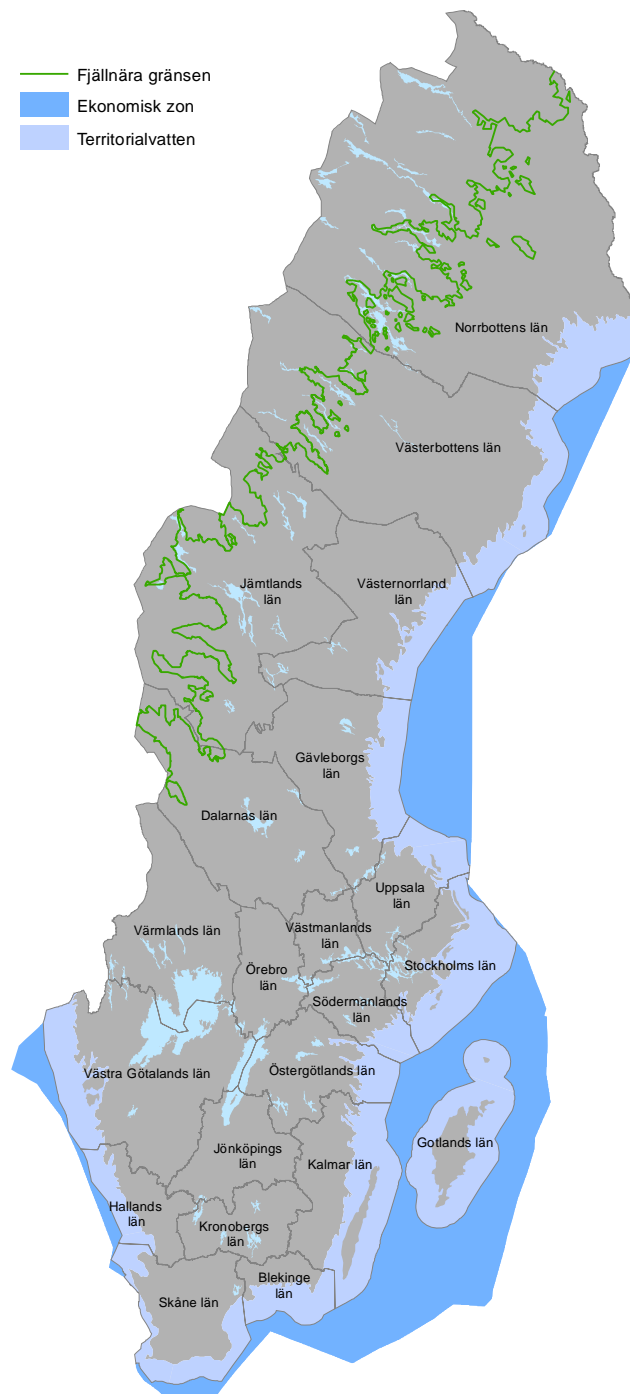
Enligt 33 § områdesskyddsförordningen ska länsstyrelsen föra ett register över beslut i naturvårdsärenden och andra förhållanden på naturvårdens område (naturvårdsregister). Vidare ska Naturvårdsverket föra ett sammanfattande nationellt register. Med stöd av denna paragraf har Naturvårdsverket meddelat föreskrifter (NFS 2009:5) om registrering av beslut enligt 7 kap. miljöbalken.

Inom ramen för IT-systemet VIC-Natur ajourhåller myndigheterna ett gemensamt naturvårdsregister. Det innehåller både administrativa data och områdesgränser. Det ersätter det tidigare registret och den s.k. NAVO-databasen, där digitala gränser förts av Lantmäteriet (Metria). Genom VIC-Natur har Naturvårdsverket, länsstyrelserna och Lantmäteriet gemensam tillgång till kartdata för områdesskydd och informationssystem som stödjer verksamheten. I kartdatabasen finns både kartdata som genereras via naturvårdsarbetet och digitala kartor från Lantmäteriet.

Naturtypskartering

I samverkan med länsstyrelserna karterar Naturvårdsverket kontinuerligt naturtypsfördelningen inom samtliga nationalparker och naturreservat. Karteringen görs med hjälp av satellitbilder. Statistik från naturtypskareringen finns i databasen VIC Natur på objektsnivå.

Karta G. Gränsen för den fjällnära regionen

Gränsen för fjällnära skog är sammanställd 1993 och 1994 av SLU/Institutionen för skogstaxering och utgår från Skogsstyrelsens förordning (SKSFS 1991:3) om gränserna för fjällnära skog. I naturtypskarteringen har det ingått att utifrån data om skyddad skog i respektive reservat fördela skogstyperna som skyddade eller ej skyddade.

Rapporterna ”Kartering av skyddade områden – Skogstyper i nationalparker och naturreservat” (Naturvårdsverkets rapport 5282) och ”Kartering av skyddade områden – Kontinuerlig naturtypskartering” (Naturvårdsverkets rapport 5391) beskriver naturtyper samt metoder och resultat från naturtypskarteringen. Under 2011 kompletterades naturtypskarteringen för att innefatta skogar i fjällregionen, vilket ger en homogen kartering av skogstyper som omfattar hela Sverige. Naturtyper inom den fjällnära regionen redovisas också i Tabell J utifrån flygbildstolkade vegetationskartor som ger en mer detaljerad naturtypsindelning av de öppna fjällvegetationstyperna.

Bearbetningar

Land- och vattenarealer

De skyddade områdenas totalarealer innehåller både land- och vattenytor. Vattenarealerna består av såväl insjöar och älvar (sötvatten) som havsområden. De skyddade områdenas fördelning i land- och vattenarealer beräknas med hjälp av vattenkartan i Lantmäteriets digitala fastighetskarta. Det har en noggrannhet som motsvarar kartskalet 1:10 000.

Statistik över naturtyper (Tabell K)

I tabell K är överlappande arealer mellan olika skyddsformer är exkluderade. Det medför att hela arealen visas för de områden som redovisas först i tabellen, d.v.s. nationalparker. Därefter redovisas endast den areal som ligger utanför föregående skyddstyp. Beräkningen fortsätter på samma sätt tills de sista områdena har lagts till, enligt den ordning som visas i tabellen nedan. På så sätt blir inga arealer dubbelräknade när det finns överlapp mellan olika skyddstyper.

Prioriteringsordningen mellan skyddsformerna är baserad på kännedom om hur skyddsformerna överlappar och en bedömning av hur starkt skydd respektive skyddsform ger för i synnerhet skogsmark.

Prioritet	Skyddstyp	Skyddad skogsmark
1	Nationalparker (NP)	Ja
2	Naturreservat (NR)	Ja, om föreskrifter finns
3	Naturvårdsområde (NVO)	Ja, om föreskrifter finns
4	Skogliga Biotopskyddsområden (SBO)	Ja
5	Övriga Biotopskyddsområden (ÖBO)	Nej
6	N2000 områden (SCI)	Ja, om tolkat som skogshabitat inom områden utpekade för sina skogliga habitat (9000-koder)
7	N2000 områden (SPA)	Nej
8	Nationalstadspark	Nej

Skyddad skogsmark

För naturreservat och naturvårdsområden används, förutom yttergränsen, även geografiska avgränsade delområden som saknar föreskrifter mot skogsbruk. Dessa delområden räknas inte in som skyddad skog i sammanställningarna. Majoriteten av den skogsmark inom naturreservat som har skogliga naturvärden, har ett fullgott skydd. Skogsmark utan skydd ligger framförallt inom naturvårdsområden, men även inom naturreservat som är skyddade av

andra skäl än skogsbiologiska värden, t.ex. för friluftsliv, geologiska terrängformer, eller andra naturmiljöer där skogsmarken är en mycket liten del av objektet.

I Natura Naturtypskartan (NNK) av skyddade områden karterades utbredningen av Natura 2000-habitat inom skyddade områden. Inom de Natura 2000-områden som inte har något annat skydd har de avgränsade skogshabitaten räknats in som skyddad skog. Skog inom andra habitat eller som inte är Natura 2000-habitat saknar skydd. Det är ovanligt att skogsmark som är utpekade som Natura 2000-habitat inte är skyddade som naturreservat eller nationalpark, då över 80 procent av habitaterna inom Natura 2000-områden ligger inom nationalparker eller naturreservat.

Omland tätort

Skyddad natur i och omkring tätorter har beräknats inom en zon på 3 kilometer från gränsen för SCBs tätorter 2015.

Arealer per kommun

Arealuppgifterna har beräknats av SCB i GIS-miljö. De skyddade arealerna på läns- och kommunnivå har fördelats med hjälp av digitala gränser med en noggrannhet som motsvarar skala 1:10 000.

När ett skyddat område sträcker sig över kommungräns redovisas det som ett område i varje kommun. Detsamma görs för redovisning av nationalparker och vattenskyddsområden som sträcker sig över länsgräns. Övriga områden delas inte mot länsgräns, utan antalet förs till det län där den största delen av området finns.

Om någon del av området är mindre än 10 hektar per kommun och utgör mindre än 50 procent av hela områdets area, är det ej medtaget i antalsuppgiften för den aktuella kommunen. Undantag görs för de områden vars totala areal är mindre än 10 hektar, utan delning mot kommungräns. Då redovisas de olika delarna per kommun i antalsuppgiften, om inte ytan understiger 0,005 hektar.

Statistikens tillförlitlighet

Naturvårdsregistret

Statistiken om nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden, naturminnen, vattenskyddsområden, djur- och växtskyddsområden, övriga biotopskyddsområden samt Natura 2000-områden bygger på uppgifter från Naturvårdsregistret. Naturtypsfördelningen baseras på Kontinuerlig naturtypskartering av skyddade områden (KNAS).

Uppgifterna i naturvårdsregistret uppdateras och förbättras kontinuerligt. Ibland revideras arealer p.g.a. förändringar i den geometriska utbredningen, exempelvis genom att en utvidgning eller ny inmätning har gjorts av objektet. Under de sex senaste åren har ett omfattande kvalitetsförbättringsprojekt pågått som avser gränserna för de skyddade områden, se mer i avsnitt *Förändringar jämfört med föregående meddelande*. Genomförda kvalitetsförbättringar innebär i flera fall en förändring av objektytan.

Även andra uppgifter än areal kan skilja sig. Områden kan t.ex. ha varit felaktigt klassade tidigare. Vidare ska det observeras att ett och samma område som sträcker sig över kommungräns ofta redovisas som ett område i vardera kommunen med olika objektidentitet.

I 2007-2010 års statistik användes de arealer som genererades automatiskt i VIC-Natur, d.v.s. att arealen baseras på den angivna avgränsningen. Tidigare användes de manuella arealerna från VIC-Natur, d.v.s. de arealer som länsstyrelserna själva angav. Övergången till automatiska arealer gjordes eftersom de ansågs vara av högre kvalitet. Från och med 2011 års statistik

används land- och vattenarealer som automatgenereras av Statistiska centralbyrån i samband med att statistiken tas fram.

Områden som inte är gällande idag ingår inte i statistiken. I de specifika fall då naturreservat har upphävts (kräver synnerliga skäl enligt miljöbalken) har de normalt ersatts av ett annat skyddat område, t.ex. genom att området ingår i ett nytt naturreservat eller i en nationalpark. I statistiken saknas därmed skyddade arealer som har varit skyddade, men inte är det idag. Det förekommer också att den skyddade arealen saknas för några år och redovisas först från och med när beslutet om det nya området togs.

Skyddade områden avser hela ytan oberoende om strikt skydd gäller eller ej. Inom ett flertal skyddade områden ingår vattenytor som inte har något egentligt skydd utan som har medtagits främst av arronderingsskäl. Avseende skog, så ingår skog både med och utan föreskrifter mot skogsbruk. I Natura 2000-arealen ingår både ytor med utpekade habitat och ytor som saknar habitat. Skyddet avser främst ytorna med utpekat habitat.

Tidsserier

Från och med 2015 års statistik används gällandedatum som grund till statistiken över nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden i diagram 5, 6 och 7. Tidigare har statistiken utgått från beslutsdatum. Beslutsdatum används fortfarande för Natura 2000, eftersom den skyddsformen saknar gällandedatum.

Diagram 7 visar vilka marktyper som har skyddats under sedan 1998, utifrån ursprungligt gällandedatum. Utökningar av områden som bildades innan 1998 ingår inte. För områden bildade 1998 eller senare visas utökningar på ursprungligt gällandedatum för området, även om utvidgning har gjorts senare. Därför skiljer sig den sammanlagda arealen per år här, från den ökning som visas i Tabell A, på sid 1.

För flera naturreservat har man tagit beslut om att ändra den geografiska utbredningen av det skyddade området. Den vanligaste anledningen är att området utökas. I statistiken redovisas den nuvarande utbredningen från och med det år området blev gällande, även om det ursprungliga beslutet inte omfattade hela ytan. Exempelvis hamnar den stora ökningen av Natura 2000-området Bästeträsk på ursprungligt gällandedatum 1998, trots att utvidgningen gjordes under 2015.

Helt nya objekt ersätta tidigare objekt på samma plats, eller ungefär samma plats. Det leder till att arealer som tidigare har varit redovisade för ett visst år försvinner från detta årtal och istället blir synliga det årtal som det nya objektet bildats. Exempelvis så ersätter det stora marina N2000 objektet Hoburgs bank och Midsjöbankarna (beslutat 2016) de tidigare N2000 objekten Hoburgs bank (beslutat 2002) och Norra Midsjöbanken (beslutat 2008).

Internationella jämförelser

Det är svårt att göra jämförelser mellan olika länders statistik om skyddade områden. Detta beror bland annat på att lagstiftningen delvis skiljer sig mellan länderna, att den institutionella strukturen är olika och att det finns en variation i uttolkning av begrepp och anvisningar. Andelen skydd i procent ger därför inte en fullständig bild av skyddets faktiska kvalitet och omfattning.

I Sverige omfattar Natura 2000-nätverket i stor utsträckning strikt skyddade områden. Det beror på att en betydande del av dessa områden omfattar känsliga naturskogar och odikade våtmarker som behöver ett strikt skydd med t.ex. förbud mot skogsbruk för att bevaras. I andra länder där områdesarealerna domineras av kulturlandskap har ett mindre strikt skydd bedömts vara tillräckligt för att bevara områdenas värden.

WDPA - World Database on Protected Areas - innehåller data om världens skyddade områden. Sedan 1981 ansvarar FN:s miljöprogram, United Nations Environment Programme - World Conservation Monitoring Centre (UNEP-WCMC) med hjälp av Internationella Naturvårdsunionen (IUCN) för databasen. Där finns statistik över alla områden skyddade enligt lag i respektive land.

Kartverktyget www.protectedplanet.net ger mer specifik information om skyddade områden i världen. Vetenskapliga analyser av skyddet av världens skogar är gjorda, bland andra ”Global analysis of the protection status of the world’s forests”.

Förändringar jämfört med föregående meddelande

Natura 2000

Natura 2000 i ekonomisk zon har hanterats på ett annat sätt än tidigare. Fram till och med 2015 års statistik har objekt i ekonomisk zon redovisats på det län som finns närmast objektet. Från och med 2016 års statistik redovisas dessa arealer på en egen rad i tabellen, genom att den ekonomiska zonen redovisas som en egen geografisk redovisningsenhet. Det här gäller endast statistik över Natura 2000, eftersom det är den enda skyddstypen i statistiken som förekommer i ekonomisk zon.

Ytterligare en förändring i beräkningar av statistik för Natura 2000 gäller några objekt som enligt beslut endast består av vatten. De delas inte längre mot fastighetskartans vattenskikt för beräkning av land- och vattenarealer. Istället klassas hela deras yta som vattenareal. Tidigare har endast den yta som sammanfaller med fastighetskartans vattenskikt räknats som vatten, övrig yta har räknats som land. Det här gäller följande SCI-objekt:

Namn	SITECODE
Byskeälven	SE0820432
Byskeälven	SE0810437
Görjeån	SE0820728
Laisälven	SE0820737
Piteälven	SE0820434
Råneälven	SE0820431
Torne och Kalix älvsystem	SE0820430
Vindelälven	SE0810435
Åbyälven	SE0820433
Åbyälven	SE0810438
Lögdeälven	SE0810433
Öreälven	SE0810434

Bra att veta

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i en särskild Beskrivning av statistiken på SCB:s webbplats, www.scb.se/MI0603.

Kartverktyget Skyddad Natur

Du kan själv skapa kartor över skyddade område för en kommun, ett län eller för hela landet, i Naturvårdsverkets kartverktyg Skyddad natur: www.naturvardsverket.se/kartverktyget-skyddad-natur

Där kan du söka ut vilka områden som skyddats i en kommun eller län, hitta statistik för enskilda områden och göra urval baserat på flera av de uppgifter som redovisas här, t.ex. vilka områden som bildats med syfte att tillgodose områden för friluftslivet, vilka områden som beslutats av kommunen eller vilka

områden som bildats mellan olika år. Informationen kommer från det nationella naturvårdsregistret och databasen över Sveriges Natura 2000-områden, d.v.s. samma källor som ligger till grund för statistiken i detta meddelande. Informationen i kartverket uppdateras kontinuerligt.

Natura 2000

Mer information om Skyddad natur och de olika skyddstyperna finns på Naturvårdsverkets webbplats www.naturvardsverket.se/Amnen/Skyddad-natur/.

Tidsserier

Tidsserier över utvecklingen av skyddade områden inom kommun, län och riket finns i SCB:s statistikdatabas. Den nås via produktsidan www.scb.se/MI0603

Annan statistik

Skogsstyrelsen publicerar officiell statistik om biotopskyddsområden och naturvårdsavtal på skogsmark. En sammanställning för 2016 har gjorts i det statistiska meddelandet JO1402 SM 1701, som finns tillgängligt på Skogsstyrelsens hemsida. Eftersom de använder andra källor för att ta fram sin statistik stämmer uppgifter om antal biotopskyddsområden inte överens med uppgifter i den här publikationen.

In English

Summary

The purpose of the report is to give an overall picture of protected areas in Sweden. Protected areas are defined here as statutory protection of nature regulated by the Environmental Code. The report also gives an account of certain revisions and analyses that have been carried out concerning the general status of nature protection in Sweden. The information in this report is mainly taken from the Swedish Environmental Protection Agency's database on protected nature.

Until 1 January 1999, the main legislative provision for nature protection in Sweden was embodied in the Act on the Management of Natural Resources (NRL). On 1 January 1999, the Act was replaced by the Environmental Code.

Protected areas 2016

In total, the nationally designated areas of protection encompass more than 5.5 million hectares in total (marine areas included). 89 percent, or 4.9 million hectares, comprise land areas and inland water. This represents 11 percent of Sweden's land surface. Including the protection type Natura 2000, protected nature comprises 14 percent of Sweden's land area, including inland waters.

The growth in designated protected areas (marine and terrestrial) during 2016 was almost 40 000 hectares (Natura 2000 not included). The growth in Natura 2000 areas alone was more than 1 million hectares. The new areas were located in marine areas in the southern parts of Sweden. A major part was located to the economic zone outside of Sweden's territorial border.

Overview of protected areas in Sweden 2016

Type of protection	Number	Total area, hectares	Land area, hectares	Inland water, hectares
National parks	29	739 450	631 315	62 149
Nature reserves	4 507	4 638 018	3 804 891	302 855
Nature conservation areas	88	108 364	72 634	9 397
Habitat protection areas in forest land	7 743	27 447	27 386	59
Habitat protection areas, other	107	277	252	3
Total 2016	12 474	5 512 174	4 535 165	374 397
Total 2015	12 077	5 472 564	4 500 533	371 077
Natura 2000	4 532	7 768 947	4 741 707	1 086 605
Natura 2000 areas not included in protection specified above		2 981 090	698 109	686 984

Inland water areas are not included in the land area hectares.

Nationally designated areas, most commonly in national parks and nature reserves, are unevenly distributed across the country because of the need to protect large old-growth forest areas in the mountainous region. 80 percent of the national designated land area is found in the three northernmost counties. The protected areas in these counties are concentrated in the mountains or along the edge of the mountain chain.

Sweden has large areas of protected nature per capita compared with other parts of Europe. On the other hand, if we consider protected nature as a share of total area, many other European countries have protected greater shares of their territories.

List of tables

Explanation of symbols	35
1. Protected nature by municipality	35
2a The ten largest nature reserves by total area	40
2b. The ten largest nature reserves by area of forest land	40
2c. The ten largest nature reserves by area of productive forest land	40
2d. The ten largest nature reserves by area of wetland	40
2e. The ten largest nature reserves by area of lakes and water courses	41
2f. The ten largest nature reserves by area of meadow and grazing land	41
2g. The ten largest nature reserves by area of sea	41

List of terms

antal	number of
areal	area
art- och habitatdirektivet	habitat directive
begränsat skydd	limited protection
biotopskyddsområde i skog (SBO)	habitat protection area in forest land
biotopskyddsområde i jordbruksmark (ÖBO)	habitat protection area in agricultural land
djur- och växtskyddsområde (DVO)	wildlife sanctuary
fjällnära	above the pre-mountain border
fridlyst	protected (by law)
friluftsliv	outdoor recreation
fågeldirektivet	bird directive
förvaltare	trustee
impediment	non-productive forest land
jordbruksmark	agricultural land
kommun	municipality
kulturresevat (KR)	cultural reserve
landyta	land surface (excluding water)
län	county
länsstyrelsen	County Administrative Board
marin	marine
medelavstånd	average distance
miljö	environment, surroundings
miljöbalken	Environmental Code
miljöskyddslagen	Environmental Protection Act
nationalpark (NP)	national park
nationalstadspark	national city park

Natura 2000-område	Natura 2000 site
naturminne	natural monument
naturreservat (NR)	nature reserve
naturtyp	nature type
naturresurslagen (NRL)	Act on the Management of Natural Resources
naturvårdsavtal	nature conservation agreement
naturvårdslagen (NVL)	Nature Conservation Act
naturvårdsområde (NVO)	nature conservation area
Naturvårdsverket	Swedish Environmental Protection Agency
Riksantikvarieämbetet	Swedish National Heritage Board
Skogsstyrelsen	Swedish Forest Agency
skyddad natur	protected area
skyddad produktiv skogsmark	protected productive forest land
skötselplan	management plan
staten	government(-owned)
stiftelse	foundation
tätort	locality
vatten	water
vattenkraftsutbyggnad	exploitation of hydroelectric power
vattenskyddsområde (VSO)	Water protection area
älv	river
antal	number of